

**Englanninkieliseen ja laajamittaiseen kaksikieliseen
opetukseen hakeutuminen - vanhempien perustelut
kouluvalinnoille**

Ilona Carter

Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma
Monografiamuotoinen
Syyslukukausi 2022
Opettajankoulutuslaitos
Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

Carter, Ilona. 2022. Englanninkieliseen ja laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen hakeutuminen - vanhempien perustelut kouluvalinnoille. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. 62 sivua.

Tämän tutkielman tarkoituksena on tarkastella vanhempien syitä hakea omalle lapselle paikkaa englanninkielisessä sekä laaja-alaisessa kaksikielisessä (suomi-englanti) perusopetuksen 1.-6.-luokassa. Näitä syitä tarkastellaan erikseen, mutta myös yhteneväisyyksiä ja eroja syissä vertaillaan.

Aineisto kerättiin sähköisellä kyselyllä, jossa oli määrällisiä ja laadullisia kysymyksiä. Lomake lähetettiin koulujen kautta vanhemmille, joilla oli lapsia joko englanninkielisellä luokalla tai kaksikielisellä (suomi-englanti) luokalla. Aineisto kerättiin keväällä 2022. Mukana oli neljä koulua. Kahdessa näistä kouluista oli englanninkielisiä ja kahdessa kaksikielisiä (suomi-englanti) 1.-6. luokkia. Vastauksia saatiin yhteensä 134, joista 85 oli englanninkielisten ja 49 kaksikielisen (suomi-englanti) luokkien vanhemmilta. Vastaukset analysointiin SPSS-ohjelman avulla ja laadullisen sisällönanalyysin keinoin.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että englannin- ja kaksikielisille luokille haetaan osittain samoista ja osittain eri syistä. Lapsen tulevaisuus, erityisesti jatko-opintoihin ja työuraan liittyen, koetaan yhtenä tärkeänä syynä hakea sekä englannin- että kaksikieliselle (suomi-englanti) luokalle. Englanninkieliselle luokalle haettaessa myös perheen yhteydet ulkomaille ja lapsen tulevat kaverisuhteet korostuivat kouluvalintakriteereinä. Kaksikieliseen opetukseen haettiin usein, jotta lapsi saisi lisähaastetta koulussa. Tulosten perusteella voidaan sanoa, että vanhemmat usein hakevat englannin- tai kaksikieliselle luokalle parantaakseen lapsensa opiskelu- ja työmahdollisuuksia tulevaisuudessa.

Asiasanat: englannin kieli, englanninkielinen opetus, kaksikielinen opetus, kouluvalinnat, vanhemmat

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ.....	3
SISÄLTÖ	4
1 JOHDANTO.....	6
2 KOULUVALINNAT, POLITIIKKA JA TAUSTATEKIJÄT	8
2.1 Koulutuspolitiikka ja kouluvalinnat	8
2.2 Kouluvalintojen syitä ja taustatekijöitä.....	10
3 ENGLANNIN- JA KAKSIKIELINEN (SUOMI-ENGLANTI) OPETUS..	13
3.1 Painotettu opetus	13
3.2 Englanti koulukielenä ja kouluvalinnat.....	13
3.2.1 Laajamittainen kaksikielinen opetus	13
3.2.2 Englanninkielinen opetus	14
3.2.3 ECIL-luokat	16
3.3 Englannin- ja kaksikielisen opetuksen määrän kasvu.....	18
4 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA -KYSYMYKSET.....	21
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	22
5.1 Tutkimuskonteksti.....	22
5.2 Mixed methods tutkimusmenetelmänä.....	22
5.3 Tutkimuksen osallistujat.....	23
5.4 Tutkimusaineiston keruu.....	25
5.5 Aineiston analyysi	29
5.5.1 Määrällinen analyysi.....	29
5.5.2 Laadullinen analyysi.....	31
5.6 Eettiset ratkaisut.....	32
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	34

6.1	Tutkittavien taustatiedot.....	34
6.2	Englanninkielisiin luokkiin hakeutumisen syyt.....	37
6.2.1	Lapsen mielenkiinto ja tulevaisuus	37
6.2.2	Englanninkielisen opetuksen tuoma lisäarvo	39
6.2.3	Perheiden yhteydet ulkomaille	40
6.2.4	Kaverisuhteiden merkitys.....	42
6.3	Kaksikieliselle luokalle hakeutumisen syyt	43
6.3.1	Lapsen mielenkiinto ja tulevaisuus	43
6.3.2	Kaksikielisen opetuksen tuoma lisäarvo	46
6.3.3	Perheiden yhteydet ulkomaille ja kaverisuhteiden merkitys..	47
6.3.4	Muut tutkimuksessa nousseet syyt	49
6.4	Englannin- ja kaksikielisille luokille hakeutumisen yhtäläisyydet ja eroavaisuudet.....	50
6.4.1	Lapsen mielenkiinnon merkitys.....	50
6.4.2	Lapsen tulevaisuuden merkitys.....	51
6.4.3	Englannin kielellä painotetun opetuksen lisäarvo	52
6.4.4	Ulkomaan yhteyksien vaikutus	53
6.4.5	Kaverisuhteiden merkitys.....	54
6.4.6	Muut syyt hakeutumiselle ja hakeutumisen jälkeen huolta herättäneet seikat.....	55
7	POHDINTA.....	57
7.1	Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset.....	57
7.2	Tutkimuksen arviointi.....	60
7.3	Jatkotutkimusajatuksia.....	62
	LÄHTEET	63
	LIITTEET	75

1 JOHDANTO

Peruskoululaisista jopa viisi prosenttia on arvioiden mukaan painotetun opetuksen piirissä (Happo, 2020), mutta tarkkoja ja täsmällisiä tietoja painotetusta opetuksesta tai ylipäätään kouluvalinnoista ei Suomessa löydy (Rinta-aho & Mikkola, 2018). Englanninkielisen ja laajamittaisen kaksikielisen (suomi-englanti) opetuksen määrä on esimerkiksi Helsingissä haluttu kaksinkertaistaa (Helsingin kaupunki, 2018a) ja tämän lisäksi pääkaupungin tavoitteena on lisätä englanninkielisiä opiskelumahdollisuuksia jatkossa kaikilla opetusasteilla (Helsingin kaupunki, 2021e).

Kouluvalintamaailmaa voidaan Gewirtzin ym. (1995) mukaan pitää markkina-alueena siinä missä muitakin yhteiskunnallisen elämän alueita. Oman edun tavoittelu on osa kaikkia markkina-alueita. Vanhemmat kuluttajina valitsevat lapselleen mahdollisimman sopivimman koulun ja koulut taas tuottavat sopivan palvelun vanhemmille. Englannin kielellä painotettuihin luokkiin on ollutkin enemmän hakijoita kuin paikkoja (Vantaan kaupunki, 2020; Helsingin kaupunki, 2020b), minkä seurauksena paikkoja on lisätty.

Suomen koulutuspolitiikassa yhtenä isona arvona on nähty tasa-arvo (Kyrö, 2006), ja sen vuoksi yhtenäisiä mahdollisuuksia opetukseen on haluttu painottaa. Suomessa oppilaat ovatkin perinteisesti menneet lähikouluun (Suhonen, 2016). Kouluvalintapolitiikka muuttui Suomessa 1990-luvulla, jolloin vanhemmille syntyi mahdollisuus hakea lapselle koulupaikkaa myös muualta kuin omasta lähikoulusta (Seppänen, 2006). Koulupaikan vapautuminen on yksi esimerkki koulutuspolitiikasta, jolla on tuettu yksilön oikeuksia tehdä valintoja (Kalalahti & Varjo, 2016). Tämä kuitenkin on osaltaan vaikuttanut koulujen eriytymiseen niin koulujen välillä kuin niiden sisällä (Bernelius & Huilla, 2021). Koulujen sisäinen eriytyminen tarkoittaa lähikoululuokkien ja painotetun opetuksen luokkien välistä eriytymistä muun muassa oppilaiden osaamisen ja taitojen perusteella.

On tärkeää huomata, että Suomessa kouluvalintapolitiikka eroaa muista maista paljon. Suomessa valintoja tehdään yleensä julkisen sektorin sisällä, kun

kansainvälisesti tavallisempaa on tehdä valintoja julkisen ja yksityisen sektorin välillä (Seppänen, 2003). Tämä tutkimus keskittyy kunnalliseen koulumaailmaan, jossa keskiössä on englannin kielellä painotettujen luokkien oppilaiden vanhemmat. Mukana ei ole yksityisiä kouluja, koska tutkimuksessa haluttiin selvittää kouluvalintaa nimenomaan kunnallisella sektorilla.

Vaikka painotettuun opetukseen liittyvää kouluvalintaa on tutkittu Suomessa paljon, avaa tämä tutkimus ensi kertaa kahden erilaisen englannin kielellä painotettujen luokkien kouluvalintaa. Tutkimuksessa selvitetään kouluvalintaa vanhempien näkökulmasta, koska kouluvalinta on tehty usein vanhempien päätöksellä, ei lapsen (Rajander, 2010). Toisaalta tutkimus keskittyy englannin kielellä painotettuihin luokkiin, koska niiden määrän kasvu on ollut nopeaa esimerkiksi Helsingissä (Helsingin kaupunki, 2018a). Tutkimuksen tekee ajankohtaiseksi juuri monessa isossa kunnassa tehdyt painotettuun opetukseen liittyvät muutokset (mm. Helsingin kaupunki, 2021f) ja englannin kielen valta niin painotettujen luokkien osalta (mm. Helsingin kaupunki, 2020a) kuin A1-kielivalinnoissa (Mård-Miettinen ym., 2021). Tämän lisäksi omat kokemukseni englanninkielisen luokan luokanopettajana ovat herättäneet kiinnostuksen aihetta kohtaan.

2 KOULUVALINNAT, POLITIIKKA JA TAUSTATEKIJÄT

2.1 Koulutuspolitiikka ja kouluvalinnat

Koulutuspolitiikka on enemmän kuin koulutus ja politiikka yhteen laskettuna. Koulutuspolitiikassa kuuluu huolehtia yhteiskunnasta ja sen väestöstä sekä heidän tarpeistaan. Se ohjaa muodollista koulutus- ja kasvatusalaa sekä valvoo sen toteutumista (Lehtisalo & Raivola, 1999, s. 31). Toisaalta koulutuspolitiikka nähdään usein osana kasvatus- ja koulutusalan institutionaalisia tekijöitä eikä niinkään yhteisöllisiä tekijöitä (Antikainen ym., 2015, s. 279). Koulutuspolitiikassa yhteiskunnan tulee arvottaa tavoitteet ja päättää, mihin ja miten koulutuspolitiikalla voidaan ohjata yhteiskuntaa kohti yhteisiä haluttuja tavoitteita. Koulutuspolitiikka, kuten maailma, muuttuu ajan kanssa ja myös sen mukaan, minkälaiset prioriteetit ja päämäärät sen hetkisellä poliittisella johdolla on. (Suhonen, 2016)

Koulutusmarkkinat voidaankin nähdä markkinoina siinä missä muutkin kaupalliset markkinat (Gewirtz ym., 1995) ja sitä onkin Seppäsen ja Rinteen (2015, s. 27-28) mukaan sovellettu englanninkielisissä maissa sekä esimerkiksi Ruotsissa. Näissä maissa kaupalliset markkinat näkyvät muiden hyvinvointipalvelujen lisäksi myös perusopetuksessa. Tasa-arvo on suomalaisen koulumaailman tärkeä arvo (Kyrö, 2006) ja siksi nykyinen suomalainen koulumaailma on hyvin säänneltyä (Suhonen, 2016). Koulutusta järjestävät pääosin kunnat ja se rahoitetaan julkisista varoista niin valtion kuin kuntien kautta. Julkisten opetuksen järjestäjien lisäksi myös muut tahot, kuten säätiöt ja julkiset yhteisöt, voivat järjestää perusopetusta, mutta siihen tarvitaan aina valtioneuvoston lupa (Seppänen & Rinne, 2015, s. 24). Koulutuksen järjestäjä ei saa kuitenkaan tavoitella taloudellista voittoa koulua ylläpitämällä. Tämän lisäksi myös valtio voi järjestää perusopetusta (Perusopetuslaki, 1998). Tämän vuoksi Suomen koulumarkkinat ovat hyvin suppeat (Seppänen & Rinne, 2015).

Suomessa on jo 1800-luvun lopulta asti ollut voimassa lähikouluperiaate (Jauhiainen & Rinne, 2012, s. 135), jota pidetään yhä koulutuspoliittisesti tärkeänä asiana. Nykyäänkin oppilaat menevät yleensä lähikouluun (Suhonen, 2016) ja lähikouluperiaate on näkynyt koko 2000-luvun ajan myös koulutuspoliittisissa selonteoissa. 2000-luvun alkupuolella koulutuspoliittisina isoina linjoina olivat muun muassa yhtenäisen peruskoulun turvaaminen sekä lähikouluperiaatteen tukeminen (Valtioneuvosto, 2003a & 2003b). Peruskoulujen määrän hurja väheneminen sekä alueellisten ja oppilaiden sosiaalisen taustan ja koulun oppimistulosten yhteys nousivat 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä huolen aiheeksi (Opetusministeriö, 2006). Kaikesta huolimatta yhtenäinen peruskoulu sekä esi- ja perusopetus haluttiin turvata lähipalveluna (Opetusministeriö, 2007; Valtioneuvosto, 2007). 2010-luvulla peruskoulujen saatavuutta haluttiin taata muun muassa rahoitukseen liittyvien muutosten avulla (Valtioneuvosto, 2011, s. 32). Haasteina 2020-luvulle tultaessa ovat edelleen oppilaiden oppimistulosten lasku, heikentyneet asenteet koulua kohtaan, oppilaiden välisten erojen kasvu sekä oppilaiden taustan vaikutuksen voimistuminen (Valtioneuvosto, 2021).

Toisaalta jo 1990-luvun loppupuolella kouluvalintoja haluttiin laajentaa koulutuksen järjestäjien eli usein kuntien sisällä. Silloin tehdyt muutokset lainsäädännössä mahdollistavat kouluvalinnat. (Seppänen, 2006) Muutosten seurauksena kouluvalinnat vapautuivat jo peruskoulun ensimmäiseltä luokalta lähtien (Jauhiainen & Rinne, 2012, s. 135–136). Tämä on esimerkki koulutuspoliittisesta valinnasta, joka tukee yksilön oikeutta valintoihin (Kalalahti & Varjo, 2016). Muutoksilla haluttiin valinnan mahdollisuuksien kautta lisätä ja tukea oppilaiden motivaatiota (Seppänen, 2006). Suomessa kouluvalinta onkin asetelmaltaan erilainen kuin monessa muussa maassa, koska kouluvalintoja tehdään usein juuri julkisen sektorin sisällä, ei niinkään yksityisen ja kunnallisen koulun välillä. (Seppänen, 2003, s. 176).

Toisin sanoen vaikka valtakunnallisessa koulutuspolitiikassa puhutaan yhtenäisestä koulusta ja peruskoulun tarjoamista lähikouluna, on painotettua opetusta ja sitä kautta kouluvalintoja voinut tehdä jo 1990-luvun loppupuolelta

asti. Myös painotetun opetuksen koulutuspoliittiset päätökset siirtyivät koulutusten järjestäjille. Päätösten paikallisuus onkin hyvin tavallista perusasteen koulumarkkinoilla (Gewirtz ym., 1995) ja se liittyy vahvasti suomalaiseen koulumaailmaan. Lisäksi on tärkeä huomioida esimerkiksi se, etteivät mahdollisuudet kouluvalintaan toteudu kaikkialla Suomessa. Painotetun opetuksen luokkien tai yleisesti koulujen määrä on hyvin erilainen esimerkiksi pääkaupunkiseudulla kuin harvaan asutuilla pienillä paikkakunnilla. (Suhonen, 2016; Varjo ym., 2015).

Nyt 2020-luvulla muun muassa Helsingin koulutuspolitiikassa valinnan mahdollisuutta on haluttu lisätä painotetun opetuksen kautta (Helsingin kaupunki, 2020b). Lisäksi englannin kielellä painotettujen luokkien lisäämistä on perusteltu kaupungin kilpailukyvyyn parantamisella. Kun opetusta järjestetään myös englanniksi, on Helsinki houkuttelevampi paikka kansainvälisille perheillekin. Tämän vuoksi tämä tutkimus keskittyy juuri englanninkielisen opetuksen painotukseen vaikuttaneisiin asioihin vanhempien näkökulmasta, eikä yleisesti kouluvalintoihin tai mahdollisuuksiin tehdä kouluvalintoja.

2.2 Kouluvalintojen syitä ja taustatekijöitä

Kouluvalintoja on tutkittu Suomessa useimmiten yläkouluun liittyvien valintojen kautta. Näissä on usein verrattu yleisopetuksen luokkia painotetun opetuksen luokkiin tai lähikoulun luokkaa verrattuna ei-lähikoulun luokkaan. Tutkimuksia on tehty lähinnä isoissa kaupungeissa, esimerkiksi Helsingissä, Turussa ja Espoossa (mm. Bernelius, 2013a; Koivuhovi, 2020; Poikolainen, 2011; Seppänen, 2006; Silmäri-Salo, 2015). Jalkanen (2017) on tutkinut väitöskirjassaan englannin- ja suomenkielisten luokkien vanhempien käsityksiä englanninkielisestä opetuksesta.

Aiemmissä tutkimuksissa vanhempien taustat ovat olleet merkitsevä taustatekijä kouluvalinnoille. Gronow ym. (2015) löysivät pieniä eroja siitä, miten äidin korkean koulutustausta vaikutti jo ennen itse kouluvalintojen tekemistä esimerkiksi aktiivisuuteen hankkia kouluvalintoihin liittyvää tietoa.

Korkeakoulutetut äidit olivat hieman aktiivisempia tiedon hankkimisessa kuin muut. Kuitenkin paljon enemmän tutkimustietoa on siitä, miten vanhempien taustat vaikuttavat itse kouluvalintoihin. Seppäsen (2006) mukaan 7. luokalle mentäessä oman lähikoulun ulkopuolelle hakeutuivat erityisesti korkeakoulutettujen ja ylimpään tuloryhmään sijoittuneiden äitien lapset. Lisäksi on huomioitavaa, että etenkin korkeakoulutettujen yksinhuoltajaäitien lapset hakivat muualle kuin omaan lähikouluun. Sen sijaan isän koulutus- tai tulotasolla tai lapsen sukupuolella ei ollut niin suurta merkitystä lapsen kouluvalinnoissa yläkouluun mentäessä. Tämän lisäksi erityisesti tiettyihin kouluihin haettaessa painotetun opetuksen valinta korostui hakuperusteluissa korkeakoulutettujen sekä ylimpään tuloryhmään kuuluvien vanhempien osalta. Myös muun muassa Koivuhovi (2012) ja Jalkanen (2017) toteavat tutkimuksissaan, että painotetun opetuksen lasten vanhemmat ovat usein korkeasti koulutettuja.

Vanhempien taustojen lisäksi myös koulujen maineella on tutkimusten mukaan vaikutusta kouluvalintoihin. Koulujen oppimistuloksia ei Suomessa monien muiden maiden tapaan tehdä tai saatikka julkaista (Silmäri-Salo, 2015). Niiden sijaan suomalaisten peruskoulujen maine perustuu esimerkiksi huhuihin niin lasten kuin vanhempien keskuudessa tai kouluihin liittyvään uutisointiin (Kosunen & Seppänen, 2015). Tämän vuoksi maineen merkitys on suomalaisessa koulumaailmassa hyvin erityyppinen kuin muualla. Seppäsen (2006) mukaan 26 % perheistä, joiden lapsi haki yläkouluun oman koulupiirin ulkopuolelle, perusteli hakemista tiettyyn kouluun juuri koulun maineella. Koulun maine sisälsi muun muassa työrauhan, ilmapiirin, motivoituneet oppilaat sekä muilta kuullut positiiviset kommentit. Myös Ball ja Vincent (1998) ovat tuoneet jo aiemmin esille ystävien, naapurien ja muiden tuttujen kokemuksen merkityksen kouluvalinnoissa. Kosunen (2016) ja Bernelius (2013a) nostavat tutkimuksissaan esiin koulujen maineen vaikutuksen kouluvalintoihin. Kosunen mukaan jo vanhempien puheessa esiintyvät koulujen erilaiset maineet, jotka siten vaikuttavat myös kouluvalintapäätöksiin. Koulujen maine ei ole aina vain positiivista ja Seppäsen (2006) tutkimuksessa moni perheistä perustelikin

hakemista pois omalta koulualueelta oman lähikoulun huonolla maineella. Seppäsen tutkimuksen mukaan maineella oli selkeästi kahdenlaista merkitystä – positiivista, eli kouluun haluttiin hakeutua myös oppilaaksiottoalueen ulkopuolelta, ja toisaalta myös negatiivista, eli esimerkiksi omaan lähikouluun ei haluttu jäädä. Nämä syyt toki saattoivat olla myös päällekkäisiä.

Myös koulun alueellinen saavutettavuus on yksi tärkeä syy hakeutua tiettyyn kouluun (Bernelius, 2013a). Esimerkiksi koulumatkalla ja sen kätevyydellä on aiemmassa tutkimuksessa ollut iso rooli kouluvalintoja tehdessä (Seppänen, 2006). Vanhemmat ovat saattaneet pohtia kouluvalintaa ja -matkaa jo alueelle muuttaessa. Koulun ollessa kävelymatkan päässä tai reilusti pidemmällä, jolloin kunta kustantaisi koulumatkan, olivat tärkeitä näkökulmia koulun saavutettavuuteen. (Silmäri-Salo, 2015) Koulun saavutettavuutta pohdittiin usein myös yleisopetukseen haettaessa eikä ainoastaan painotettuun opetukseen haettaessa.

Kavereilla on myös vaikutusta kouluvalintoihin. Esimerkiksi Seppäsen (2006) tutkimuksen mukaan oman koulualueen ulkopuolelle hakeneista perheistä 21 % vastasi kavereiden olleen syynä tiettyyn kouluun hakemisessa. Koivuhovi (2012) nostaa esiin suotuisan oppimisilmapiirin ja oikeanlaisten opiskelutovereiden merkityksen painotetun luokan kouluvalinnan syinä. Tämän lisäksi painotettuun opetukseen haettaessa, oli se lähikoulussa tai ei, itse painotettu aine oli yksi pääsyy kouluvalintoihin (Koivuhovi, 2012). Tässä painoi usein myös oppilaan oma kiinnostus tätä ainetta kohtaan. Seppäsen (2006, s. 250) mukaan perheiden perustelut kouluvalintoihin liittyivät kuitenkin yleensä käytäntöön tai sosiaalisiin suhteisiin, eivätkä niinkään koulun opetuksellisiin asioihin. Tässä tutkimuksessa painotettu aine on jo valittuna (englanti), mutta sen painotusaste on tutkittavien luokkien välillä erilainen.

Kouluvalintojen taustat ja syyt ovat tutkimusten mukaan hyvin moninaiset. Yläkouluun siirryttäessä iso määrittävä tekijä kuitenkin näyttää olevan äidin koulutustausta sekä koulujen maine. Tämän lisäksi koulun sijainnilla, oppilaiden kavereilla sekä painotetulla aineella ja oppilaan kiinnostuksella ainetta kohtaan oli merkitystä kouluvalintoja tehdessä.

3 ENGLANNIN- JA KAKSIKIELINEN (SUOMI-ENGLANTI) OPETUS

3.1 Painotettu opetus

Tutkimus keskittyy painotettuun englannin kielen opetukseen. Painotetussa opetuksessa opetetaan ennalta määrättyä oppiainetta enemmän ja usein oppilaat valitaan luokille tiettyjen pääsykriteerien perusteella (Seppänen, 2006, s. 9). Tämä painotettu oppiaine voi olla jokin kieli, mutta myös esimerkiksi tanssi, kuvataide, musiikki, luonnontieteet ja matematiikka (Helsingin Kaupunki, 2022b). Painotettua opetusta järjestävä taho voi siis järjestää soveltuvuuskokeita, mutta ei pääsykokeita (Varjo & Kalalahti, 2011, s. 18). Painotetun opetuksen luokat ovat nykyään osa suomalaista perusopetuskulttuuria (Koivuhovi ym. 2019, s. 427) ja Suomessa painotetun opetuksen erityispiirteenä on, että päätökset tehdään kuntatasolla, ei yksittäisen koulun tasolla (Varjo & Kalalahti, 2011). Tässä tutkimuksessa keskitytään luokkiin, joissa painotettu aine (englannin kieli) on kahdessa eri muodossa: englanninkielisten opetuksen luokkina tai kaksikielisten suomi-englanti-luokkien kautta.

3.2 Englanti koulukielenä ja kouluvalinnat

3.2.1 Laajamittainen kaksikielinen opetus

Kaksikielisessä opetuksessa ”opiskellaan eri oppiaineiden sisältöjä jollain muulla kielellä kuin koulun opetuskielellä” (Opetushallitus, 2022). Kaksikielistä opetusta voidaan toteuttaa toisen kotimaisen kielen kautta kielikylpynä, ja muuten laajamittaisena kaksikielisenä opetuksena tai suppeampana kaksikielisenä opetuksena, esimerkiksi kielirikasteisena opetuksena. Usein kohdekieli on samalla myös oppilaan A1-kieli. (Opetushallitus, 2022) Perusopetuksen opetussuunnitelma jakaa laajamittaisen kaksikielisen opetuksen kotimaisten kielten varhaiseen täydelliseen kielikylpyyn ja muuhun laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen. Kaksikielisellä opetuksella pyritään

”saavuttamaan hyvä ja monipuolinen kielitaito sekä koulun opetuskielessä että kohdekielessä” (Opetushallitus, 2014, s. 85). Laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa kohdekieltä käytetään vähintään 25 prosenttia opetuksesta (Opetushallitus, 2014), mutta usein tätäkin enemmän.

Laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen hakemisesta ei ole määritelty erikseen opetussuunnitelmassa tai Opetushallituksen osalta kuin jo edellä mainitulla soveltuvuuskoeperiaatteella. Kuitenkin esimerkiksi Espoossa ja Helsingissä järjestetään soveltuvuuskokeet luokalle pääsemistä varten (Espoon kaupunki 2021b; Helsingin kaupunki, 2021b). Lisäksi Vantaalla järjestetään soveltuvuuskokeita englanninkieliseen opetukseen (Vantaan kaupunki, 2021). Vaikka Vantaalla puhutaan englanninkielisestä opetuksesta, voidaan luokat, joissa hakijan täytyy osata myös suomen kieltä, tulkita tämän tutkimuksen osalta laajamittaiseksi kaksikieliseksi opetuksiksi.

Tässä tutkimuksessa laajamittaista kaksikielistä opetusta tarjoavan koulun opetuskieli on suomi ja kohdekieli eli toinen opetettava kieli ja samalla oppilaiden A1-kieli on englanti. Tutkimuksessa kaksikielinen (suomi-englanti) opetus keskittyy laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen, koska opetuksessa kohdekielen eli englannin määrä opetuksesta on vähintään 25 % (Opetushallitus, 2014 & 2022).

3.2.2 Englanninkielinen opetus

Englanninkielinen opetus sopii myös laajamittaisen kaksikielisen opetuksen alakäsitteeksi. Koska tässä tutkimuksessa vertaillaan kahta erityyppistä kaksikielistä opetusta, määrittelen laajemman kahdesta kaksikielisestä opetuksesta englanninkieliseksi opetuksiksi. Englanninkielistä opetusta ei ole määritelty terminä opetussuunnitelmassa tai opetushallituksen sivuilla laajamittaista kaksikielistä opetusta tarkemmin.

Perusopetuslain (1998) mukaan koulun opetuskieli on joko suomi tai ruotsi ja, että ”lisäksi erillisessä opetusryhmässä tai koulussa opetus voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla kuin 1 momentissa mainitulla kielellä.” Kunnilla on mahdollisuus antaa opetusta myös muilla kielillä kuin suomella tai ruotsilla,

esimerkiksi englanniksi. Englanninkielinen opetus on yleensä suunnattu oppilaille, joiden äidinkieli on englanti tai joilla on muuten riittävä englannin kielen taito, esimerkiksi ulkomailla asumisen myötä (Espoon kaupunki, 2021a; Helsingin kaupunki, 2021a; Tampereen kaupunki, 2021b). Helsingin kaupungin (2021d) mukaan englanninkielisellä luokalla englanniksi opiskellaan 80-prosenttisesti englanniksi ja 20-prosenttisesti suomeksi. Oulussa kaikki muut kuin suomen kieli ja valinnaiset aineet opiskellaan englanniksi (ePerusteet, 2021) ja Tampereella englanninkielisellä luokalla englanniksi opiskellaan kaikki aineet paitsi suomen kieli ja 4.-5. luokalla yhteiskuntaoppi (Tampereen kaupunki, 2021d).

Perusopetuslaissa (628/1998, 7 § 31) todetaan, että ”jos opetuksessa noudatetaan opetussuunnitelmaa, jossa painotetaan yhtä tai useampaa oppiainetta, voidaan oppilaita otettaessa käyttää myös oppilaan taipumuksia edellä tarkoitettuun opetukseen osoittavaa koetta.” Englannin- tai kaksikieliseen opetukseen haetaan paikkaa soveltuvuuskokeella, kun taas kielirikasteisiin luokkiin ei usein ole lainkaan koetta. Käytännöt englanninkieliseen opetukseen hakautumisessa vaihtelevat kuntien välillä (taulukko 1). Helsingissä, Espoossa ja Tampereella englanninkielisille alaluokille haettaessa testataan vain englannin kielen taitoa (Espoon kaupunki, 2021a; Helsingin kaupunki, 2021a; Tampereen kaupunki, 2021b), mutta esimerkiksi Helsingissä (2021a) 8.-9.-luokille haettaessa oppilaan tulee osata myös suomea. Vantaan englanninkieliseen opetukseen haettaessa testataan joko vain englannin kielen taitoa tai vain kielellisiä valmiuksia suomeksi (Vantaan kaupunki, 2021), kun taas Jyväskylässä testataan niin suomen kuin englannin kielen taitoa (Jyväskylän kaupunki, 2021b). Oulussa englanninkieliselle luokalle haetaan joko vain englanniksi tai englanniksi ja suomeksi riippuen oppilaan taustasta (Oulun kaupunki, 2021). Kaksikieliselle luokalle haettaessa käytänteet vaihtelevat kunnittain. Riippuen kunnasta saatetaan testata suomen ja englannin kielen taitoa, vain englannin osaamista tai vain kielellisiä valmiuksia (Espoon kaupunki, 2021b; Helsingin kaupunki, 2021b; Jyväskylän kaupunki, 2021; Tampereen kaupunki, 2021a; Vantaan kaupunki, 2021).

Taulukko 1.

Englanninkielisen opetuksen kielivaatimukset haettaessa

	Testataan englannin kielen taito	Testataan suomen kielen taito	Testataan kielellisiä valmiuksia
Helsinki	x	vain 8.-9.lk	
Espoo	x		
Tampere	x		
Vantaa	x (vain Kansainvälinen koulu)		x (muut)
Jyväskylä	x	x	
Oulu	x	x (vain suomenkieliset lapset)	

x = kaikilta vaaditaan

Tässä tutkimuksessa englanninkielinen perusopetus tarkoittaa siis 1.-6.-vuosiluokkia, joissa suurin osa opetuksesta (noin 80 prosenttia) on englanniksi, lukuun ottamatta suomen kieltä ja kirjallisuutta. Lisäksi oppilaiden englannin kielen taito on testattu luokalle pyrkiessä soveltuvuuskokeella eikä aiempaa suomen kielen taitoa erikseen vaadita.

3.2.3 ECIL-luokat

Suomessa englannin kielen merkitystä yleisesti on tutkittu kansallisella kyselytutkimuksella, jonka mukaan suomalaiset uskovat englannin kielen merkityksen kasvavan yhä enemmän tulevaisuudessa. Melkein puolet vastanneista pitivät englanninkielistä koulunkäyntiä myönteisenä asiana. (Leppänen ym., 2009) Kuitenkin englannin kielellä painotettuja luokkia on Suomessa tutkittu kouluvalintojen osalta hyvin vähän.

Jalkanen (2017) on väitöskirjassaan tutkinut vanhempien syitä hakea lapselle paikkaa ECIL-luokalle. ECIL (an English and Content Integrated Learning) -luokat kattavat tätä tutkimusta laajemmin erilaiset englannilla

painotetut luokat, joissa englannin kieli ja sisällön opetus yhdistyvät. Jalkasen tutkimuksen ulkopuolelle jäivät muut kuin äidinkielenään suomea puhuvat vanhemmat. Tutkimus oli koko Suomen laajuinen ja koulut saattoivat olla niin kunnallisia, yksityisiä kuin kansainvälisiä kouluja. Kuten aiemmissa kouluvalintaan liittyvissä tutkimuksissa, myös ECIL-luokkien oppilaiden vanhemmat olivat usein korkeasti koulutettuja.

Vanhempien syyt ECIL-luokille hakemiselle perustuivat usein Jalkasen (2007, s. 197) mukaan "utooppisen ajatukseen" englannin kielen mahdollisuuksista ja hyödyistä tulevaisuudessa. Englannin kielellä koettiin olevan enemmän myönteisiä vaikutuksia lapsen tulevaisuuteen kuin haittaa esimerkiksi lapsen suomen kielen kehittymiseen (Jalkanen, 2017; Leppänen ym., 2009). Varhainen mahdollisuus englannin kielen opiskeluun nousi yhdeksi pääsyyksi hakea ECIL-luokille (Jalkanen, 2017). Englannin kieli olisi helpompi oppia jo nuorena, eikä lasten tarvitsisi kokea samoja vaikeuksia, joita vanhemmat olivat itse kokeneet vieraan kielen oppimisessa (Rajander 2010). Suurin syy ECIL-luokille hakeutumiseen olikin tarjota lapselle mahdollisuus kielellisen pääoman kehittämiseen (Jalkanen, 2017). Luokilla uskottiin olevan positiivinen vaikutus kielen laajempaan ymmärtämiseen ja kehittymiseen.

Tämän lisäksi perheiden yhteydet ulkomaille vaikuttivat ECIL-luokille hakemiseen vahvasti (Jalkanen, 2017). Myös aiemmin mainitut kouluvalintoihin liittyvät syyt, kuten koulun läheisyys ja lasten kavereiden merkitys, ovat olleet tärkeitä syitä haettaessa kaksikieliseen (suomi-englanti) opetukseen. Osa vanhemmista nosti esiin myös sen, että he olivat päättäneet muuttaa koulun oppilaaksiottoalueelle, vaikka se tarkoittikin pienempää asuntoa (Rajander, 2010). ECIL-luokille hakeutuminen oli pääosin vanhemman päätös, eikä lapsen. Koulujen ja opetuksen tasoa arvioitiin niin koulun kuin yksittäisten opettajien kohdalla ja vanhemmat toivat esiin myös lapsen oman panostuksen koulunkäyntiin. (Jalkanen, 2017)

3.3 Englannin- ja kaksikielisen opetuksen määrän kasvu

Tämä tutkimus tarkastelee vanhempien tekemiä kouluvalintoja liittyen englanninkieliseen ja kaksikieliseen (suomi-englanti) opetukseen 1.–6. luokilla. Aihetta ei ole tutkittu lainkaan, vaikka englanninkielistä ja kaksikielistä suomi-englanti opetusta on tarjolla laajasti ympäri Suomea, ainakin isoissa kaupungeissa (Espoon kaupunki, 2021a & 2021b; Helsingin kaupunki, 2021a & 2021b; Jyväskylän kaupunki, 2021; Oulun kaupunki, 2021a; Tampereen kaupunki, 2021a; Vantaan kaupunki 2021).

1990-luvun lakisäätömuutokset mahdollistivat kouluvalinnat ja ne ovat tulleet osaksi suomalaista peruskoulumaailmaa (Seppänen, 2006, s. 9). Vaikka kuntien tulee osoittaa oppivelvolliselle lähikoulupaikka (Perusopetuslaki, 1998), perheet voivat hakea lapselleen muuta koulupaikkaa (Seppänen, 2003 & 2006), esimerkiksi painotetun opetuksen luokilta. Tarkkaa tietoa tarjonnasta ei ole lainkaan saatavilla vaan sitä löytyy pirstalaisena eri lähteistä, esimerkiksi yksittäisten kaupunkien tai kuntien internetsivuilta. Tiedot ovat siis vain suuntaan antavia (Rinta-aho & Mikkola, 2018, s. 12–13). Lisäksi esimerkiksi Opetushallinnon tilastokeskus Vipunen (2021) suodattaa oppilaat vain koulun kielen mukaan, eikä yksittäisten luokkien kohdekielen mukaan. Tämän vuoksi painotetun (mukaan lukien englanninkielisen ja kaksikielisen) opetuksen laajuudesta tai oppilaspaikoista ei ole valtakunnallisesti täsmällisiä tilastoja.

Vaikka tietoa luokkien tai oppilaiden määrästä ei ole tilastollisesti saatavilla, määrät ovat kasvussa. Esimerkiksi ainakin isoissa kaupungeissa 2000-luvulla englanninkielisen perusopetuksen oppilasmäärä on kasvanut (Helsingin kaupunki, 2018b). Tämän lisäksi paikkoja on ollut vähemmän kuin hakijoita, joten esimerkiksi Helsingissä kaksikielistä (suomi-englanti) sekä englanninkielistä perusopetusta on lisätty (Helsingin kaupunki, 2020b). Helsingin kaupungin 2017–2021 strategian mukaan tavoitteena oli ainakin kaksinkertaistaa englanninkielisten koulutuksen ja varhaiskasvatuksen määrää (Helsingin kaupunki, 2018a, s. 33).

Kaksikielistä suomi-englanti-opetusta tarjoavien koulujen määrä Helsingissä onkin noussut kahdesta viiteen vuosien 2018 ja 2019 aikana

(Helsingin kaupunki, 2021b) ja paikkojen määrä on noussut noin 35:stä noin 105:een vuosien 2017–2018 ja 2019–2020 välillä (Helsingin kaupunki, 2020b). Tosin Espoossa kaksikielisen opetuksen paikkojen määrä on laskenut muutamalla paikalla lukuvuosien 2021–2022 ja 2022–2023 välillä (Espoon kaupunki, 2022). Lisäksi Helsingissä englanninkielisen perusopetuksen aloituspaikkoja on lisätty niin ensimmäisellä kuin seitsemännellä luokalla (Helsingin kaupunki, 2020b, 2021f). Myös Espoon kaupunki (2022) on lisännyt englanninkielisen opetuksen paikkoja lukuvuodesta 2021–2022 lukuvuoteen 2022–2023 viidellä kappaleella (10 %). Vantaan kaupunki (2020) nosti vuonna 2018 englanninkielisen sekä kaksikielisen opetuksen aloituspaikkoja 3.–6.-vuosiluokilla neljällä paikalla (6 %).

Monissa kunnissa ei tällä hetkellä ole painotetuilla luokilla peruskoulun mittaista jatkumoa (Varjo & Kalalahti, 2011) eli vain yhtenäiskoulun oppilaat ovat saaneet suoraan paikan yläkoulussa. Yläkoulun painotettuun opetukseen on joutunut hakemaan erikseen, riippumatta siitä, onko oppilas ollut painotetulla luokalla alakoulussa vai ei. Kuitenkin esimerkiksi Helsingissä syksystä 2022 alkaen painotetun alaluokan oppilaille turvataan paikka myös painotetulla yläkoulun luokalla (Helsingin kaupunki, 2021f). Myös Vantaalla koulupaikka on nykyään turvattu (Vantaan kaupunki, 2022). Tämän lisäksi Helsinki haluaa jatkossa taata englanninkielisten luokkien saatavuuden kesken vuoden (Helsingin kaupunki, 2021e & 2021f), jolloin esimerkiksi lukuvuoden aikana Helsinkiin muuttaneiden perheiden lapsilla on mahdollisuus hakeutua englanninkieliseen opetukseen heti, eikä vasta seuraavan lukuvuoden alkaessa. Tähän mennessä hakuprosessi on tapahtunut ainoastaan ennen uutta lukuvuotta.

Helsingin kaupunki (2021e) on uusimmassaan strategiassaan ilmoittanut laajentavansa englanninkielisen opetusta kaikilla oppiasteilla. Tällä hetkellä on mahdollista opiskella englanniksi muun muassa Helsingin kielilukiossa suomi-englanti luokalla. Opiskelusta ainakin puolet on englanniksi, mutta ylioppilastutkinto suoritetaan kuitenkin suomeksi. (Helsingin kaupunki, 2022a) Toisaalta englanniksi voi opiskella myös Suomen kuudessatoista International

Baccalaureate (IB) -lukiolinjalla (Rinta-aho & Mikkola, 2018; International Baccalaureate Organization, 2021). IB-luokilla opetus tapahtuu kokonaan englanniksi ja sen päätteeksi suoritetaan International Baccalaureate-tutkinto (Helsingin suomalainen yhteiskoulu, 2022). Myös Vantaalla tutkitaan mahdollisuuksia laajentaa toisen asteen opetusta niin lukion kuin ammatillisen koulutuksen puolella (Vantaan kaupunki, 2020).

Englanninkielisille luokille haettaessa kaikki halukkaat eivät tähän asti ole saaneet koulupaikkaa, joten koulupaikoista on käyty kovaakin kilpailua. Se, että koulupaikkoja on haluttu lisätä, mahdollistaa myös lukuvuoden aikana hakemisen ja siten mahdollistaa englannin kielellä opiskelun useammalle.

4 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA -KYSYMYKSET

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää eroavatko vanhempien syyt hakea koulupaikkaa lapselle englanninkieliselle luokalle ja kaksikieliselle (suomi-englanti) luokalle toisistaan, ja jos eroavat niin miten.

Tutkimuskysymykset:

1. Miksi vanhemmat hakevat lapselleen paikkaa englanninkielisen perusopetuksen 1.-6.-luokille?
2. Miksi vanhemmat hakevat lapselleen paikkaa kaksikielisen (suomi-englanti) perusopetuksen 1.-6.-luokille?
3. Eroavatko vanhempien syyt hakea paikkaa englanninkieliselle ja kaksikieliselle (suomi-englanti) luokalle toisistaan? Ja jos eroavat, niin miten?

Ensimmäinen ja toinen kysymys kattavat kahden erilaisen englannilla painotetun opetuksen syyt ja viimeisessä kysymyksessä pyritään löytämään näiden syiden mahdollisia yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimuskonteksti

Tutkimus liittyy koulutuspoliittisiin valintoihin, koulutusideologiaan ja -suunnitteluun kasvatustieteen alalla. Tarkemmin tutkimuksessa tarkastellaan alakoulun kouluvalintoja englannin kielellä painotettujen luokkien osalta. Tutkimus keskittyy kouluvalintojen syihin vanhempien näkökulmasta.

Kouluvalintoja on tutkittu Suomessa muun muassa kaupunkitutkimuksen kautta (Bernelius, 2013a), koulutuspoliittisesta näkökulmasta (Seppänen, 2006), koulutussosiologian, kaupunkisosiologian ja perhetutkimuksen kautta (Kosunen, 2016) ja lähinnä yläkoulun puolella (ks. mm. Bernelius, 2013a; Koivuhovi, 2012 & 2021; Seppänen, 2006). Tämä tutkimus poikkeaa edeltävistä tutkimuksista siinä, että siinä tutkitaan alakoulun kouluvalintoja. Lisäksi tutkimus keskittyy kielellä painotettuihin luokkiin ja niiden vertailuun, koska niiden määrän kasvu on ollut kiivasta esimerkiksi Helsingissä (Helsingin kaupunki, 2018a). Englannin kielellä painotettuja luokkia on tutkittu vähän (ks. Jalkanen, 2017 tai Rejander, 2010) eikä niihin hakemista ei ole vertailtu lainkaan. Tämä tekee tutkimuksesta ainutlaatuisen.

Suomessa kouluvalintoja voidaan tehdä Koivuhovin mukaan (2012) neljällä tavalla: lähikoulun yleisopetuksen luokkaan, painotetun opetuksen luokkaan omassa lähikoulussa, painotetun opetuksen luokkaan muussa kuin lähikoulussa ja muuhun kuin lähikoulun yleisopetuksen luokkaan. Tässä tutkimuksessa keskitytään kouluvalinnoissa painotetun (eli joko englanninkielisen tai kaksikielisen suomi-englanti) luokan valintaan. Painotettu opetus voidaan toteuttaa joko lähikoulussa tai muualla kuin lähikoulussa, mutta kuitenkin saman kunnan sisällä.

5.2 Mixed methods tutkimusmenetelmä

Mixed methods tutkimusmenetelmässä nimensä mukaisesti yhdistellään laadullisia ja määrällisiä tutkimusmenetelmiä (Bergman, 2008; Tuomi &

Sarajärvi, 2018). Tämän tutkimuksen kyselylomakkeessa oli niin määrällisiä kuin avoimia kysymyksiä aihealueittain jaoteltuina. Aineisto analysointiin osittain määrällisesti ja osittain laadullisesti. Näistä tarkemmin luvuissa 5.4 ja 5.5. Tämän tutkimuksen aineisto päätettiin kerätä mixed methods -menetelmällä, koska tutkimuskysymykset olivat laajoja ja mixed methods -menetelmä tukee tätä (Kavanagh ym., 2011). Mixed methods -menetelmä ei suoraan tarkoita parempia ja laadukkaampaa tulosta (Bergman, 2008), mutta usein sillä saadaan kokonaisvaltaisempi kuva tutkittavasta ilmiöstä (Tuomi & Sarajärvi, 2018).

Tässä tutkimuksessa laadullista ja määrällistä aineistoa käytettiin toisiaan täydentäen ja analyysien kautta saatiin syvempi ymmärrys kouluvalintoihin liittyvistä ilmiöistä. Vaikka kyselylomakkeiden avoimet kysymykset eivät välttämättä ole aina suoraan laadullisia (Tuomi & Sarajärvi, 2018), tässä tutkimuksessa erilaisten kysymysten lisäksi analyysit on tehty eri metodeja hyödyntäen ja tuloksissa on huomioitu nämä eri näkökulmat. Tämän vuoksi tätä tutkimusta voidaan pitää mixed methods -tutkimuksena.

5.3 Tutkimuksen osallistujat

Tutkimuksessa verrataan kouluvalintojen perusteluita kahden erilaisen englannin kieleltä painottavien englannin- ja kaksikielisten (suomi-englanti) luokkien osalta. Molemmat luokat voidaan tulkita laajamittaiseksi kielen opettamiseksi, mutta kielenkäytön määrä opetuksessa on erilainen sekä oppilaiden kielitaitovaatimukset luokalle hakiessa ovat erilaiset. Tutkimuksen kohteena oleville luokille on pitänyt erikseen hakea eli luokissa ei ole kunnan määräämiä lähikoulupaikkoja. (ks. luku 3.1 ja 3.2). Tutkimuksessa ei oteta huomioon muunlaista englannin kielen opetusta, kuten esimerkiksi kielirikasteista opetusta, koska tällöin kohdekielen eli englannin määrä on alle 25 prosenttia (Helsingin kaupunki, 2021d).

Tutkimus keskittyy vanhempien kouluvalintojen syihin eikä koulujen oppilasvalikointia huomioida tutkimuksessa. Tutkimus keskittyi vanhempiin, joiden lapset ovat päässeet englanninkieliseen tai kaksikieliseen (suomi-englanti)

opetukseen, joten tutkimuksessa ei tule esiin niiden vanhempien näkemys, joiden lapset eivät ole päässeet tällaisille luokille. Tutkimuksen tekohetkellä painotetussa opetuksessa ei ole alakoulun ja yläkoulun välistä jatkumoa kuin vain yhtenäiskouluissa (mm. Varjo & Kalalahti, 2011). Tämän vuoksi aihe on rajattu 1.-6.-luokkien oppilaiden vanhempiin myös yhtenäiskouluissa. Oppilaat ovat voineet aloittaa kieliluokalla alakoulun missä vaiheessa vain, eli tutkimusta ei ole rajattu vain niihin oppilaiden vanhempiin, jotka ovat käyneet koko alakoulun kielipainotteisella luokalla.

Tutkimukseen haluttiin vanhempia niin englanninkielisiltä kuin kaksikielisiltä (suomi-englanti) luokilta. Tämän vuoksi helpoin tapa ottaa yhteyttä vanhempiin oli suoraan koulujen kautta, koska haluttiin tavoittaa mahdollisimman moni vanhempi. Tutkimukseen valikoitui neljä julkista koulua Uudeltamaalta osittain käytännön syistä (muun muassa tutkimuslupasyistä) sekä satunnaisesti valikoiden. Koulut tarjoavat joko kaksikielistä (suomi-englanti) opetusta tai englanninkielistä opetusta koulussaan 1.-6.-vuosiluokilla, ei kuitenkaan molempia. Kahdessa koulussa on kaksikielisiä (suomi-englanti) opetusta ja kahdessa koulussa englanninkielistä opetusta. Osa kouluista on alakouluja ja osa yhtenäiskouluja. Kaikkien koulujen virallinen kieli on suomi ja kouluissa on pääosin lähikouluperiaatteen mukaisesti suomenkielisiä luokkia. Kaikki seuraavat myös Suomen perusopetuksen opetussuunnitelmaa (Opetushallitus, 2014), mutta sen lisäksi yhdessä koulussa toimitaan International Baccalaureate (IB) Primary Years (PYP) -ohjelman mukaisesti.

Tarjontaa kouluista, joissa oli kaksikielisiä luokkia, oli enemmän verrattuna kouluihin, joissa oli englanninkielisiä luokkia. Tutkimuksessa päädyttiin kuitenkin pyytämään mukaan kahta koulua kaksikielistä opetusta tarjoavista kouluista ja kahta koulua englanninkielistä opetusta, jotta yhden koulun valintaperusteet eivät korostuisi tuloksissa. Toisaalta koulujen määrä, ja sitä kautta mahdollisten vastausten määrä, haluttiin pitää kohtuullisena pro gradu -työtä, ja erityisesti laadullista sisällön analyysiä varten.

Tutkimukseen osallistujat ovat näyte perusjoukosta. Tutkijalla ei ole tarkkaa tietoa perusjoukon, eli kaikkien Suomen englanninkielisten ja

kaksikielisten suomi-englanti luokkien vanhempien määrästä. Tutkimuksessa mukana olevat koulut on otettu mukaan harkinnanvaraisesti, mutta näiden koulujen vanhempien määrästä on vain arvioita. Vanhemmat ovat itse voineet valita osallistuvatko tutkimukseen. Tämän vuoksi ei voida sanoa, että tutkimuksen otanta olisi edustava otos eikä tuloksia pyritä sen vuoksi yleistämään koko perusjoukkoa koskeviksi (Holopainen ym., 2004).

Koska tutkimus toteutettiin koulujen kautta, oletetaan, että vastaajat ovat oppilaiden huoltajia, jolloin he saavat päättää muun muassa lapsen kasvatuksesta ja koulutuksesta (Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain muuttamisesta, 2019). Tässä tutkimuksessa termi huoltaja rinnastetaan termiin vanhempi. Vanhemmat ovat ne aikuiset, jotka ovat oppilaan Wilma-viestien vastaanottajana. Näin ollen he voivat olla yhteyksissä kouluun oppilaan asioissa ja siten ovat saaneet tiedon tutkimuksesta.

Englanninkielisen luokkien vanhempia vastasi kyselylomakkeeseen yhteensä 85 kappaletta. Vastauksia tuli kaikilta luokka-asteilta tasaisesti. Reilu viidesosa (N=19, 22,4 %) vanhemmista oli hakenut lapselleen paikkaa myös kaksikieliseltä suomi-englanti-luokalta. Kaksikielisten luokkien vanhempia vastasi kyselylomakkeeseen yhteensä 49 kappaletta. Vastauksia tuli kaikilta luokka-asteilta tasaisesti. Vain 8,2 % (N=4) vanhemmista oli hakenut lapselleen paikkaa myös englanninkieliseltä luokalta. Suurin osa kaksikielisten luokkien lapsista (75,7 %, N=37) oli käynyt suomenkielisen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen Suomessa.

5.4 Tutkimusaineiston keruu

Tutkimuksen aineisto kerättiin sähköisen kyselylomakkeen avulla (liite 1 ja 2). Kyselylomake toteutettiin Webropol-ohjelmalla. Tutkimuslupaprosessin jälkeen linkki kyselylomakkeeseen sekä viesti tutkimuksesta sisältäen tutkimuksen tiedot lähetettiin koulujen rehtoreille. He välittivät viestin vanhemmille Wilma-viestintäpalvelun kautta. Viesti lähetettiin kaksi kertaa kevään 2022 aikana

(liitteet 3 ja 4), ja kyselylomake oli kokonaisuudessaan avoinna noin kuukauden ajan.

Koska tutkimuksessa haluttiin kerätä niin laadullista kuin määrällistä aineistoa, koettiin kyselylomakkeen olevan sille paras mahdollinen keino. Sähköinen kysely sopi tutkimukseen hyvin, koska tutkimuksen osallistujat, eli vanhemmat, pystyivät valitsemaan vastaamiseen itselleen sopivan ajan ja paikan. Verkkokysely oli suunnattu postikyselyn omaisesti tietylle joukolle, eikä kysely ollut avoin muille kuin linkin saaneille vanhemmille. (Valli, 2018) Vastaajia ei kuitenkaan pyydetty tunnistautumaan millään tavalla.

Vanhemmille lähetetyt viestit sekä kyselylomake olivat niin suomeksi kuin englanniksi, jotta mahdollisimman moni vanhempi voisi halutessaan ottaa osaa tutkimukseen. Tämän tarkoituksena oli auttaa saamaan aineistosta monipuolisempi, koska aineistoa ei kerätty vain niin sanotusti helposti saatavilta vastaajilta eli suomenkielisiltä vanhemmilta (Mertens, 2012). Webropol-ohjelma mahdollisti vastaamisen erilaisilla laitteilla kuten kännykällä tai kannettavalla tietokoneella. Tämän tarkoituksen oli antaa mahdollisimman monelle vanhemmalla mahdollisuus vastata kyselyyn itselleen sopivalla tavalla.

Kyselylomake rakennettiin niin, että siihen on helppo vastata ja sitä kautta se tuottaisi mahdollisimman laadukkaita vastauksia. Tämän vuoksi kyselylomakkeen alussa oli taustatietokysymyksiä, joiden jälkeen siirryttiin helppojen kysymysten kautta haastavampiin kysymyksiin. (Valli, 2018.) Kyselylomakkeen kysymykset on jaettu osioihin: taustatiedot, hakuprosessi ja syyt kielipainotteiseen opetukseen hakemiselle. Viimeinen osio oli jaettu alaosioihin: lasten mielenkiinto, tulevaisuus, opetuksen lisäarvo, yhteys ulkomaille, kaverisuhteet ja muuta-osio. Nämä toimivat myös määrällisen aineiston selitettävänä eli riippuvina muuttujina (Vilkka, 2007).

Taustatiedoissa kysyttiin vanhempien koulutustasoa, perheen kotikieltä sekä lapsen varhaiskasvatus- ja esiopetustaustaa. Näitä käytettiin määrällisen aineiston riippumattomina eli selittävinä muuttujina (Vilkka, 2007). Kuten jo aiemmin on todettu (ks. mm. Seppänen, 2006), on vanhempien koulutustasolla merkitystä painotettuun opetukseen hakemiseen, ja sen vuoksi

taustatietokysymykset sisälsivät siihen liittyviä kysymyksiä. Hakuprosessiin liittyvillä suljetuilla kysymyksillä haluttiin tiedustella, olivatko vanhemmat hakeneet lapselle paikkaa myös muilta painotetun opetuksen luokilta sekä oliko nykyinen koulu lähikoulu vai ei. Alun kysymykset, lukuun ottamatta perheen mahdollisiin toisiin lapsiin ja sisaruksiin liittyvät (kysymykset 6 ja 7) sekä toisen vanhemman koulutustaustaa (kysymys 9) liittyvät kysymykset, olivat pakollisia. Aihepiireihin liittyvät määrälliset kysymykset tulivat aina ennen aihepiiriin sopivaa avointa kysymystä. Määrälliset kysymykset olivat kyselylomakkeessa pakollisia, mutta avoimet kysymykset vapaaehtoisia.

Määrällisten kysymysten asteikko perustui Likertin asteikkoon, jota käytetään usein mielipidettä mitattaessa. Käytetty asteikko oli viisiportainen: 1 (täysin eri mieltä), 2 (eri mieltä), 3 (ei samaa eikä eri mieltä), 4 (samaa mieltä) ja 5 (täysin samaa mieltä). Vaihtoehtojen parittomuus on tärkeää, koska tällöin vastaajalla on myös mahdollisuus vastata, ettei ole samaa eikä eri mieltä (Valli, 2018). Lapsen mielenkiinnosta ja tulevaisuudesta kysyttiin neljällä määrällisellä väitteellä sekä yhdellä avoimella (laadullisella) kysymyksellä. Opetuksen lisäarvoon ja yhteyksiin ulkomaille liittyen oli viisi määrällistä väitettä sekä yksi laadullinen avoin kysymys. Kaverisuhteisiin liittyen oli kolme määrällistä väitettä sekä yksi avoin kysymys. Viimeisessä muuta-alaosiossa oli kaksi avointa laadullista kysymystä.

Kyselylomakkeen aihepiirit perustuvat osittain Jalkasen (2017) tekemään väitöskirjaan ECIL-kouluihin liittyvästä kouluvalinnasta sekä Leppäsen ym. (2009) kansalliseen tutkimukseen englannin kielestä. Mitään vaihtoehtoja ei kuitenkaan haluttu poissulkea, joten koettiin tärkeänä, että tutkimuksessa oli myös mahdollisuuksia kommentoida näiden ennalta määrättyjen aihepiirien ulkopuolelta. Jokaiseen aihepiiriin liitettiin osaksi avoin kysymys, sekä kyselylomakkeen lopussa oli lisäksi kaksi eri mahdollisuutta nostaa muita syitä tai kirjoittaa muita kommentteja aiheeseen liittyen.

Kyselylomakkeessa pyydettiin vanhempia ilmoittamaan kiinnostuksensa mahdollisiin haastatteluihin. Haastatteluihin oli ilmoittautunut kiinnostuksensa yli 30 vanhempaa, mutta niitä ei päädytty lopulta tekemään, koska aineistoa tuli

riittävästi pelkän kyselylomakkeen avulla. Myös kolmannen aineiston (kyselylomakkeesta saadun laadullisen ja määrällisen aineiston lisäksi) tuominen tutkimukseen mukaan olisi tuonut toki lisäarvoa tutkimukselle, mutta pro gradu -työksi olisi se tuonut myös käytännön haasteita niin ajallisesti kuin työmäärän suhteen.

Tutkimuksessa oli mukana yhteensä neljä eri koulua, joista kahdessa oli englanninkielisiä luokkia ja kahdessa kaksikielisiä (suomi-englanti) luokkia. Tutkimuksessa oli mukana noin 25 luokkaa. Tutkimus kosketti arviolta jopa 600:tta oppilasta ja heidän vanhempiaan, jos luokkia olisi vähintään kuusi jokaisessa koulussa, ja noin 25 oppilasta jokaisessa luokassa. Luokan arvioitu oppilasmäärä perustuu sovittuihin oppilaaksiottomääriin (mm. Helsingin kaupunki 2021f; Espoon kaupunki, 2022; Vantaan kaupunki, 2021a). Näin jokaisessa koulussa olisi noin 150 oppilasta eli neljässä koulussa olisi yhteensä noin 600 oppilasta. Voidaan kuitenkin olettaa, että oppilasmäärä saattaa vaihdella luokittain ja toisaalta samoilla vanhemmilla saattaa olla useampi lapsi näillä luokilla, joten määrät ovat vain arvioita. Lisäksi myös useampi kuin yksi vanhempi samasta perheestä on saattanut vastata kyselyyn.

Lopulta tutkimukseen osallistui yhteensä 134 vanhempaa (N=134), joiden lapsista 63,4 % (N=85) oli englanninkielisellä luokalla ja 36,6 % (N=49) kaksikielisellä (suomi-englanti) luokalla. Vastauksia tuli tasaisesti kaikilta vuosiluokilta 1. luokasta 6. luokkaan. Suurin osa lapsista oli aloittanut englanninkielisellä tai kaksikielisellä luokalla 1. luokalta (85,8 %), muuten 2.lk (4,5 %), 3.lk (3,7 %), 4.lk (3,0 %), 5.lk (0,8 %) ja 6.lk (2,2 %). Vastausprosentti 500 perheestä olisi ollut noin 26,8 % (jolloin laskennallisesti englanninkielisillä luokilla 34 % ja kaksikielisellä 19,6 %) ja 600 perheestä 22,33 % (jolloin laskennallisesti englanninkielisillä luokilla 28,3 % ja kaksikielisellä 16,3 %). Vaikka nämä ovat vain arvioita, voidaan kuitenkin todeta, että vastauksia kyselyyn tuli hyvin.

5.5 Aineiston analyysi

5.5.1 Määrällinen analyysi

Tutkimuksessa määrälliseen analyysiin käytettiin IBM SPSS Statistic version 28-ohjelmaa. Tiedot kyselylomakkeista siirrettiin Webropol-ohjelmasta suoraan SPSS-ohjelmaan. Muutamit kysymykset poistettiin turhana: alun kysymykset tutkimukseen osallistumisesta (kysymykset 1 & 2), avoimet kysymykset, joille tehtiin sisällönanalyysi (kysymykset 16, 18, 20, 22, 24–26) sekä kysymysten 10, 11, 12 ja 13 ”muu” -vaihtoehdon avoin osuus. Muu-vaihtoehdon avoimia vastauksia voidaan käyttää muuten osana analyysseja.

Luokittelu- eli nominaaliasteikkoa käytettiin lähinnä taustatieto- ja hakuprosessikysymyksiin (kysymykset 3, 6, 7, 10–14). Kysymyksissä 10 ja 13 muuttujalle piti muokata alkuperäisestä antaen eri vastauksille arvot, koska ne eivät siirtyneet suoraan oikein SPSS-ohjelmaan. Tämä johtui siitä, että näissä oli mahdollista valita enemmän kuin yksi vaihtoehto. Välimatka-asteikkoa käytettiin vuosiluokkiin liittyviin kysymyksiin (kysymykset 4 & 5), koska vastausvaihtoehtojen välit olivat tasaisia ja vastaukset olivat selvässä järjestyksessä. Nominaaliasteikko valittiin taustatietokysymyksiin, koska muuttuja on yksiselitteinen eli esimerkiksi onko lapsi englanninkielisellä vai kaksikielisellä luokalla. Järjestys- eli ordinaaliasteikkoa käytettiin kysymyksiin 13, 17, 19, 21 ja 23, joissa vastattiin eri aihealueita koskemiin väittämiin Likertin asteikkoa käyttäen. Selittävinä muuttujina pidettiin juuri tausta- ja hakuprosessiin liittyviä tietoja ja selitettävinä muuttujina eri aihepiirien väittämiä. (Holopainen, Tenhunen & Vuorinen, 2004)

Kaikista määrällisistä kysymyksistä tehtiin SPSS:n kautta lukumäärätaulukot, joissa näkyi lukumäärät ja prosentit. Se oli myös pääanalyysimetodi nominaaliasteikkoa käytävissä kysymyksissä, kuten perheiden kotikieli (kysymys 10) ja vanhempien koulutustausta (kysymykset 8 ja 9). Likertin asteikolla olleiden kysymysten (15, 17, 19, 21 ja 23) reliabiliteetti testattiin käyttäen Cronbach'n alfaa (Taulukko 2). Aihealueiden väitteiden reliabiliteetti oli korkea, koska arvot olivat noin .700 ja sitä suurempia (Heikkilä,

2014). Lapsen mielenkiintoon liittyen tarvittavaan arvoon päästiin, kun poistettiin viimeinen väittämä (15d), joten sitä ei oteta huomioon tuloksissa.

Taulukko 2.

Väittämien Chronbach'n alfa.

	lapsen mielenkiinto	lapsen tulevaisuus	opetuksen lisäarvo	ulkomaat	kaverisuhteet
engl. kielinen	.726*	.939	.828	.699	.825
kaksikielinen	.800*	.904	.769	.736	.802
kaikki	.749*	.930	.781	.760	.844

* Kun viimeinen väittämä (15d) on poistettu.

Ristiintaulukointia käytettiin, kun analysointiin erikseen englanninkielisten ja kaksikielisten luokkien aineistoa tutkimuskysymyksissä 1 ja 2. Ristiintaulukointia tehtiin IB SPSS-ohjelmalla selittävien ja selitettävien muuttujien välillä ja näihin liitettiin Fisher-Freeman-Haltonin eksattitesti selvittämään tulosten merkitsevyyttä Khiin neliön testin p-arvon sijaan. Tuloksissa oli liikaa tyhjiä tai pieniä arvoja, jolloin Khiin neliön testi ei ollut sopiva mittaamaan merkitsevyyttä. Selittävinä muuttujina tarkasteltiin taustatietoja ja hakemiseen liittyviä kysymyksiä, joita olivat lapsen vuosiluokka, lapsen aloitusvuosi luokalla, vanhempien koulutustaso, kotikieli, perheen muiden lasten hakeutuminen englannin kielellä painotetulle luokalle, varhaiskasvatustausta sekä oliko luokka lähikoulussa. Selitettävinä muuttujina taas eri aihealueiden (lasten mielenkiinto, lasten tulevaisuus, opetuksen lisäarvo, ulkomaat ja kaverisuhteet) väittämät. Ristiintaulukoinnissa pyritään löytämään useamman kuin yhden muuttujan välisiä riippuvaisuuksia (Vilka, 2007), joten tämä sopi tähän tutkimukseen hyvin. Analyysia varten tarkasteltiin riippuvuuksia ja merkityksellisyyksiä, joiden arvo oli pienempi kuin 0.05 eli 95 %.

Kahden riippumattoman otoksen t-testiä käytettiin tutkimuskysymyksessä 3, kun englanninkielisten ja kaksikielisten luokkien aineistoja haluttiin verrata.

T-testissä verrattiin näiden luokkatyyppien vastausten keskiarvoeroja. Käytetty merkitsevyysarvo oli 0.05 (Heikkilä, 2014) eli, jos arvo oli alle 0.05, oli tulos merkitsevä.

5.5.2 Laadullinen analyysi

Tutkimuksen kyselylomakkeen avoimiin kysymyksiin tehtiin laadullinen sisällönanalyysi. Laadullinen sisällönanalyysi sopii hyvin tähän tutkimukseen, koska sitä voidaan käyttää hyvin erilaisiin laadullisiin aineistoihin (Puusa, 2020). Analyysiprosessi seurasi teoriaohjaavan sisällönanalyysia, sillä täysin aineistolähteistä tutkimus ei ole voinut olla, koska avoimet kysymykset perustuivat aiemmista tutkimuksista löydettyihin aihepiireihin (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Vaikka kyselylomakkeen lopussa olikin myös täysin avoimia kohtia, voidaan ajatella, että vanhempien vastauksiin on saattanut vaikuttaa aiemmat eri teemoihin perustuvat kysymykset. Jo aiemmin tässä tutkielmassa (ks. luku 2) olen avannut tutkimuksia ja tietoa kouluvalintoihin liittyen, joihin analyysi osittain perustuu.

Kysymyksiä, joiden pohjalta sisällönanalyysi tehtiin, oli yhteensä seitsemän (kysymykset 16, 18, 20, 22, 24, 25 ja 26). Sisällönanalyysissa pyritään tiivistämään aineisto niin, että siitä voidaan tehdä tulkintoja (Puusa, 2020). Analyysiprosessi seurasi mm. Puusan (2020) sekä Tuomen ja Sarajärven (2018) kuvaamaa järjestystä sovittaen se kerättyyn aineistoon (kuvio 1). Ensiksi avoimet vastaukset taulukoitiin kysymyksittäin ja ne jätettiin siihen muotoon kuin ne olivat kyselylomakkeeseen kirjoitettu. Vastausten pituus vaihteli suuresti. Usein vastaukset olivat virkkeen tai parin pituisia, osa oli kuitenkin paljon pidempiä ja osa sisälsi muutamia sanoja. Tämän vuoksi usein vastauksia ei ollut tarvetta pelkistää sen enempää. Lisäksi tunnistettavat tiedot, kuten koulun tai alueen nimet, poistettiin. Myös ”kyllä/ei” -vastaukset poistettiin, erityisesti kysymykseen 24 liittyen. Ryhmitellessä vastauksia saatettiin laittaa useampaan paikkaan tai pilkkoa osiin alkuperäinen sanoma huomioon ottaen.

Tämän jälkeen aineistoon paneuduttiin ja sisältöön perehdyttiin. Tämän aikana palattiin myös tunnistetietojen poisto -vaiheeseen tarpeen mukaan.

Sisältöön perehtymisen aikana samankaltaisuuksien ja erilaisuuksien löytäminen alkoi ja ryhmittely alustaviin ala- ja yläluokkiin alkoi. Näitä alaluokkia olivat esimerkiksi läksyjen määrä, opintojen etenemisvauhti sekä työmäärä, joiden yhteinen yläluokka oli oppilaan haastaminen.

Kuvio 1.

Analyysiprosessi

*Luokittain tarkoittaa tässä kahteen ryhmään järjestelyä eli englanninkielisten ja kaksikielisten (suomi-englanti) välistä jakoa

Aluksi vastaukset käytiin läpi kysymys kysymykseltä niin englanninkielisten kuin kaksikielisten luokkien osalta. Lopuksi aineistoon paneuduttiin tutkimuskysymyksittäin analysoiden ja tarkastellen ensin englanninkielisten luokkien vanhempien syitä ja sitten kaksikielisillä luokilla opiskelevien oppilaiden vanhempien syitä. Varsinkin ylä- ja pääluokkien nimityksiä miettiessä aineistoa pohdittiin myös kokonaisuutena, jotta niiden perusteella olisi mahdollisuuksia löytää eroja ja samanlaisuuksia tutkimuskysymykseen 3 liittyen. Avoimet vastaukset eivät aina vastanneet itse kysymyksen teemaan, joten tuloksissa näkyvät sitaatit voivat olla mistä kohtaa kyselylomaketta. Ne on kuitenkin teemoitettu analyysiprosessin mukaisesti.

5.6 Eettiset ratkaisut

Tutkimus seuraa Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK, 2019) periaatteita. Tutkijan tulee olla vastuussa niin tutkimuksesta kuin tutkimuksen eettisyydestä. Tutkimuksen viitekehyksessä on käytetty luotettavia lähteitä ja viitekehys on perusteltu jo tutkimussuunnitelmassa. Tälle tutkimukselle on myös haettu tarpeelliset tutkimusluvut koulutuksen järjestäjiltä. Tutkimus on kuvailtu

järjestelmällisesti. Tutkielma perustelee tutkimuksen hyödyt ja tavoitteet (TENK, 2019). Tutkimuksella pyritään hakemaan yleistä etua ja hyötyä eikä vastaavasti pyritä tuottamaan haittaa kenelläkään (eng. beneficence) (Mertens, 2012). Tutkimuksen tarkoituksena ei ole syyllistää tai ihmetellä vanhempien valintoja. Sen sijaan tutkimus on lähtenyt omasta mielenkiinnosta ja tutkimuksessa on pyritty selvittämään kouluvalintojen syitä mahdollisimman autenttisesti.

Tutkimus perustui vapaaehtoisuuteen. Verkkokyselyn on voinut keskeyttää eikä siihen ole ollut pakko vastata lainkaan. Suostumus tutkimukseen on pitänyt hyväksyä ennen kyselylomakkeeseen TENK (2019) käytänteiden mukaisesti. Tutkimuksen tietosuojailmoituksessa on kerrottu mitä tietoa kerätään ja miten, missä ja kuinka kauan tietoa säilytetään. Tämä on Tutkimuseettisen neuvottelukunnan periaatteiden (2019) sekä Jyväskylän yliopiston pro gradu -tutkimuksen tietosuojakäytänteiden mukaisia.

Tutkija on työskennellyt englanninkielisen luokan luokanopettajana Suomessa, ja sen lisäksi osallistunut aiemmin muun muassa englanninkielisen luokan soveltuvuuskokeiden järjestelyihin. Tutkijalla ei ole ollut mahdollisuutta tietää ovatko esimerkiksi hänen entisten oppilaidensa vanhemmat vastanneet kyselyyn, koska tutkija ei ole ollut itse suoraan yhteyksissä vanhempiin, vaan tutkimuspyyntö on lähetetty koulujen kautta. Vastauksia pyydettiin neljästä koulusta ja vastauksia saatiin yli 100 kappaletta. Tutkijan mahdolliset yhteydet tutkittaviin ovat määrällisesti hyvin pieniä, joten voidaan olettaa, etteivät tuloksissa näiden vanhempien mahdolliset vastaukset erityisesti painotu.

Tutkimusta voidaan pitää luotettavana monesta syystä. Ensinnäkin tutkijan oma tausta ja aiheeseen liittyvä kokemus, ymmärrys ja tieto, voidaan nähdä myös tutkimuksen luotettavuutta nostavana tekijänä. Tämän lisäksi, koska tutkimuksen aineisto on monipuolinen käyttäen niin määrällistä kuin laadullista aineistoa, tuo se tutkimukselle luotettavuutta aineistotriangulaation kautta (Aaltio & Pusa, 2020). Tutkijan subjektiivisuus tulee ottaa huomioon tutkimusta tehdessä, ja sen vaikutusta erityisesti laadulliseen prosessiin. Tutkimustuloksia voidaan tulkita monella eri tavalla ja se vuoksi analyysiprosessi on kuvattu tutkielmassa selkeästi. (Puusa & Julkunen, 2020).

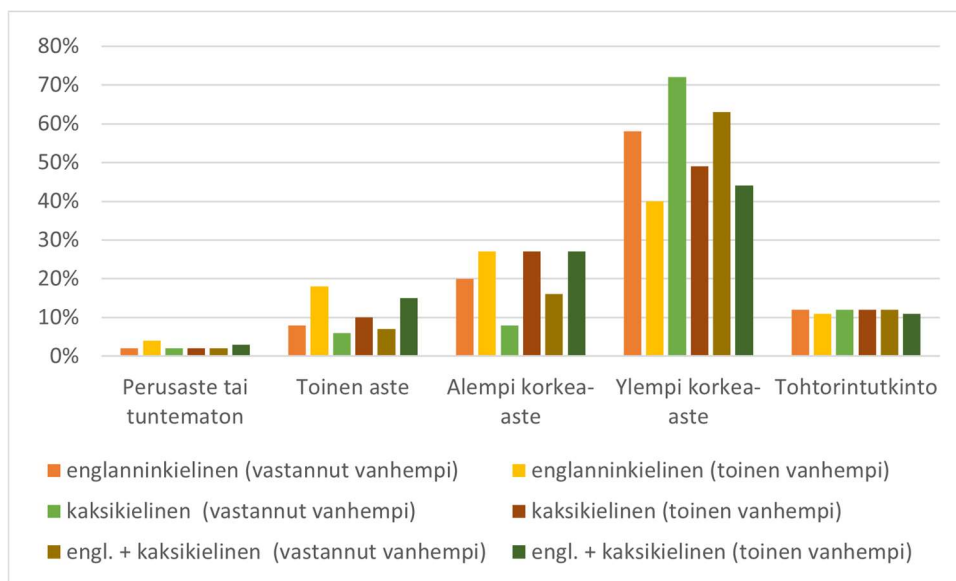
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

6.1 Tutkittavien taustatiedot

90,3 %:lla (N=134) kyselyyn vastanneista vanhemmista oli vähintään alempi korkeakoulututkinto ja lapsen toisista vanhemmistakin 82 %:lla (N=133). Kuviosta 2 näkee, että englanninkielisten luokkien vanhemmilla luvut olivat kyselyyn vastanneilla vanhemmilla 89,4 % ja lapsen toisilla vanhemmilla 78,6 %. Näistä tohtorikoulutettuja oli 11,8 % vastaajista ja toisista vanhemmista 10,7 %. Kaksikielisillä luokilla vastanneilla vanhemmilla oli korkeakoulututkinto 91,9 %:lla ja lapsen toisilla vanhemmistakin 87,8 %:lla. Vastaajista 12,3 %:lla ja toisista vanhemmista 12,3 %:lla oli tohtorintutkinto.

Kuvio 2.

Vanhempien (niin kyselyyn vastanneen kuin toisen vanhemman) koulutustaso

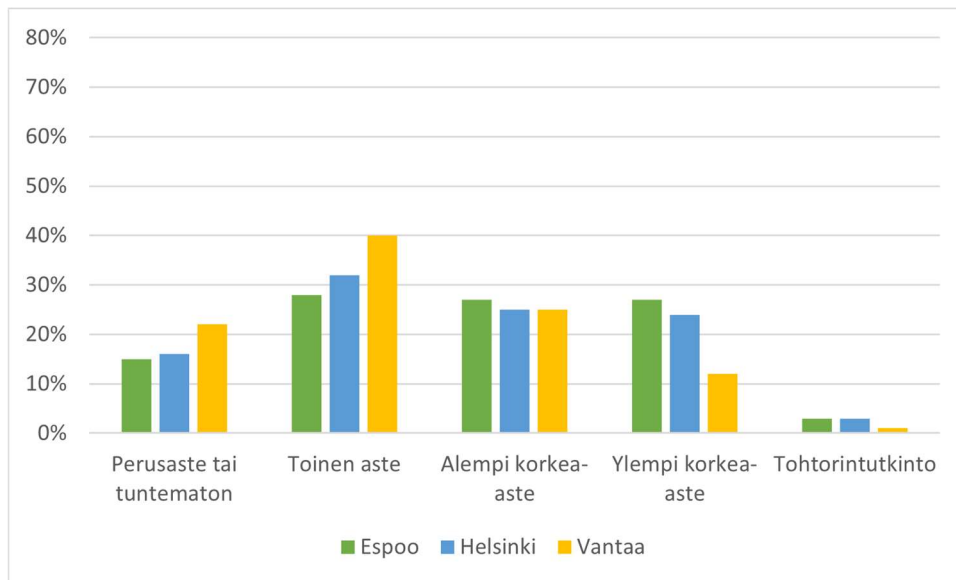

Kuviosta 3 näkee, että esimerkiksi Helsingissä vuonna 2019 työkäisillä (25–64-vuotiaat) 53 %:lla oli vähintään alempi korkeakoulututkinto, kun taas Espoossa luku oli 57 % ja Vantaalla 38 %. Muissa suurissa kaupungeissa vähintään alempi korkeakoulututkinto oli Oulussa 47 %:lla, Tampereella 48 %:lla, Turussa 46 %:lla ja muualla Suomessa 37 %:lla. Tohtorikoulutettujen määrä vaihteli yhden ja kolmen prosentin välillä. (Erjansalo, 2019) Myös Ukkolan ja Metsämuurosen

(2019) selvityksessä perheiden korkein koulutustaso oli 67 %:lla ammattikorkeatai yliopistokoulutus.

Kuvio 3.

Vanhempien keskimääräinen koulutustaso Helsingissä, Vantaalla ja Espoossa (Erjansalo, 2019)

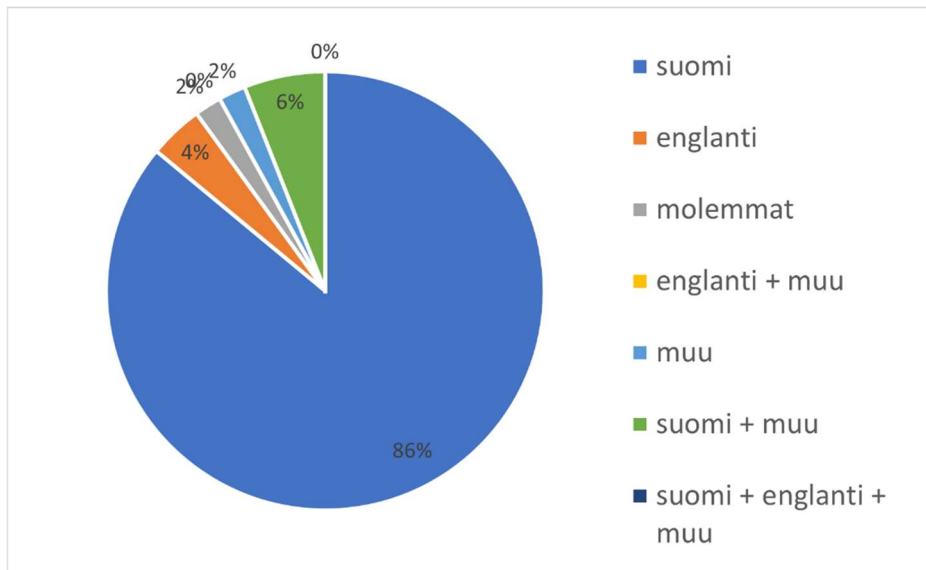

Tämän tutkimuksen kyselyyn vastanneet vanhemmat ovat täten paljon useammin korkeasti koulutettuja verrattuna keskiarvoihin. Heillä oli korkeakoulututkintoja noin 2,4-kertainen määrä Suomen keskiarvoon ja 1,7-kertaisesti Helsinkiin verrattuna. Tämän lisäksi verrattuna keskiarvoihin tohtorikoulutettujen määrä on moninkertainen (noin neljä kertaa enemmän kuin esimerkiksi Helsingissä). Tämä on linjassa aiempiin tutkimuksiin, joissa on todettu painotettuun opetukseen hakeutuvien perheiden koulutustason olevan korkea (mm. Jalkanen, 2017; Koivuhovi, 2012; Seppänen, 2006).

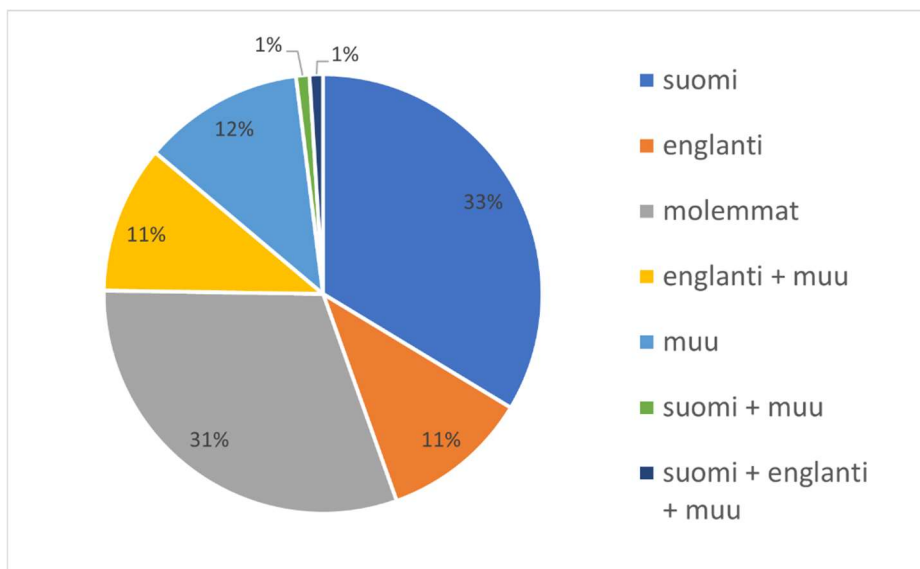
Kaikkien kyselyyn vastanneiden perheiden ainoana tai yhtenä kotikielenä oli valtaosin suomi (78 %), mutta myös englanti (36 %) tai muu (19 %). Perheet olivat voineet valita kyselyssä useamman kotikielen, kun virallisesti Suomessa voi olla vain yksi äidinkieli (Räsänen, 2019). Kuviosta 4 näkee, että kaksikielisillä luokilla suurin osa oppilaista (86 %) puhui kotikielensä suomea, ja sen lisäksi suurimpia kotikieliryhmiä olivat englanti (4 %) sekä suomi ja muu -yhdistelmä (6 %).

Kuvio 4.

Perheen kotikieli kaksikielisillä luokilla

Kuvio 5.

Perheen kotikieli englanninkielisillä luokilla

Myös englanninkielisillä luokilla suurimmalla osalla (34 %) perheistä oli kotikielenä suomi, mutta myös kaksikielisiä suomi-englanti-perheitä oli paljon (31 %) (kuvio 5). Tämän lisäksi suurimpina kotikieliryhmiä olivat englanti (11 %) ja toisaalta englanti ja joku muu kieli (11 %). Enemmän kuin yhden maininnan muista kielistä saivat bengali, hindi, kiina, marathi, venäjä ja tšekki. Englanninkielisille luokille ei usein vaadita lainkaan suomen kielen taitoa ja kaksikielisille luokille haettaessa soveltuvuuskokeessa testataan usein kielellisiä

valmiuksia – tämä tehdään usein suomeksi, mutta riippuen kouluista, se on myös mahdollista tehdä englanniksi.

6.2 Englanninkielisiin luokkiin hakeutumisen syyt

6.2.1 Lapsen mielenkiinto ja tulevaisuus

Yhtenä syynä englanninkieliselle luokalle hakeutumiseen oli lapsen mielenkiinto kieliä, erityisesti englantia kohtaan. Vanhempien vastausten perusteella lapset ovat olleet kiinnostuneita englannin kielestä (52,9 % täysin samaa mieltä sekä 29,4 % samaa mieltä). Myös yleisesti kielistä oltiin kiinnostuneita (samaa tai täysin samaa mieltä oli 51,7 %). Vanhempien mukaan englannin kieli haastoi oppilaita, koska lapsi oli jo oppinut esimerkiksi lukemaan nuorena itse: ”lapsi oppi itse lukemaan suomea jo 4-5-vuotiaana, englannin kiel[e]n käyttö innosti lukemaan suomeksi vielä lisää” (VE78).

Määrällisissä kysymyksissä lapsen oma halu kouluun hakeutumiseen on ollut suuri (samaa tai täysin samaa mieltä 71,8 %). Laadullisen analyysiin perusteella osa lapsista ovat olleet myös erittäin sitoutuneita kouluun. Esimerkiksi joskus koululle matkustaminen ”edellyttää [lapselta] päivittäin 2x45min matkustamista kun lähikoulu olisi 5min kävelymatkan päässä. Kaksikielinen koulu on lähempänä ja tuli valituksi sinnekin mutta halusi englanninkieliseen kun sai valita.” (VE32). Tulosten perusteella lapsen vahva sitoutuminen koulupaikkaan on ollut mielenkiinnon lisäksi tärkeää.

Englanninkielisten luokkien vanhemmat vastasivat kaikkiin väittämiin, jotka koskevat englannin osaamisen hyötyjä tulevaisuudessa, hyvin myönteisesti. Kaikissa väittämissä täysin samaa mieltä oli yli 51 % tai vähintäänkin samaa mieltä yli 81 %. Englannin kielellä opiskelun koettiin laajentavan lapsen tulevaisuuden näkymiä opiskelujen ja työmahdollisuuksien kannalta. Myös sosiaalisten mahdollisuuksien koettiin laajentuvan. Väittämään ”(englannin kielellä opiskelu) laajentaa lapseni sosiaalisia mahdollisuuksia (mm. globaali verkostoituminen, monikulttuurisuus)” perheen kotikieli oli Fisher-Freeman-Haltonin eksaktin testin mukaan merkitsevä tekijä ($p = .048$).

Vanhemmat vastasivat erityisen myönteisesti (samaa tai täysin samaa mieltä), jos kotikieli oli suomi (96,6 %), suomi ja englanti (92,3 %) tai muu (100 %) verrattuna keskiarvoon (88,3 %).

Suurin osa vanhemmista näki yhtenä isona positiivisena syynä kouluun hakeutumisen lapsen tulevaisuuden. Siihen liittyivät laajemmat mahdollisuudet niin jatko-opinnoissa, työpaikoissa kuin ulkomaille muutossa.

Hyvä, jokseenkin sujuva englannin kielen taito on nykyisin normi koulutetulla keskiluokalla, mutta sofistikoitunut nyanssien taju on itse asiassa hyvin harvinaista. Oman kokemukseni kautta katson, että tällainen elitistinen kielitaito voi viedä ihmisen hyvin pitkälle. Jos osaa sujuvasti englantia jo lapsena, kielitaitoa on mahdollista laajentaa huomattavasti korkeammalle tasolle. (VE52)

Toisaalta myönteisenä nähtiin englannin kielen vaikutus muun muassa lapsen identiteettiin, kaksikielisyyteen, sanavaraston laajuuteen sekä muiden kielten oppimiseen. Esimerkiksi kommentit ”se helpottaa toimimista jatkuvasti ”pienenevässä” maailmassa [ja] on iso etu osata yksi valtakielistä äidinkielenomaisesti” (VE7) sekä ”lapseni on saanut mahdollisuuden kasvaa kaksikieliseksi, mikä uskoakseni rikastaa hänen ajatusmaailmaansa” (VE21) kuvaavat tätä hyvin.

Osa näki kuitenkin kaiken positiivisen lisäksi negatiivisia puolia englanninkielisissä luokissa. Vastauksissa kaikki negatiiviset kommentit liittyivät suomen kieleen ja sen heikon osaamisen vaikutuksesta erityisesti toisen asteen opintoihin.

”Englanninkieli on pojallamme jopa vahvempi kuin äidinkieli. Hänellä on siis hyvin vahva natiivi osaaminen siihen. Tästä on varmasti tulevaisuudessa paljon hyötyä. Mutta voisi ehkä sanoa että suomen kieltä pitää harjoitella lisää jotta Suomessa seuraavan asteen (lukion) opinnot sujuisivat paremmin.” (VE84)

In English classes Finnish language teaching is quite bad if I would need to make the decision now - I would choose Finnish class (they do teach English well). And children would have more options for future studies (I was hoping that in English class they would learn Finnish also at a high level). Very limited lukio and university options in English. (VE63)

Lapsen tulevaisuus oli tulosten perusteella tärkeä syy hakea englanninkieliselle luokalle, koska englannin kielellä nähtiin olevan myönteinen vaikutus oppilaan tulevaisuuden näkymiin.

6.2.2 Englanninkielisen opetuksen tuoma lisäarvo

Opetuksen lisäarvolla eli positiivisilla eroilla suomenkielisiin luokkiin oli myönteinen merkitys kouluvalintoihin. Erityisesti kasvava ymmärrys ympäröivästä maailmasta ja monikulttuurisuudesta koettiin erona suomenkielisiin luokkiin. Fisher-Freeman-Haltonin eksaktin testin mukaan väittämään 19d ”opetus rikastaa lapseni ymmärrystä ympäröivästä maailmasta” vaikutti merkitsevästi vanhempien koulutustaso sekä vastaajan ($p = .001$), että toisen vanhemman ($p = .019$) osalta. Vastaja vanhemmat, joilla oli toisen asteen koulutus, olivat useimmiten täysin samaa mieltä (71 %) siitä, että opetus rikastaa lapsen ymmärrystä ympäröivästä maailmasta. Kuitenkin, jos ainoastaan toinen vanhempi oli suorittanut toisen asteen, vastaus oli usein (40 %) ei samaa eikä eri mieltä.

Avointen kysymysten perusteella moni vanhempi ei löytänyt eroja lähikoulun suomenkielisen luokan ja painotetun opetuksen englanninkielisen luokan välillä muusta kuin kielestä. Kun joitain eroja löytyi, liittyivät ne usein kahdella kielellä opiskelun vaativuuteen.

Toisaalta myös oppilaiden taustoissa koettiin olevan eroja ja englanninkielinen luokka koettiin suvaitsevamaksi verrattuna suomenkielisiin luokkiin. Luokan oppilaiden monikulttuurinen tausta koettiin myönteisenä asiana: “I don't see a difference, mostly -- the teaching is about the same (just in a different language). But there are a lot of mixed-culture classmates, and *that* helps my child's understanding of multiculturalism.” (VE44). Myös suomalainen yhteiskunta koettiin joskus hyvin ahdasnäköisenä ja siksi englanninkielisten luokkien monikulttuurisuus koettiin myönteisenä: “Personally I think Finnish schools and Finnish society is quite narrow minded and everyone is expected to fit into a very narrow sense of being. I think the English class has a much broader variety and much more accepting of this broader spectrum.” (VE80)

Englanninkielisistä luokista löytyi myös negatiivisia puolia – osa vanhemmista koki, ettei luokissa opiskeltu samoja asioita kuin suomenkielisissä luokissa: “Valitettavasti koen, että englanninkielisellä luokalla ei opiskella samoja oppisisältöjä kuin suomenkielisillä luokilla.” (VE46). Tämä on

mielenkiintoinen ja tärkeä huomio, koska kaikki tutkimukseen osallistuneet koulut ja luokat seuraavat Perusopetuksen opetussuunnitelmaa (Opetushallitus, 2014) vaikkakin yhdessä koulussa on lisänä tämän rinnalla myös International Baccalaurate:n (IB) Primary Years Programme (PYP). Tämän lisäksi huoli englanninkielisten luokkien opettajien saatavuudesta mainittiin: ”Englanninkielisessä opetuksessa opettajien koulutus- ja osaamistaso vaihtelee (aina ei ole päteviä/koulutettuja englanninkielisiä opettajia tarjolla)” (VE25).

Yleisesti vastauksiin näytti vaikuttavan kuitenkin hyvin yksilölliset kokemukset eri luokista, opettajista ja kouluista. Muun muassa luokkien koot ja retkien määrä, toivat vastauksia molemmista näkökulmista. Esimerkiksi VE48 totesi, että ”koska luokka on pienempi (noin 20 lasta vs 40 lasta) ovat he retkeilleet ja tehneet kaikkea kivaa enemmän kuin esim suomiluokalla olevan isoveljen luokka.” Kuitenkin vaikka VE26:lla ei ollut omakohtaista kokemusta, oli hänellä päinvastainen kuva aiheesta: ”En osaa sanoa, koska molemmat lapsemme käynyt Suomessa vain englanninkielistä alakoulua. Opetus jossain tapauksissa suomenkielisellä luokalla parempaa tai ainakin lapsilla enemmän retkiä ym mahdollisuuksia.”

Vaikka väittämässä esitetyt erot suomenkielisiin luokkiin saivat myönteisiä vastauksia, ei avovastausten perusteella englanninkielisen luokan opetuksen laatu tai muut erot suomenkielisiin luokkiin, ole olleet erityisen tärkeä syy luokalle hakeutumiseen.

6.2.3 Perheiden yhteydet ulkomaille

Perhesuhteet ja ystävät ulkomailla ovat vaikuttaneet matkustelun lisäksi englanninkieliselle luokalle hakemiseen (kuvio 6). Kun vanhemmilta kysyttiin aikaisemmasta koulunkäynnistä ulkomailla, tuotti se paljon ääripään vastauksia eli joko täysin eri mieltä tai täysin samaa mieltä. Myös laadullisessa aineistossa vanhemmat kertovat asuneen ulkomailla, ja sen olleen yksi syy hakeutua englanninkieliselle luokalle:

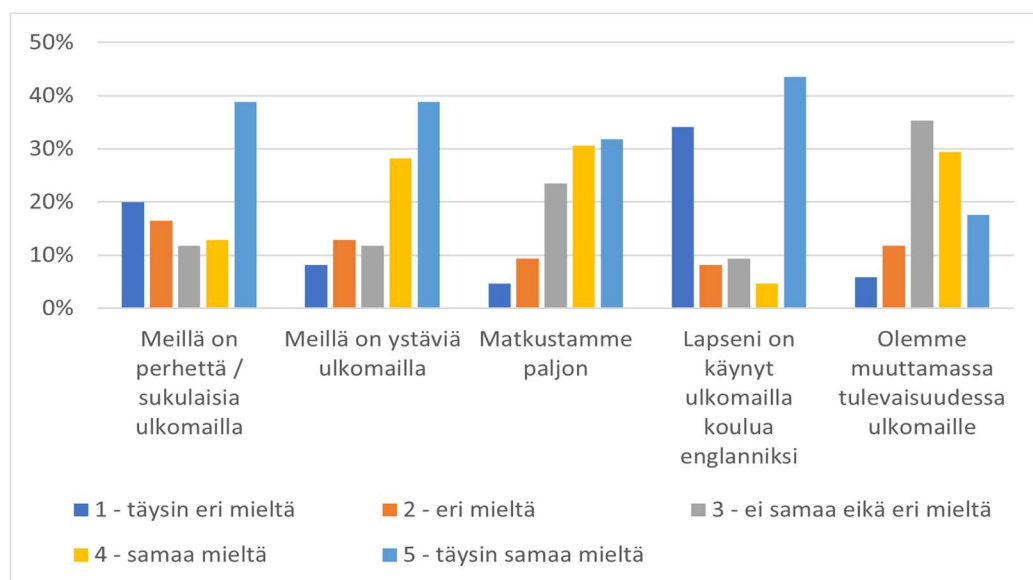
We originally moved from [city name], USA to [city name] Finland when all of our children were small. Our home language is English and they were born in the USA. So it was natural for us to choose the English school for them. (VE54)

Lapsen isovelji kävi esikoulun englanniksi ulkomailla asuessamme ja Suomeen pakattuumme jatkoi engl.koulussa. Tuntui luontevalta, että annamme sisarelle saman mahdollisuuden oppia kaksikieliseksi peruskoulussa. Ennen pandemiaa ja muita muuttuneita perhetilanteita pidimme mahdollisena takaisin ulkomaille muuttamista, eikä se ole pois suljettua vielääkään. Ystävöpiirimme on kansainvälinen ja englannin kielestä on tullut tärkeä osa perheemme elämää. (VE3)

Myös lapsen tausta sekä perhesuhteet vaikuttivat hakemiseen, koska perheelle haluttiin taata yhteinen kieli myös jatkossa: ”Lapseni sisarus ja isä asuvat muualla ja he eivät puhu suomea. Haluan mahdollistaa heille mutkattoman yhteydenpidon myös myöhemmin.” (VE71)

Kuvio 6.

Englanninkielisten luokkien yhteydet ulkomaille ja niiden merkitys kouluvalinnassa.

Perheen kotikieli oli merkitsevä tekijä Fisher-Freeman-Haltonin eksaktin testin mukaan ($p = .049$), kun tarkasteltiin vastauksia lapsen mahdolliseen aiempaan koulunkäyntiin ulkomailla. Jos kotikielenä oli suomi, tai perhe oli kaksikielinen puhuen joko suomea tai englantia sekä jotain muuta kieltä, oli yli puolet vastaajien lapsista käynyt koulua ulkomailla englanniksi. Englanninkielisten perheiden sekä muun kuin suomen tai englanninkielisten perheiden vanhemmat taas vastasivat hyvin tasaisesti eri vaihtoehtoihin. Kaksikielisten (suomi ja englantia) perheissä vastattiin hieman useammin täysin eri mieltä kuin täysin samaa mieltä ja ääripään vastaukset olivat yleisiä.

Myös lapsen varhaiskasvatuksella ulkomailla oli merkitsevä yhteys vastauksiin ($p = 0.001$) Fisher-Freeman-Haltonin eksaktin testin mukaan. Jos lapsi oli käynyt varhaiskasvatuksen ulkomailla englanniksi, oli tämä merkitsevä syy hakea englanninkielisellä luokalle, koska kaikki ($N=23$, 100 %) vastasivat ”täysin samaa mieltä”. Laadullisessa analyysissä myös englanninkielinen päiväkotikielisyys Suomessa nousi esille yhtenä syynä hakea englanninkieliselle luokalle:

Lapsi halusi pääsykokeisiin koska kaikki englanninkielisen päiväkodin / esikoulun kaveritkin hakivat samoihin kouluihin. Päiväkodissa harjoiteltiin pääsykokeisiin joten niihin meneminen oli ”luonnollista” lapselle. Iso syy lapsen omalle halulle varmasti juontaa juurensa tuohon päiväkodin harjoitteluun ja ikään kuin valmistavaan rooliin englanninkielellä opiskeluun. On poikkeus ettei edes hakisi englanninkieliselle luokalle ja normi on hakea. Lapsi ja vanhemmatkin on eräänlaisessa ”putkessa” kohti pääsykoetta. Lopulta osa pääsee ja osa ei, mutta hakeminen on normi. (VE4)

Edellä mainittujen syiden lisäksi tärkeäksi syyksi nousi myös vanhempien tausta. Jos toinen vanhempi oli englanninkielinen, koettiin, että englanninkielinen luokka mahdollisti molempien vanhempien osallistumisen kouluun liittyvissä asioissa: ”Isä ulkomailta. Kaksikielinen Luokka antaa mahdollisuuden isälle kommunikoida kouluun kanssa yhdenvertaisesti, kun opettajat varmasti viestivät asiat myös englanniksi.” (VE35)

Kontaktit ulkomaille, erityisesti aiempi asuminen ja varhaiskasvatuksen tai koulun käyminen ulkomailla, on vaikuttanut englanninkieliselle luokalle hakeutumiseen myönteisesti. On todennäköisempää, että luokalle on haettu, jos perheen taustassa oli näitä piirteitä.

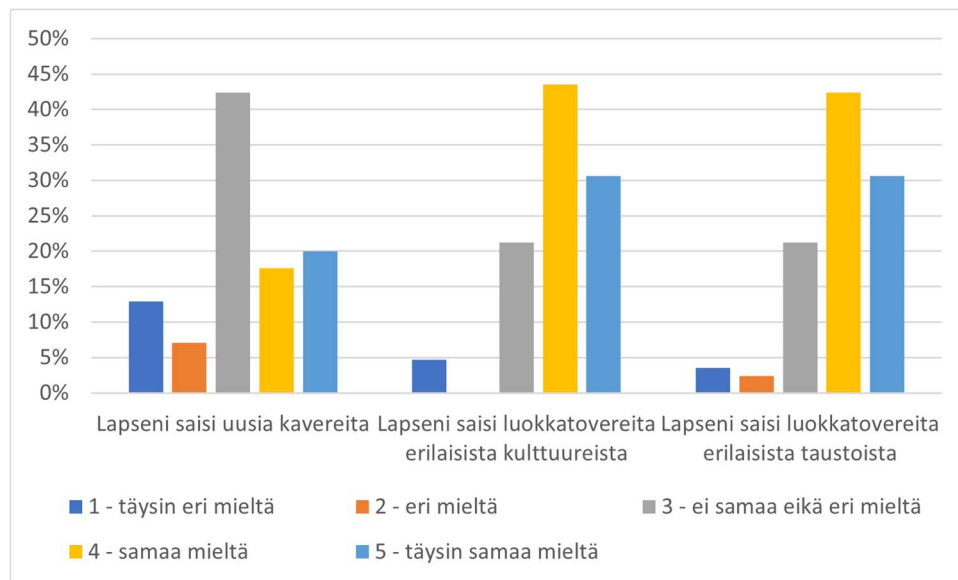
6.2.4 Kaverisuhteiden merkitys

Yli 70 % vanhemmista koki lapsen uusien luokkatoverien erilaisilla taustoilla ja kulttuureilla olleen myönteinen merkitys englanninkieliselle luokalle hakeutumiseen (kuviot 7). Avoimissa vastauksissa yleisesti kaverisuhteilla ei koettu olevan isoa merkitystä hakemiseen. Toisaalta jotkut halusivat jopa vältellä jo olemassa olleita kaverisuhteita: ”Lapsen luokalle tuli pari aiemmin tuttua lasta, mutta muuten menneet kaverisuhteet eivät vaikuttaneet. Lähtökohtaisesti pidämme parempana sitä että koulun aloituksessa ei ole ”vauvasta” asti olleita

suhteita, sillä näillä on monesti vaikutus luokan dynamiikkaan ja suhteiden muodostumiseen.” (VE8)

Kuvio 7.

Kaverisuhteiden merkitys englanninkieliselle luokalle hakiessa.

Suurin osa vanhemmista koki kavereiden saamisen erilaisista taustoista yhtenä syynä hakea englanninkieliselle luokalle, ja vaikka laadullisessa nähtiin merkkejä myös tästä, ei se noussut tärkeäksi syyksi. Yleisesti englanninkielisille luokille haettiin lapsen mielenkiinnon, johon usein liittyi tiiviisti myös lapsen tausta, lapsen tulevaisuuden mahdollisuuksien vuoksi sekä perhesuhteiden vuoksi. Ulkomailla asuminen ja aiemmin englanniksi opiskelu vaikutti positiivisesti luokalle hakeutumista.

6.3 Kaksikieliselle luokalle hakeutumisen syyt

6.3.1 Lapsen mielenkiinto ja tulevaisuus

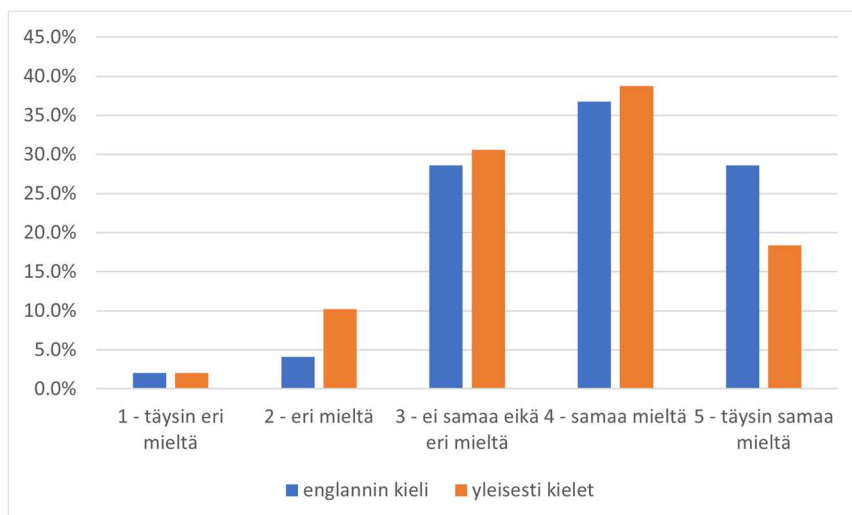
Lapsen mielenkiinto kieliin oli yksi syy kaksikieliseen opetukseen hakeutumiseen (kuvio 8). Suurin osa vanhemmista oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että heidän lapsensa oli kiinnostunut kielistä (57,2 %, N=28) ja erityisesti englannin kielestä (65,3 %, N=32).

Avoimissa vastauksissa lapsen mielenkiinnosta nousi esille erityisesti lasten lahjakkuus ja kiinnostus kieliin: ”Lapsi on kielellisesti lahjakas, oppi mm. 3,5-vuotiaana lukemaan itseksensä ja 5-6-vuotiaana lukemaan itseksensä englannin kieltä. Lisäksi lapsilla yleisesti ottaen tarttuu helpommin uudet kielet jo hyvin nuorena, joten miksi jättää tämä hyödyntämättä?” (VK10). Toisaalta myös vanhempien sisarusten tai kavereiden esimerkki oli yksi syy kaksikieliselle luokalle hakemiseen:

Vanhempi sisko oli englanninkielisellä luokalla. Hän haki aikoinaan luokalle koska halusi tehdä testit, mutta silloin hän ei halunnut luokalle. Kun hyväksyty vastaus tuli, hän päättikin itse aloittaa kaksikielisellä luokalla. Uskomme tämän sisikon esimerkin vaikuttaneen suurimmalta osin myös toisen lapsemme haluun päästä kaksikieliselle luokalle. (VK27)

Kuvio 8.

Lapsen kielellisen mielenkiinnon merkitys kaksikieliselle luokalle hakeutuessa.

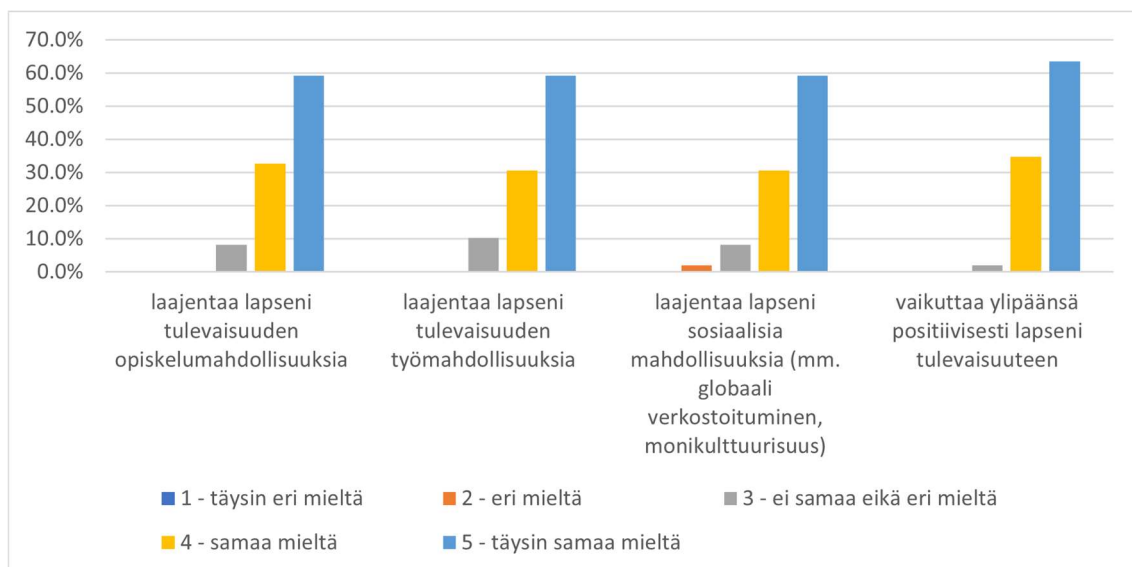
Osa vanhemmista oli kuitenkin hyvin selkeästi sitä mieltä, että lapsen mielenkiinto ei synny ilman aikuisten panostusta ja, että päätös on vanhempien, ei lapsen. Esiin nousi erityisesti vanhempien aktiivisuuden merkitys:

Harva lapsi on kiinnostunut englanninkielestä, jos ei ole kuullut tai puhunut sitä aiemmin. Vastausvaihtoehdot ovat todella hassuja, koska kyse on eskari-ikäisestä lapsesta. Varmaankin pääsy kaikilla, jotka hakevat on se, että haluaa antaa paremmat mahdollisuudet omalle lapselle kielen oppimiseen. Ei syyt löydy mistään 6-vuotiaan sisäisestä motivaatiosta. Lapset oppii tykkäämään myös kielistä kun saavat mahdollisuuden oppia niitä. Ja tässä vanhempien aktiivisuus on kaiken A ja O. (VK30)

Suurin osa (N=24, 69,4 %) vastanneista oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että lapsi itse halusi hakea luokalle. Toisaalta iso osuus (N=12, 24,5 %) ei ollut eri eikä samaa mieltä ja vain pieni osa (N=3, 6,1 %) oli eri tai täysin eri mieltä asiasta. Lähes kaikki vanhemmat (98,3 %, N=48) olivat samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että englannin kielellä opiskelu vaikuttaa myönteisesti lapsen tulevaisuuteen. Muutkin väittämät tukivat luokan myönteistä vaikutusta lapsen tulevaisuuteen (Kuvio 9).

Kuvio 9.

Englannin kielellä opiskelun merkitys lapsen tulevaisuuteen kaksikielisten luokkien vanhempien mukaan.

Vanhemmat perustelivat kielitaidon myönteisyyttä monin eri tavoin. Kaksikielisen opetuksen koettiin antavan etumatkaa kielen sujuvuuteen ja syvempään oppimiseen verrattuna suomenkielisiin luokkiin. Toisaalta tämän uskottiin lisäävän oppilaan itsevarmuutta ja rohkeutta englannin kielen käytössä: "Itsevarmuus, kielten omaksuminen, elämän rikastuttaminen, mahdollisuuksien lisääminen, kielitaito antaa mahdollisuuden omaksua laajemmin erilaisia asioita." (VK20). Englannin kielen syvemmän osaamisen koettiin tukevan rohkeutta hakemaan myöhemmin opintoihin englanniksi, niin Suomessa kuin ulkomailla: "Uskon, että painotetun englannin luokalla opiskelu tekee myöhemmän opiskelun helpommaksi." (VK46). Tämän lisäksi

kaksikielisen opetuksen nähtiin avaavan monia mahdollisuuksia tulevaisuudessa. ”Tiedon hankkiminen ja kommunikointi globaalisti onnistuu jo ala-asteikäisenä. Lisäksi kahdella kielellä opiskelu haastaa ja kehittää ajattelua ja aivoja.” (VK5)

Aina englannin kieli ei ollut se merkityksellinen tekijä luokalle haettaessa vaan yleisesti kaksikielinen opetus. Kaksikielisellä opetuksella koettiin olevan myönteinen vaikutus kielitaitoon ja siten lapsen tulevaisuuteen kielestä riippumatta: ”Englanti on merkitsevä kieli nyky maailmassa, kielen asema on jopa liian vahva. Ylipäätään laaja kielitaito on tärkeä. Mikäli kaksikielistä opetusta olisi järjestetty jollain muulla kielellä näin lähellä kotiamme, olisimme luultavasti olleet kiinnostuneita silloinkin.” (VK17).

Kaksikielisellä luokalla koettiin olevan myönteinen vaikutus lapsen kielelliseen ja älylliseen kehitykseen. Tämän koettiin lisäävän lapsen opiskelusekä työmahdollisuuksia tulevaisuudessa, joka oli merkitsevä syy hakea kaksikieliselle luokalle.

6.3.2 Kaksikielisen opetuksen tuoma lisäarvo

Opetuksen haastavuus koettiin tärkeänä erona suomenkielisiin luokkiin (83,6 % vastaajista oli samaa tai täysin samaa mieltä). Haastavuuden kokemukseen vaikutti oppilaan nykyinen luokkataso merkitsevästi Fisher-Freeman-Haltonin eksaktin testin mukaan ($p = .008$). 4. ja 5. luokan vanhemmat olivat joko samaa tai täysin samaa mieltä ($N=16$, 100 %) siitä, että opetus on haastavampaa. Muilla luokkatasoilla vastauksiin kuului myös ei eri tai samaa mieltä -vastauksia, mutta 6. luokalla ($N=8$) löytyi myös muutamia eri mieltä olevia ($N=2$). Myös opinnoissa nopeampi eteneminen ja haastaminen olivat yksi tärkeä syy luokalle hakemiseen: ”Mielestäni luokalla vaatimustaso on korkeampi, mutta samoin kaikki oppilaat äärimmäisen motivoituneita ja toisiaan kannustavia.” (VK46).

Tämän lisäksi opetuksen koettiin rikastavan myös lapsen ymmärrystä ympäröivästä maailmasta (77,6 % vastaajista oli samaa tai täysin samaa mieltä). Yli puolet ($N=25$, 51,0 %) eivät olleet samaa eikä eri mieltä siitä onko opetus yhteisöllisempää englanninkielisellä luokalla kuin suomenkielisellä luokalla,

mutta 38,8 % vastasi väittämään myönteisesti eli joko samaa tai täysin samaa mieltä.

Avoimissa vastauksissa vanhemmat nostivat työrauhan yhdeksi eroksi kaksikielisen ja suomenkielisen opetuksen välillä. Suurin osa vanhemmista koki työrauhan olevan parempi kaksikielisellä luokalla kuin suomenkielisellä lähikoulun luokalla: ”Luokka on rauhallinen, koska lapset ovat hyviä oppijoita. Alue ei ole erityisen monikulttuurinen, vaan ennemminkin varakas kuin sosiaalisesti monipuolinen. Opetus on hyvää, mutta kokemus koulusta eroaa varmasti esim [alueen nimi] koulujen aidosta monikulttuurisuudesta.” (VK35) Vanhemmat kokivat myös oppilasaineksen olevan erilainen kaksikielisillä luokilla verrattuna suomenkielisiin luokkiin. Oppilasaineksen erilaisuus nähtiin positiivisena asiana ja sen koettiin mahdollistavan ripeämmän etenemisen opetuksessa: ”Oppilasaines on merkittävästi erilainen, sillä luokalle oli pääsykoe. Sen vuoksi luokka pystyy etenemään opinnoissaan vauhdikkaammin kuin keskimäärin. Luokassa on myös hyvä työrauha, kun toiminnan ohjauksen pulmia ja oppimisvaikeuksia on tavallista vähemmän.” (VK21). Vaikka työrauha koettiin olevan useimmiten parempi kuin verrattuna suomenkielisiin luokkiin, oli vanhemmilla myös jotain negatiivisia kokemuksia, joissa opettajan aika menee opetuksen sijaan oppilaiden käytökseen liittyvien asioiden selvittelyyn: ”Poikani luokalla on paljon käytöshäiriöitä ja sanoisin, että opetus ei ole suomenkielistä opetusta laadukkaampaa, sillä opettajan aika menee sekoilun selvittelyyn.” (VK9).

Kaksikielisten luokkien vanhemmat kokivat soveltuvuuskokeiden vaikuttavan oppilasainekseen ja sitä kautta myönteisesti muun muassa työrauhaan. Myös opetuksen haasteellisuus ja sitä kautta oman lapsen haastaminen akateemisesti olivat tärkeitä syitä kaksikieliselle luokalle haettaessa.

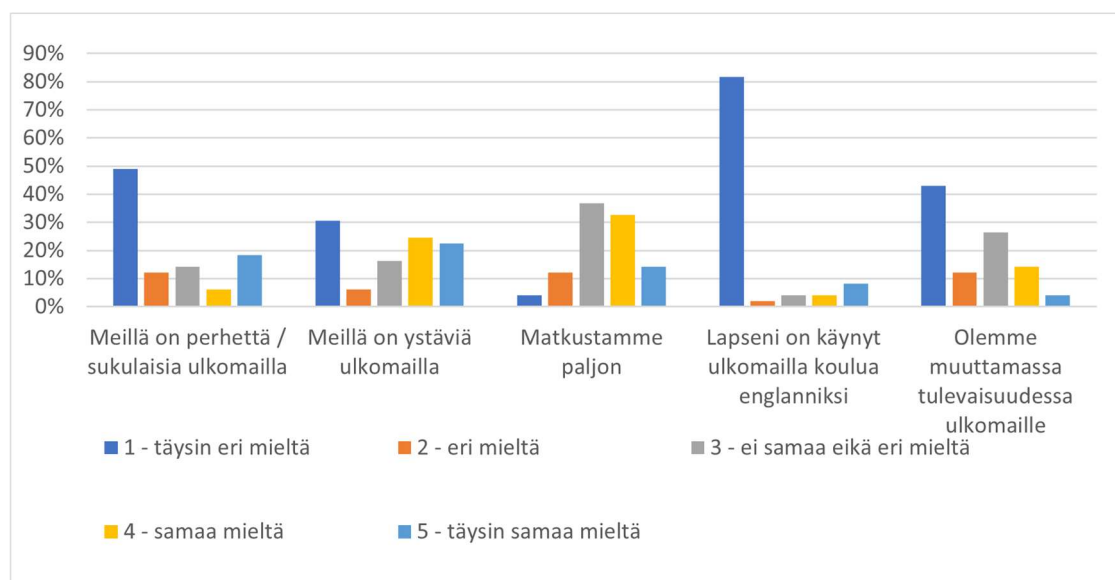
6.3.3 Perheiden yhteydet ulkomaille ja kaverisuhteiden merkitys

Perhe ja sukulaiset eivät olleet suuri (61,2 % täysin eri mieltä tai eri mieltä) syy kaksikieliselle luokalle haettaessa (kuvio 10). Tähän vaikutti merkittävästi

Fisher-Freeman-Haltonin eksaktin testin mukaan perheiden kotikieli ($p = .019$). Suomenkieliset perheet vastasivat useimmin täysin eri mieltä ($N=24$, 57,1 %) siihen, että perheellä tai sukulaisilla ulkomailla olisi ollut merkitystä luokalle haettaessa. Suomenkielisiä perheitä olikin vastanneista suurin osa (85,7 %). Jos kotikieliä oli kaksi (suomi ja englanti tai suomi/englanti ja muu kieli) tai ainoastaan jokin muu kieli olivat vastaukset myönteisiä – yhtään eri mieltä tai täysin eri mieltä vastausta ei tullut. Ystävien merkitys jakautui vastauksissa tasaisemmin.

Kuvio 10.

Kaksikielisten luokkien yhteydet ulkomaille ja niiden merkitys kouluvalinnassa.

Matkustaminen ei ollut tärkeää reilulle kolmannekselle, mutta melkein puolet (47,0 %) vastaajista oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että matkustaminen vaikutti kouluvalintaan. Koulunkäynti aiemmin ulkomailla ei ollut tärkeä syy, koska suurin osa (83,6 %) olivat joko täysin eri mieltä tai eri mieltä. Yli puolet (55,1 % vastasi eri mieltä tai täysin eri mieltä) vastaajista ei pitänyt mahdollista ulkomaille muuttamista tärkeänä syynä kouluvalintaan. Tähän väittämään perheen kotikieli oli Fisher-Freeman-Haltonin eksaktin testin mukaan merkitsevä tekijä ($p = <.001$). Suomenkielisten perheiden vastaukset olivat negatiivisia, täysin eri mieltä tai eri mieltä oli 64,3 % ($N=27$) ja ei samaa

eikä eri mieltä oli 26,2 % (N=11). Englanninkieliset perheet taas olivat täysin samaa mieltä (N=2) siitä, että yksi syy luokalle hakeutumiseen oli mahdollinen muutto ulkomaille.

Yhteydet ulkomaille eivät olleet isossa roolissa laadullisenkaan aineiston perusteella: ”Ei erityisesti. Ihmisten on syytä olla monikielisiä asuinmaasta riippumatta. Ulkomaille asuville Suomi on ulkomaana.” (VK47). Toisaalta perheet, jotka tiesivät muuttavansa ulkomaille tulevaisuudessa, halusivat ylläpitää englannin kielen osaamista myös Suomessa asuessaan: ”We move every few years for our work, and as our home country is in an English speaking country, we wanted to make sure our child maintains their English levels while also learning a foreign language (in this case Finnish).” (VK6)

Suurin osa kaksikieliselle luokalle hakeneista perheistä ei kokenut kavereilla olleen isoa merkitystä, ja jos oli, niin luokkaan haettiin, koska kaveritkin hakivat ja ei niinkään uusien kavereiden vuoksi: ”Nimenomaan lapsemme haki, koska kaveritkin (ja koska kyseessä on lähikoulu, johon kaverit päätyivät, vaikka eivät tulleetkaan samalle luokalle :)” (VK49).

Yhteenvedon voidaan todeta, että kaksikielisille luokille haettaessa, erityisesti suomenkielisten perheiden kohdalla, yhteydet ulkomaille eivät olleet merkitsevä tekijä. Myöskään kaverisuhteilla ei koettu olevan suurta merkitystä.

6.3.4 Muut tutkimuksessa nousseet syyt

Edellä mainittujen syiden lisäksi lähikoulu mahdollisti monelle kaksikieliseen opetukseen hakemisen: ”Se että se oli omassa lähikoulussa ja se, että siellä kielen opiskelu toteutuu toiminnallisesti osana arkea.” (VK16). Toisaalta luokille haettiin myös siksi, jotta ei jouduttaisi lähikouluun:

Tämä oli erittäin iso (ehkä isoin) tekijä: Lapsen lähikoulu oli tunnettu sisäilmaongelmistaan (ja menossa isoon remonttiin). Ainoa helppo keino välttää kehnon sisäilman vaikutuksia - eli lähikouluun joutumista - oli hakeutua painotettuun opetukseen. Ja kielellisesti (ja muutenkin) lahjakkaan lapsen kohdalla kieliä painottava luokka tuntui hyvältä ratkaisulta. (VK21)

Osa vanhemmista koki, että koska englantia tulee oppia muutenkin, on hyvä saada etumatkaa ja aloittaa sen opiskelu aiemmin: ”Englantia on opittava ”joka tapauksessa”, joten mitä nuorempana sen aloittaa, sitä paremmin sitä oppii

lisää. Lapsena uuden kielen oppiminen on helpompaa, ainakin oman kokemuksen mukaan.” (VK43). Myös status koettiin yhtenä myönteisenä asiana kaksikieliselle luokalle hakeutumiselle: ”status; meissä kaikissa asuu pieni hyacinth bukee.” (VK48).

Kaksikieliselle luokalle hakiessa korostuivat lapsen mielenkiinto, lapsen tulevaisuus sekä erot suomenkielisiin luokkiin, kuten opetuksen haastavuus. Myös saavutettavuus lähikoulun muodossa nousi esille. Yhteyksillä ulkomaille tai kaverisuhteilla taas ei koettu olevan suurta merkitystä kouluvalintaan.

6.4 Englannin- ja kaksikielisille luokille hakeutumisen yhtäläisyydet ja eroavaisuudet

6.4.1 Lapsen mielenkiinnon merkitys

Englanninkielisten luokkien vanhemmat vastasivat myönteisemmin kuin kaksikielisten luokkien vanhemmat ensimmäiseen väittämään ”Lapseni on kiinnostunut englannin kielestä”. Englanninkielisten vanhempien vastauksen mediaaniarvo oli yli 4 ($M = 4.2941$, $SD = .92355$) eli suurin osa vastasi samaa tai täysin samaa mieltä. Kaksikielisten luokkien vanhempien vastausten mediaaniarvo jäi alle 4:n, ($M = 3.8571$, $SD = .95743$), joten vastauksista vähemmän oli myönteisiä. Ero oli myös tilastollisesti merkitsevä ($t=2.603$, $df=132$, $p=.010$, 95 % CI [.10487, .76908]). Muihin lapsen mielenkiintoon liittyviin väittämiin vastattiin niin englannin- kuin kaksikielisten luokkien vanhempien osalta myönteisesti mutta erot eivät olleet merkitseviä.

Laadullisesta aineistosta lapsen mielenkiintoon liittyen molemmissa ryhmissä nousi esille lapsen taustan merkitys. Esimerkiksi englanninkielisellä luokalla heikko suomen kieli vaikutti kouluvalintaan. Jos lapsi tai vanhemmat kokivat suomen kielen olevan heikko, tuntui englanninkielinen koulupolku paremmalta vaihtoehdolta kuin täysin suomenkielinen: ”Lapsi oli hyvin arka käyttämään suomen kieltä” (VE58). Lapsi usein myös itse halusi opiskella vahvemmallalla kielellä. Toisaalta myös perheen yhteistä kieltä haluttiin tukea: ”Lapsi puhuu isän kans[s]a englantia, joka on hänen äidinkielensä. Lisäksi

englanti on perheemme yhteinen kieli ja halusimme, että isä voisi olla enemmän mukana koulunkäynnin tukemisessa.” (VE76). Kaksikielisillä luokilla esille nousi englanninkielisen varhaiskasvatuksen merkitys ja halu jatkaa englannin kielellä opiskelua myös koulun puolella: “[t]untui luonnolliselta englanninki[e]lisen varhaiskasvatuksen jälkeen: [lapsi] osasi jo kieltä eikä halunnut mennä tavalliseen 1 luokalta alkavaan ryhmään.” (VK3).

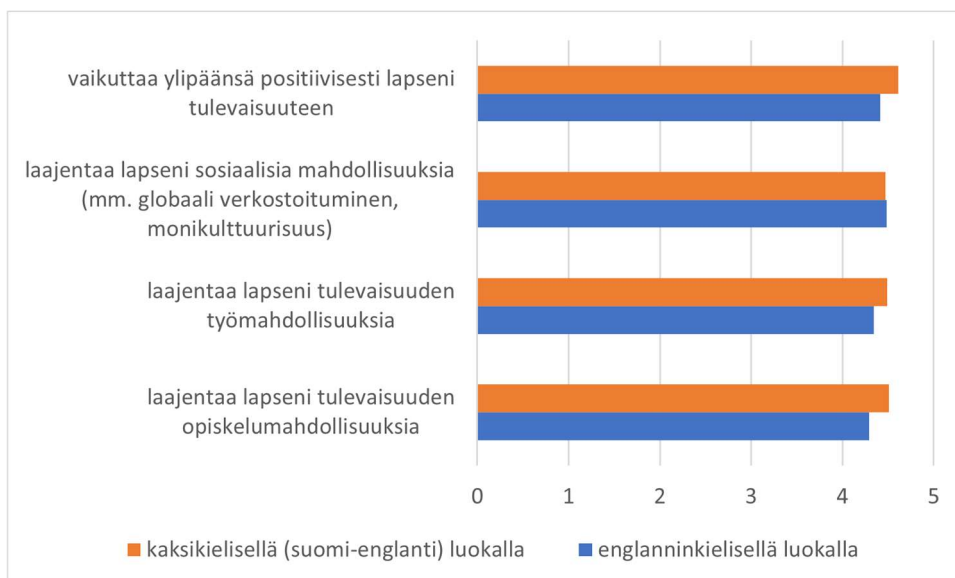
Lapsen mielenkiinnolla koettiin olleen merkitystä luokalle hakeutumisessa molemmissa luokissa, mutta erityisesti englanninkieliselle luokalle hakiessa lapsen mielenkiinto juuri englannin kieltä kohtaan nousi merkitseväksi tekijäksi.

6.4.2 Lapsen tulevaisuuden merkitys

Lapsen tulevaisuuteen liittyviin väittämiin niin englanninkielisten kuin kaksikielisten luokkien vanhemmat vastasivat hyvin myönteisesti (kuvio 11). Merkitseviä eroja riippumattomien ryhmien t-testin avulla ei löytynyt. Vanhemmat toivat esiin avoimissa vastauksissakin lapsen tulevaisuuteen liittyvät asiat kuten laajemmat mahdollisuudet koulutuksen ja työmaailman saralla. Lapsen tulevaisuus koettiin hyvin tärkeänä ja merkitsevänä syynä niin englannin- kuin kaksikieliselle luokalle hakiessa.

Kuvio 11.

Englannin kielellä opiskelun merkitys lapsen tulevaisuuteen -väittäminen mediaaniarvot

Toisaalta kaksikielisellä luokalla englantia, tai ylipäätään vieraan kielen oppimista nuorena, pidettiin hyvänä pohjana myös muiden kielen oppimiseen tulevaisuudessa: ”Lapsena aloitettu jo yhdenkin vieraan kielen opiskelu helpottaa uusien kielen opiskelua jatkossa.” (VK48).

Lapsen tulevaisuus oli merkitsevä tekijä niin englannin- kuin kaksikieliselle luokalle hakeutuessa. Englannin kielellä koettiin olevan myönteinen vaikutus korkeakouluopinnoissa tai tulevaisuuden työmarkkinoilla. Toisaalta englanninkielisen luokkien vanhemmat nostivat vastapainona esiin myös huolen toiseen asteen vaihtoehtojen vähyydestä lapsen heikon suomen kielitaidon vuoksi.

6.4.3 Englannin kielellä painotetun opetuksen lisäarvo

Kaksikielisten luokkien vanhemmat kokivat opetuksen haastavammaksi kuin englanninkielisten luokkien vanhemmat, kun opetusta verrattiin suomenkieliseen lähikoululuokkaan. Kaksikielisten luokkien vanhempien vastausten mediaaniarvo oli yli 4 ($M = 4.1622$) ja keskihajonta oli reilusti alle yhden ($SD = .79966$) eli he vastasivat väittämään useimmiten samaa tai täysin samaa mieltä. Englanninkielisten luokkien vanhempien mediaaniarvo oli alle 3.5 ($M = 3.4706$) ja keskihajonta yli yhden ($SD = 1.03035$) eli he vastasivat useammin ei eri tai samaa mieltä tai samaa mieltä. Keskiarvoero oli myös tilastollisesti merkitsevä ($t=-4.052$, $df=132$, $p<.001$, 95 % CI [-1.03079, -.35456]).

Englanninkielisten luokkien vanhemmat kokivat myönteisimmin ($M = 4.4118$, $SD = .84929$) kuin kaksikielisten luokkien vanhemmat ($M = 3.6327$, $SD = .92857$) väittämän ”Opetus laajentaa lapseni ymmärrystä monikulttuurisuudesta”. Tässä väittämässä vastausten erot olivat merkityksellisiä ($t=4.942$, $df=132$, $p<.001$, 95 % CI [.46726, 1.09097]). Englanninkielisten luokkien vanhemmat kokivat, että englanninkielinen opetus laajentaa lapsen ymmärrystä monikulttuurisuudesta ja tämä oli merkitsevä syy hakea englanninkieliselle luokalle.

Niin englannin- kuin kaksikielisen luokkien vanhemmat löysivät eroja suomenkielisiin luokkiin kielten lisäksi lähinnä oppilasaineksesta, koska luokalle pyrkiessä on pitänyt läpäistä soveltuvuuskoee: ”Luokalle on myös valikoitunut pääsykoke[e]ssa parhaiten pärjänneet, eli ehkä heikoin oppilasaines on karsiutunut pois siinä vaiheessa.” (VK5). Lisäksi erityisesti kaksikielisten luokkien vanhemmat pitivät luokan haastavuutta yhtenä syynä kouluvalintoihin, kun taas englanninkielisen luokan vanhemmat näkivät monikulttuurisuuden luokalle hakemisen etuna. Muuten molemmilla luokilla eroja suomenkieliseen kouluun oli vaikea löytää, koska monella vanhemmalla ei ollut kokemusta suomenkielisestä luokasta ja he usein vertasivat opiskelua suomenkieliseen luokkaan puhtaasti omien käsitysten mukaan. Tämä vaikuttaa myös näiden tutkimustulosten luotettavuuteen, kun vertailu on tapahtunut käsitysten, ei kokemusten perusteella.

6.4.4 Ulkomaan yhteyksien vaikutus

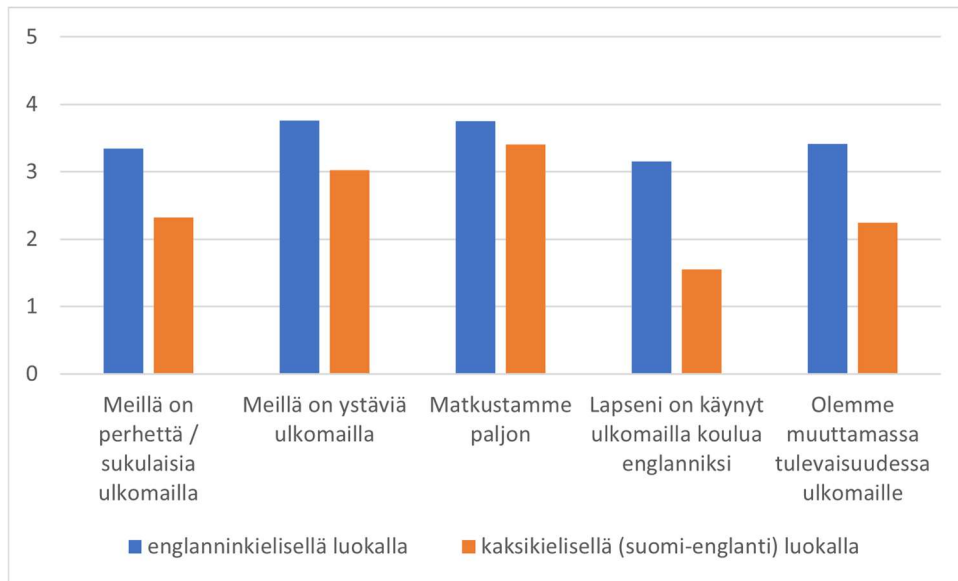
Englanninkielisten luokkien vanhemmat vastasivat kaikkiin yhteyksiin ulkomaille koskeviin väittämiin myönteisemmin kuin kaksikielisten luokkien vanhemmat (kuvio 12) ja erot olivat kaikkia paitsi ”Me matkustamme paljon” -väittämää lukuun ottamatta tilastollisesti merkitseviä. Yhteyksillä ulkomaille oli siis isompi merkitys kouluvalinnoissa englanninkielisillä luokilla kuin kaksikielisillä luokilla.

Englanninkielisillä luokilla syyt liittyvät usein perhesuhteisiin tai aiempaan ulkomailla asumiseen ja koulunkäyntiin. Kaksikielisissä luokissa syyt liittyivät joko mahdolliseen muuttoon ulkomailla tai ylipäättään tulevaisuuden opiskelumahdollisuuksiin: ”Jos muuttaisimme ulkomaille, mikä ei ole todennäköisestä mutta mahdollista, enkkuluokalla opiskelu tekisi tästä helpompaa.” (VK46).

Englanninkieliselle luokalle hakiessa ulkomaat olivat merkitsevä tekijä, kun taas kaksikieliselle luokalla haettaessa yhteyksillä ulkomailla ei ollut suuri merkitys. Erityisesti perhe- tai sukulaissuhteet vaikuttivat englanninkieliselle luokalle haettaessa.

Kuvio 12.

Yhteydet ulkomaille -väittämien vastausten mediaaniaroot

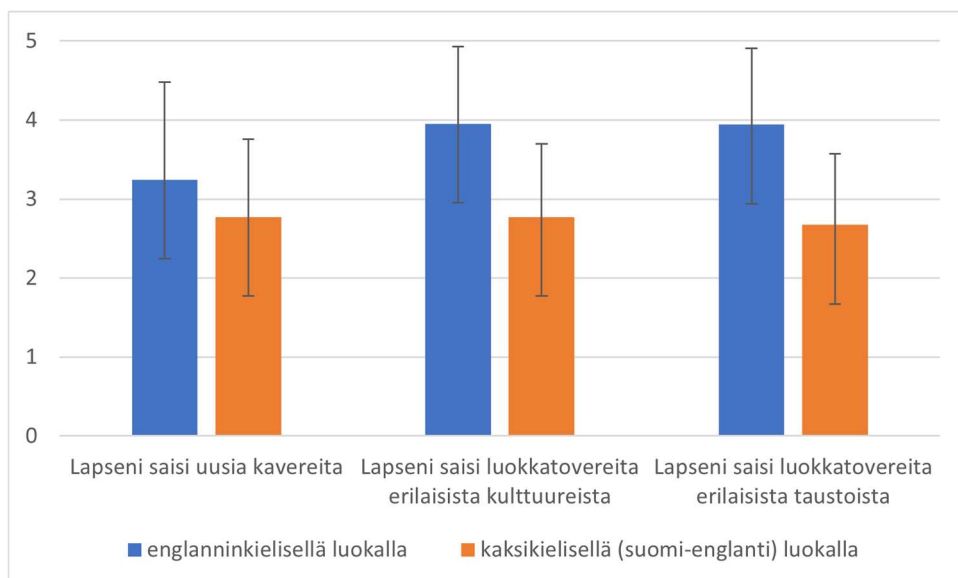

6.4.5 Kaverisuhteiden merkitys

Kaikissa kaverisuhteisiin liittyvissä väittämissä löytyy tilastollisesti merkitseviä eroja englanninkielisten ja kaksikielisten luokkien välillä. Englanninkielisten luokkien vanhemmat vastasivat kaikkiin väittämiin myönteisemmin (kuvio 13).

Kuvio 13.

Kaverisuhteisiin liittyvien väittämien vastausten mediaaniarvot ja keskihajonta.

Englanninkielisten luokkien vanhemmat vastasivat siis myönteisemmin kaverisuhteisiin liittyviin väittämiin kuin kaksikielisten luokkien vanhemmat. Erityisesti erot toiveissa saada lapselle luokkatovereita erilaisista kulttuureista ($t=6.875$, $df=132$, $p<.001$, 95 % CI [.83865, 1.51621]) ja taustoista ($t=7.492$, $df=132$, $p<.001$, 95 % CI [.93889, 1.59652]) olivat merkitseviä.

6.4.6 Muut syyt hakeutumiselle ja hakeutumisen jälkeen huolta herättäneet seikat

Muita kuin jo aiemmin mainittuja tärkeitä syitä englannin- ja kaksikieliseen luokkaan hakeutumiseen löytyi laadullisen sisällönanalyysin avulla. Muun muassa koulun saatavuus sekä koulun maine - hyvä ja huono - vaikuttivat hakemiseen. Eräs vanhempi koki koululla olleen hyvä maine: "Koulun hyvä maine; ajatus että siellä on hyviä opettajia ja ihan hyvä ilmapiiri. Lähikoulun ilmapiiriä taas oltiin kuvailtu levottomaksi." (VE11) Toisaalta yhtenä syynä oli myös kaksikielisten perheiden lasten molemmilla kotikielillä opiskelu: "Kaksikielisellä lapsella on oikeus oppia molemmilla äidinkiellään lukemaan ja kirjoittamaan heti koulutaipaleen alkumetreillä." (VE73)

Tämän lisäksi kaksikielisellä luokalla esille nousi jo aiemmin mainittujen syiden lisäksi huoli kaikkien oppiaineiden sisältöjen oppimisesta vieraalla kielellä: "Kaksikielisellä luokalla on tärkeä varmistaa, että varsinainen oppi (muissa aineissa) menee perille, kun eivät lapset osaa alussa yhtään englantia! Myöskään ei voi olettaa, että vanhemmat osaisivat auttaa." (VK43)

Englanninkielisillä luokilla taas suomen kielen vähyyttä harmiteltiin. Vanhemmat olivat huolissaan heikon suomen osaamisen vaikutuksesta mahdollisiin toisen asteen opintoihin. Myös suomenkieliset perheet olivat huomanneet koulun vähäisen suomen kielen vaikutuksen lapsen taitoihin:

Lapseni suomen kielen taito on yllättävän heikko, vaikka asumme Suomessa ja olemme täysin suomenkielinen perhe. Siihen en ole kovin tyytyväinen, koska oman äidinkielen hallitseminen on mielestäni vielä merkittävämpää kuin kielitaito yleensä. Se on myös syy - edellä mainittujen sosiaalisten syiden ohella - siihen, ettemme hakeneet muille sisaruksille paikkaa englanninkieliseltä luokalta, vaikka sellainen mahdollisuus lähikoulussa tosiaan on. (VE52)

Tämän lisäksi yksilölliset tuen tarpeet ovat vanhempien kommenttien mukaan voineet jäädä huomaamatta kielellisten haasteiden vuoksi:

Olen hieman pettynyt siitä, miten suomenkieli on kuitenkin jäänyt vaillinaiseksi englanninkielen oppimisen myötä. Kotona joudumme tekemään töitä, jotta suomenkieli ja käsitteet säilyvät ja tulevat tutuiksi. Myöskin erityistarpeisuus esim lukihäiriö tms ei ole tullut kunnolla huomatuksi tai noteeratuksi. (VE46)

Myös englannin kielen taso englanninkielisillä luokilla oli huoli joillekin vanhemmille, koska monet opettajista eivät ole äidinkielenään englantia puhuvia:

Choice of English was more a requirement than a desire at the time. We of course now face the opposite problem of his living in Finland and his Finnish being poorer than it should. In addition, the English is not always of the standard he might achieve in a country where English is the first national language. Some teaching in English is also done by teachers whose first language is Finnish not English, thus meaning they benefits of English can be outweighed by "bad habits" picked up. The ideal is to be as fluent in both as possible. (VE74)

Sen lisäksi englanninkielisillä luokalla myös päteviä opettajia kaivattiin enemmän. "Lapsi on viihtynyt englanninkielisessä opetuksessa, vaikka alunperin vähän sitä jännittikin. Ongelmalliseksi on osoittautunut, että englanninkieliseen opetukseen voi olla vaikea löytää päteviä opettajia." (VE53)

Huoli suomen ja englannin kielen tasosta sekä pätevien opettajien vähyys ovat huomioita vanhempien kommentteista, jotka pohtivat ennemminkin nykyistä tilannetta, kuin alkuperäisiä syitä hakemiseen tai hakematta jättämiseen. Ne kuitenkin nousivat esille useaan kertaan, joten ne haluttiin nostaa esille tuloksissa.

7 POHDINTA

7.1 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Tutkimuksessa selvitettiin vanhempien syitä kouluvalinnoille englannin- ja kaksikielisille luokille. Sen lisäksi tutkimuksessa tarkasteltiin, onko näiden kahden erilaisen luokan kouluvalintojen syissä yhteneväisyyksiä tai eroja.

Lapsen mielenkiinto englanniksi opiskeluun ja englannin kieleen vaikutti paljon englanninkieliselle luokalle hakeutumiseen. Oppilaan oma halu luokalle hakeutumiseen on ollut suuri ja sitä osoitettiin muun muassa sitoutumalla pitkiin koulumatkoihin. Mielenkiinto painotettuun aineeseen on myös aiemmissa tutkimuksissa noussut merkitykselliseksi tekijäksi kouluvalinnoissa (Koivuhovi, 2012). Lisäksi vanhempien kouluvalintasyinä englanninkieliselle luokalle hakiessa on ollut englannin kielen hyödyt lapsen tulevaisuuden opiskelu- ja työmaailmassa. Myös sosiaalisten mahdollisuuksien laajentuminen oli merkitsevä syy, erityisesti suomenkielisissä perheissä. Tämän lisäksi perheiden yhteydet ulkomaille perhe- ja ystävyys-suhteiden muodossa oli tärkeä syy kouluvalintaan. Kavereiden myönteinen vaikutus painotettuun opetukseen hakiessa on tullut esiin jo aiemmissakin tutkimuksissa (mm. Koivuhovi, 2012; Seppänen, 2006). Tilastollisesti merkitsevä huomio oli myös se, että jos lapsi oli käynyt koulua aiemmin englanniksi ulkomailla, vaikutti se myönteisesti englanninkieliselle luokalle hakeutumiseen. Tämä tuli erityisesti esille suomenkielisissä tai kaksikielisissä (suomi ja muu kieli tai Englanti ja muu kieli) perheissä.

Kaksikielisille luokille haettiin muun muassa opetuksen haastavuuden vuoksi. Omalle lapselle haluttiin akateemista haastetta heti perusopetuksen ensimmäisestä vuodesta alkaen ja toisaalta englannin kielen syvempää oppimista arvostettiin. Ylöspäin eriyttämisen toive nousi esiin myös ECIL-koulujen tutkimuksessa, jossa osa vanhemmista halusi lapselleen ECIL-luokilta lisähaastetta lapsen koulupolulle (Jalkanen, 2017). Tämän lisäksi tämä tutkimus

lisää tietoa muun muassa siitä, että erityisesti suomenkieliset perheet hakevat lapselleen akateemista haastetta kaksikielisestä opetuksesta.

Kaksikielisillä luokilla englanninkielisen päiväkodin merkitys kaksikieliseen opetukseen hakemiseen oli tärkeää. Tämä on yhtenevää myös Jalkasen (2017) tutkimuksessa. Muista syistä esimerkiksi lähikoulun välttäminen tai toisaalta luokan saavutettavuus lähikoulussa nousi esiin kaksikielisten luokkien vanhempien vastauksissa. Koulun maineella on ollut aiemmissakin tutkimuksissa iso merkitys painotettuun opetukseen haettaessa (mm. Bernelius, 2013a; Kosunen, 2016) eli tulos vahvistaa aiempaa tutkimusta.

Kouluvalintojen syistä englannin- ja kaksikielisen luokkien välillä löytyi myös yhteneväisyyksiä. Esimerkiksi niin englannin- kuin kaksikielisillä luokilla uskotaan olevan myönteinen vaikutus lapsen tulevaisuuden opintoihin ja työelämään liittyen. Myös ECIL-luokille hakiessa englannin kielen positiivinen vaikutus lapsen tulevaisuuteen nousi esille (Jalkanen, 2017). Tämän lisäksi valtakunnallisessa kyselytutkimuksessa englannin kielen merkityksen uskottiin kasvavan tulevaisuudessa (Leppänen ym., 2015). Tämä tutkimustulos ei siis ollut yllättävä vaan vahvistaa aiempia tutkimustuloksia.

Englannin- tai kaksikielisellä luokalla oleminen koettiin rikastavan lapsen ymmärrystä ympäröivästä maailmasta sekä erityisesti englanninkielisellä luokalla myös monikulttuurisuudesta. Nämä molemmat syyt voidaan katsoa Jalkasen (2017) väitöskirjan käsitteen kansainvälisen pääoman alle, joka oli myös yksi syy ECIL-luokille hakeutumiseen. Tämäkin tutkimustulos vahvistaa aiempia tuloksia, mutta koska aihetta ei ole tutkittu vielä paljon, luotettavampiin johtopäätöksiin tarvitaan lisätutkimusta.

Englannin- ja kaksikielisten luokkien välillä oli myös eroja. Esimerkiksi yhteydet ulkomaille oli merkitsevä syy englanninkieliselle luokalle haettaessa, kun taas kaksikielisillä luokilla tämä ei noussut esiin. Aiemmassa tutkimuksessa ECIL-luokilla yhteydet ulkomaille ovat olleet tärkeässä asemassa (Jalkanen, 2017). ECIL-luokat kattavat tämän tutkimuksen mukaiset niin englanninkieliset kuin kaksikieliset luokat. Uutta tietoa on siis se, että yhteydet ulkomaille

korostuvat englanninkielisillä luokilla, joissa on enemmän ei-suomenkielisiä perheitä kuin kaksikielisillä (suomi-englanti) luokilla.

Kaksikielisten luokkien vanhempien kouluvalintaperusteluissa nousi esiin myös toinen ECIL-koulujen tutkimuksessa noussut syy – aikainen mahdollisuus englannin kielen oppimiseen (Jalkanen, 2017). Kyselyyn vastanneet vanhemmat kokivat kaksikielisen luokan tuovan syvemmän ymmärryksen kielestä ja laajemman sanavaraston. Tämä tutkimustulos on siis yhtenevä aiempiin tutkimuksiin, mutta tuo myös esille eron kaksikielisten ja englanninkielisten luokkien välillä. Englanninkielisten luokkien vanhemmat eivät tätä korostaneet, mutta englanninkielisille luokille haettaessa soveltuvuuskokeella mitataankin jo englannin kielen taitoa, eli oppilaat ovat jo siinä vaiheessa englanninkielentaitoisia ikäryhmälleen sopivalla tasolla.

Vaikka seuraavat syyt voidaan nähdä luokalle pääsemisen jälkeen tulleina huomioina, on ne aineiston valossa tärkeää huomioida, koska syyt voivat vaikuttaa myös mahdollisten seuraavien lasten kouluvalintoihin. Englanninkielisten luokkien vanhemmilta nousi esiin huoli pätevien opettajien löytämisestä sekä oppilaiden heikosta suomenkielen tasosta. Englanninkielisten luokkien opettajien pätevyysvaatimukset ovat samat kuin kaksikielisten luokkien (Opetushallitus, 2005). Vanhempien vastauksissa ei viitata suoraan opetuksen laatuun vaan päteviin opettajiin, mutta opetuksen laatu nousi esiin Jalkasen (2017) väitöskirjassa, joten jotain yhteneväisyyksiä aiempaan tutkimukseen löytyy. Kyse on kuitenkin vain muutamista avoimista kommentteista, joten ne voivat olla myös yksittäisiä huonoja kokemuksia. Opettajana toimivien pätevyyksistä ei ole tietoa valtakunnallisesti, joten näitä väitteitä ei voida todentaa.

Suomen kielen heikosta tasosta englanninkielisillä luokilla ei ole aiempaa tutkimusta ja tässäkin tutkimuksessa se jäi muutamien avointen vastausten varaan. Vastaajien esiin tuoma huoli on kuitenkin tärkeää huomioida, koska tällä hetkellä tiedetään, ettei toisen asteen opiskelupaikkoja ole englanniksi, muutamia IB- tai osittain englannin kielellä opetusta tarjoavia lukioita lukuun ottamatta. Ammattikoulujen puolella tarjonta vielä vähäisempi. (Helsingin

kaupunki, 2020b) Heikolla suomen kielen taidolla voi olla vaikea päästä itselle mieluisaan toisen asteen opiskelupaikkaan.

Yleisesti englannin- ja kaksikielisille luokille hakevat korkeakoulutettujen vanhempien lapset, jotka haluavat laajentaa lapsensa tulevaisuuden näkymiä niin opintojen kuin työuran saralla. Englanninkieliselle luokalle haettaessa perheet ovat usein asuneet ulkomailla tai heillä on yhteyksiä ulkomaille, heillä puhutaan joko suomen lisäksi tai sijaan muitakin kieliä ja he uskovat englanninkielisen luokan tukevan lapsen monikulttuurisuuden ymmärtämistä. Kaksikieliselle luokalle hakee useimmiten suomenkielisen perheen lapsi ja opetus tapahtuu lähikoulussa. Kaksikielisestä opetuksesta haetaan haastetta lapsen koulupolulle.

7.2 Tutkimuksen arviointi

Tutkimukseen saatiin hyvä määrä niin määrällistä kuin laadullista aineistoa. Tämä myös osoittaa, että aihe on ollut vanhemmille kiinnostava. Toisaalta vaikka kouluvalinta on ollut mahdollista jo 1990-luvulta lähtien, on vastausten perusteella aihepiiri hyvin sensitiivinen. Osa vanhemmista kritisoi tutkimuksen tarkoituksiperiä ja toisaalta kysymysten asettelu ei välttämättä ollut onnistunutta kaikkien vastanneiden mielestä. Muutamat vastaajat kokivat väittämien tai kysymysten muotoilun olleen hyökkääviä tai syyllistäviä.

Vaikka vanhemmat olivat tyytyväisiä kouluvalintaan, osa vanhemmista pohti painotetun opetuksen luomaa epätasa-arvoisuutta. Toisaalta osa vanhemmista korosti valinnanvapautta ja tämän lisäksi englannin kielellä painotettuja luokkia toivottiin lisää. Suomalainen koulukulttuuri perustuu tasa-arvoiseen koulupolkuun (Kyrö, 2006) ja englannin- ja kaksikieliset luokat nähtiin tasa-arvoa edistävänä tekijänä.

Kysymykset ja väitteet tuottivat aiempaa tutkimusta vahvistavaa tietoa eli voidaan ajatella, että tutkimus on siksi onnistunut. Toisaalta vaikka kysely sisälsi avoimia kysymyksiä, on eri osa-alueiden määrälliset kysymykset voineet ohjata myös avoimia vastauksia. Jos tutkimus olisi ollut laadullinen avoin

kyselylomake tai haastattelu, olisivat vastaukset voineet olla vielä laajempia aihepiireiltään. On siis hyvä huomioida, että tuloksista on voinut jäädä puuttumaan ennalta laadittujen aihealueiden ulkopuolisia vastauksia ja syitä.

Aineistoa oli paljon, ja se myös aiheutti valinnan vaikeutta analyysien teossa, koska aivan kaikkea ei voitu tutkimustuloksiin sisällyttää. Erityisesti laadullisessa sisällönanalyysissa piti tehdä valintoja ja miettiä tarkasti, miten vastaukset kategorisoidaan. Yleisimmät teemat nostettiin tässä tutkimuksessa esille eli moni kerran mainittu asia ei ole välttämättä tullut esiin. Olen myös pyrkinyt katsomaan tuloksia tutkijan silmin enkä englanninkielisen luokan luokanopettajan silmin. On kuitenkin tärkeää huomioida, että omat ennakoajatukset ja -kokemukset ovat voineet vaikuttaa muun muassa sisällönanalyysiprosessiin.

Suurin osa aiemmista tutkimuksista suomalaisesta kouluvalintapolitiikasta painotettuun opetukseen liittyen on tehty yläkouluun siirryttäessä. Nyt tutkittiin alakouluun hakeutumista eli syyt ovat jo alun perinkin voineet olla erilaisia. Jossain vastauksissa myös mainittiin IB-koulun merkitys, mutta näitä vastauksia ei nostettu tuloksissa esille, koska vain yksi neljästä tutkimuskohteena olleista kouluista seurasi IB-ohjelmaa.

Kyselyssä kysyttiin vanhempien koulutustaustasta, ja sitä ei eritelty äidin tai isän osalta vaan puhuttiin omasta koulutustaustasta (vastaaja) ja lapsen toisesta vanhemmasta. Aiemman tutkimuksen valossa (mm. Gronow ym., 2015; Jalkanen, 2017) olisi ollut järkevää selvittää myös erityisesti äidin koulutustason merkitys. Tutkimustulokset kuitenkin osoittivat, että vanhemmat olivat hyvin korkeasti koulutettuja, joka oli linjassa aiempien tutkimusten kanssa. Lisäksi, koska haluttiin selvittää nimenomaan vanhempien antamia syitä eikä taustatekijöiden merkitystä kouluvalintoihin, ei tämä kysymyksen asettelu aiheuttanut haittaa tutkimukselle.

Vastauksista nousi esille myös syitä millä perustellaan tai pohditaan kouluvalintaa nyt, eikä ennen hakuprosessia. Syyt luokalle hakiessa ja nyt lapsen koulupolun aikana voivat olla erilaiset. Jos haluttaisiin tutkia ainoastaan hakukriteerejä, pitäisi tutkimus teettää vanhemmilla, joiden lapsi on vasta valittu

englannin- tai kaksikieliselle luokalle. Nyt ei voida varmasti sanoa, että tutkimustuloksissa saadut tulokset ovat olleet niin sanotusti alkuperäisiä syitä. Esimerkiksi huoli suomen kielen vähyydestä tuntui tulleen kokemuksen kautta, eikä niinkään ennen hakuprosessia. Toisaalta se voi vaikuttaa nuorempien sisarusten hakuprosessiin, jonka vuoksi sitä ei haluttu olla huomioimatta tuloksissa.

7.3 Jatkotutkimusajatuksia

Tässä tutkimuksessa tutkittiin syitä englannin kielellä painotettuun opetukseen hakeutumiselle, mutta olisi mielenkiintoista selvittää vanhempien ennakkoodotusten ja kokemusten eroja näistä luokista. Vanhempien vastauksista tuli esiin muun muassa huoli suomen kielen tasosta, ja siksi olisi mielenkiintoista tutkia suomen kielen kehitystä kielellä painotetuilla luokilla sekä suomen kielen osaamisen vaikutusta toiselle asteelle haettaessa.

Myös koulujen (mahdollinen) sisäinen epätasa-arvoisuus painotettujen ja lähikoululuokkien välillä olisi mielenkiintoinen jatkotutkimuksen aihe. Tämän lisäksi yhden vanhemman vastauksessa pohdittiin yhtenä jatkotutkimusvaihtoehtona opintojen rankkuutta tai ylipäättään englannin- tai kaksikielisen luokan vaikutusta ainevalintoihin. Tuntimäärät painotetussa opetuksessa saattavat olla suuremmat kuin lähikoulun suomenkielisellä luokalla. Tutkimustuloksissa nousi esiin myös huoli pätevien opettajien saatavuudesta – tätäkin voitaisiin tutkia tulevaisuudessa, varsinkin kun englannin kielellä painotettujen luokkien määrä on kasvussa. Voivatko koulutuksenjärjestäjät taata päteviä opettajia, jos niitä ei ole nytkään riittävästi saatavilla?

Englanninkieliseen opetukseen ja kouluvalintoihin liittyviä mielenkiintoisia tutkimuskohteita on paljon ja näitä tulisikin tutkia jatkossa aiheen ajankohtaisuuden vuoksi.

LÄHTEET

- Aunola, K. (2018). Kodin ja vanhempien merkitys oppimismotivaatiolle. Teoksessa K. Salmela-Aro (toim.), *Motivaatio ja oppiminen* (s. 211–225). PS-kustannus
- Ball, S. J. & Vincent, C. (1998) "I heard it on the grapevine": "hot" knowledge and school choice. *British Journal of Sociology of Education* 19 (3), 377–400
- Bergman, M. M. (2008). Introduction: Whither Mixed Methods? Teoksessa Bergman, M. M. *Advances in Mixed Methods Research: Theories and Applications*. SAGE Publications.
- Bernelius, V. (2013a) *ERIYTYVÄT KAUPUNKIKOULUT. Helsingin peruskoulujen oppilaspohjan erot, perheiden kouluvalinnat ja oppimistuloksiin liittyvät aluevaikutukset osana kaupungin eriytymiskehitystä*. Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Bernelius, V. (2013b). Koulut ja kaupunkikehitys: Helsingin peruskoulujen kytkökset naapurustojen sosiaaliseen ja etniseen eriytymiseen (Schools and urban change: The role of public schools in the processes of social and ethnic segregation). *Terra* 125: 1, 3–18
- Bernelius, V. & Huilla, H. (2021). *Koulutuksellinen tasa-arvo, alueellinen ja sosiaalinen eriytyminen ja myönteisen erityiskohtelun mahdollisuudet*. Valtioneuvosto.
- Gewirtz, S., Ball, S. J. & Bowe, R. (1995). *Markets, choice and equity in education*. Open University Press.
- Gronow, A., Kosunen, S. & Silmäri-Salo, S. (2015) Luku 8: Perheiden eriytävä osallistuminen? Äidin koulutusaste, kouluihin tutustuminen ja vanhempaintoiminta. Teoksessa Seppänen, P., Kalalahti, M., Rinne, R. & Simola, H. (toim.) *Lohkoutuva peruskoulu. Perheiden kouluvalinnat, yhteiskuntaluokat ja koulutuspolitiikka*. (s. 261–284). Suomen Kasvatustieteellinen Seura (FERA).
- ePerusteet (20.11.2021) Laajamittainen kaksikielinen opetus. *Oulun kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 ja Oulun kaupungin*

paikalliset linjaukset. KAKSIKIELINEN OPETUS.

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/20650/perusopetus/tekstikaappale/7468363>

Erjansola, J. (2019) *Väestön koulutusrakenne Helsingissä vuonna 2019*. Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja -tilastot.

https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/21_09_13_Tilastoja_10_Erjansola.pdf

Eskola, J. & Suoranta, J. (1998) *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Vastapaino.

Espoon kaupunki. (11.11.2021a) Englanninkielinen opetus. *Kouluun hakeminen*.

Painotettu opetus. <https://www.espoo.fi/fi/kasvatus-ja-opetus/perusopetus/kouluun-hakeminen/painotettu-opetus/englanninkielinen-opetus>

Espoon kaupunki. (11.11.2021b) Kaksikielinen opetus (suomi-eng-lanti).

Kouluun hakeminen. Painotettu opetus. <https://www.espoo.fi/fi/kasvatus-ja-opetus/perusopetus/kouluun-hakeminen/painotettu-opetus/kaksikielinen-opetus-suomi-englanti>

Espoon kaupunki (28.4.2022) Kasvun ja oppimisen lautakunta. Pöytäkirja 28.04.2022/Pykälä 71

<https://espoo.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2022658-3>

Hallengren, L. (2016) Kaikkien koulujen tulee olla hyviä kouluja. Teoksessa

Söder, K. & Karlsson, A. (toim.) *Suomen koulutuspolitiikan tulevaisuus*. Into-Kustannus

Hannula, A. (2007) Systemaattinen tekstianalyysi. Teoksessa Syrjäläinen, E.,

Eronen, A. & Värri, V-M. (toim.) *Avauksia laadullisen tutkimuksen analyysiin*. (s.111–125) Tampere University Press.

Happo, P. (2020, 20. tammikuuta). Erikoisluokille ja painotettuun opetukseen

hakevalla 6. luokkalaisella on mistä valita – jos asut suuressa kaupungissa. YLE. *Uutiset. Yläkoulu*. <https://yle.fi/uutiset/3-11166370> Viitattu

22.11.2021

Heikkilä, T. (2014). *Tilastollinen tutkimus* (9. uud. p.). Edita.

Helsingin kaupunki. (2018a) Maailman toimivin kaupunki. *Helsingin kaupunki-strategia 2017–2021*.

<https://www.hel.fi/static/helsinki/kaupunkistrategia/kaupunkistrategia-2017-2021.pdf> Luettu 13.11.2021

Helsingin kaupunki. (2018b, 27. maaliskuuta) Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle suomalaisen ylioppilastutkinnon järjestämisestä englannin kielellä. *Kasvatus- ja koulutuslautakunta 4/2018*.

<https://dev.hel.fi/paatokset/asia/hel-2018-003195/kklku-2018-4/>
[päättös]

Helsingin kaupunki (2019, 10. joulukuuta) *Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto 06 / 10.12.2019*.

https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/paatokseteko/lautakunnat-ja-johtokunnat/kasvatus-ja-koulutus-suomenkielinen-jaosto-asiakirja?year=2022&ls=11&doc=Kasko_2019-12-10_Skju_6_Pk
[pöytäkirja]

Helsingin kaupunki (2020a, 3. marraskuuta) *Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto 04 / 03.11.2020*.

https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/paatokseteko/lautakunnat-ja-johtokunnat/kasvatus-ja-koulutus-suomenkielinen-jaosto-asiakirja?year=2022&ls=11&doc=Kasko_2020-11-03_Skju_4_Pk
[pöytäkirja]

Helsingin kaupunki. (2020b, 9. syyskuuta) Valtuutettu Johanna Nuortevan aloite englanninkielisen opetuksen lisäämisestä. *Helsingin kaupunginvaltuusto 14/2020*.

<https://dev.hel.fi/paatokset/asia/hel-2019-012411/> [päättös]

Helsingin kaupunki. (1.11.2021a) Englanninkielinen opetus. *Kasvatus ja koulutus. Perusopetus. Mitä ja miten koulussa opiskellaan?*

<https://www.hel.fi/helsinki/fi/kasvatus-ja-koulutus/perusopetus/mita-opiskellaan/perusopetusta-eri-kielilla/englanninkielinen-perusopetus>

- Helsingin kaupunki. (10.11.2021b). Kaksikielinen opetus. *Kasvatus ja koulutus. Perusopetus. Mitä ja miten koulussa opiskellaan?*
<https://www.hel.fi/helsinki/fi/kasvatus-ja-koulutus/perusopetus/mita-opiskellaan/perusopetusta-eri-kielilla/kaksikielinen-opetus/>
- Helsingin kaupunki (22.11.2021c). Hakuajat ja hakuohjeet englanninkieliseen ja kaksikieliseen opetukseen. *Kasvatus ja koulutus. Perusopetus. Mitä ja miten koulussa opiskellaan? Perusopetusta eri kielillä.*
<https://www.hel.fi/helsinki/fi/kasvatus-ja-koulutus/perusopetus/mita-opiskellaan/perusopetusta-eri-kielilla/hakeutuminen-erikieliseen-opetukseen>
- Helsingin kaupunki (22.11.2021d). Englanninkieliset vaihtoehdot. *Kasvatus ja koulutus. Perusopetus. Mitä ja miten koulussa opiskellaan? Perusopetusta eri kielillä.* <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kasvatus-ja-koulutus/perusopetus/mita-opiskellaan/perusopetusta-eri-kielilla/englanninkieliset-vaihtoehdot/>
- Helsingin kaupunki (27.11.2021e) Valinnat, ohjelmat ja painopisteet. Helsingin kaupunkistrategiassa vuosille 2021–2025 on 13 painopistealuetta. *Päätöksen teko ja hallinto. Strategia ja talous.* <https://www.hel.fi/fi/paatoksenteko-ja-hallinto/strategia-ja-talous/strategia/valinnat-ohjelmat-ja-painopisteet>
- Helsingin kaupunki (26.10.2021f) *Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto 04 / 26.10.2021.* https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/paatoksenteko/lautakunnat-ja-johtokunnat/kasvatus-ja-koulutus-suomenkielinen-jaosto-asiakirja?year=2022&ls=11&doc=Kasko_2021-10-26_Skju_4_Pk
[pöytäkirja]
- Helsingin kaupunki (24.2.2022a). Helsingin kielilukio. Haku meille. *Haku englannin- ja suomenkieliselle linjalle.* <https://www.hel.fi/kielilu/fi/hae-meille/haku-suomi-englanti-linjalle/>
- Helsingin kaupunki (15.9.2022b) Perusopetus. Painotettu opetus. *Painotettu opetus kouluittain.* <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kasvatus-ja->

[koulutus/perusopetus/mita-opiskellaan/painotettu/painotettu+opetus+kouluittain/](#)

Helsingin suomalainen yhteiskoulu. (24.2.2022). *IB suomeksi*. <https://syk.fi/ib-suomeksi/>

Hirsjärvi, S. (2008) Tutkimustyypit ja aineistonkeruun perusmenetelmät.

Teoksessa Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2008) *Tutki ja kirjoita*. 13–14. painos. (s. 186–215) Tammi.

Holopainen, M., Tenhunen, L. & Vuorinen, P. (2004). *Tutkimusaineiston analysointi ja SPSS*. Yrityssanoma.

Huhtinen, A-M. & Tuominen, J. (2020) Fenomologia. Ihmisten kokemukset tutkimuksen kohteena. Puusa, A. & Juuti, P. (toim.) *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Gaudeamus. [e-kirja]

International Baccalaureate Organization (13.11.2021) *Find an IB World School*. <https://www.ibo.org/programmes/find-an-ib-school/>

Jalkanen, J. (2017) *Why English? School Choice as Sociolinguistic Practice in Finnish Primary Education*. [Väitöskirja, Itä-Suomen yliopisto]

Jauhiainen, A. & Rinne, R. (2012) Koulu professionaalisenä kenttänä. Teoksessa Kettunen, P. & Simola, H. (toim.) *Tiedon ja osaamisen Suomi. Kasvatus ja koulutus Suomessa 1960-luvulta 2000-luvulle*. Suomalaisen kirjallisuuden seura.

Judén-Tupakka, S. (2007) Askelia fenomenologiseen analyysiin.

Fenomenologinen menetelmä empiirisessä tutkimuksessa. Teoksessa Syrjäläinen, E., Eronen, A. & Värri, V-M. (toim.) *Avauksia laadullisen tutkimuksen analyysiin*. (s.62–90) Tampere University Press.

Juuti, P. & Puusa, A. (2020) Organisaatiokulttuurinäkökulma esimerkkinä laadullisen tutkimuksen yleistymisestä. Teoksessa Puusa, A. & Juuti, P. (toim.) *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Gaudeamus. [e-kirja]

Jyväskylän kaupunki (13.11.2021a) Englanninkieliseen opetukseen. *Perusopetus Koluun ilmoittautuminen ja haku*. <https://www.jyvaskyla.fi/opetus/kouluun-ilmoittautuminen-ja-haku/englanninkieliseen-opetukseen>

- Jyväskylän kaupunki (20.11.2021b). Englanninkieliset luokat: tietoa suomeksi. *Kortepohjan väestökoulu Voionmaa. English speaking classes in Kortepohja school in Jyväskylä.* <https://peda.net/jyvaskyla/kortepohjankoulu/ec/eel>
- Kalalahti, M., Silvennoinen, H., & Varjo, J. (2015). Kouluvalinnat kykyjen mukaan? – Erot painotettuun opeutukseseen valikoitumisessa. *Kasvatus* 46 (1), 19–35.
- Kalalahti, M. & Varjo, J. (2012). Tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus perusopetukseen sijoittumisessa ja valikoitumisessa. *Kasvatus & Aika*. 6.
- Kalalahti, M. & Varjo, J. (2016) Lähikoulupolut ja painotetut valinnat teoksessa Silvennoinen, H., Kalalahti, M. & Varjo, J. (toim.) *Koulutuksen tasa-arvon muuttuvat merkitykset. Kasvatustieteellisen vuosikirja 1. Suomen kasvatustieteellinen seura. Kasvatusalan tutkimuksia* 73
- Kavanagh, J., Cambell, F. Harden, A. & Thomas, J. (2011) Mixed Methods Synthesis: A Worked Example. Teoksessa Macdonald, R. (toim.). *Synthesising qualitative research: Choosing the right approach.* Wiley & Sons. s.
- Koivuhovi, S. (2012) Lähikoulu vai painotettu opetus? Kouluvalintatyyppien mallintaminen Espoon kouluvalintatilassa. Teoksessa Atjonen, P. *Oppiminen ajassa – kasvatus tulevaisuuteen. Joensuun vuoden 2011 kasvatustieteen päivien parhaat esitelmät artikkeleina.* (s. 401–418) Suomen kasvatustieteellinen seura.
- Koivuhovi, S. (2021). *Studying in a class with a special emphasis: changes in children's competence beliefs and mathematical thinking skills and the role of social comparisons* [Väitöskirja, Helsingin yliopisto]
- Koivuhovi, S., Vainikainen, M.-P., Kalalahti, M. & Niemivirta, M. (2019). Changes in Children's Agency Beliefs and Control Expectancy in Classes With and Without a Special Emphasis in Finland from Grade Four to Grade Six. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 63 (1), 427–442. <https://doi.org/10.1080/00313831.2017.1402364>
- Kosunen, S. (2016). *Families and The Social Space of School Choice in Urban Finland.* Helsingin yliopisto. [väitöskirja, Helsingin yliopisto.]

- Kosunen, S., Bernelius, V., Seppänen, P. & Porkka, M. (2016). *Pupil admission to lower secondary schools and mechanisms of school segregation in urban Finland. Urban Education*. doi:10.1177/0042085916666933
- Kosunen, S. & Seppänen, P. (2015) Luku 7: "Helky laulu, kaiu maine": koulujen mianeiden rakentuminen ja opetusryhmien mainehiearkiat kaupungeissa. Teoksessa Seppänen, P., Kalalahti, M., Rinne, R. & Simola, H. (toim.) *Lohkoutuva peruskoulu. Perheiden kouluvalinnat, yhteiskuntaluokat ja koulutuspolitiikka*. (s. 231–260). Suomen Kasvatustieteellinen Seura (FERA).
- Kyrö, M. (2006) Indikaattorit koulutuspolitiikan teon tukena teoksessa Nyysölä, K. (toim.). *TIETOA, TUTKIMUSTA JA KOULUTUSPOLITIikkaA*. Moniste 5. (s. 33–37) Edita Prima.
- Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain muuttamisesta 190/2019. Annettu Helsingissä 8.2.2019.
- Laine, T. (2018) Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma Teoksessa Valli, R. (toim). *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. 5. uudistettu painos. (s. 25–42) PS-kustannus.
- Lehtisalo, L. & Raivola, R. (1999). *Koulutus ja koulutuspolitiikka 2000-luvulle*. WSOY.
- Leppänen, S., Pitkänen-Huhta, A., Nikula, T., Kytölä, S., Törmäkangas, T., Nissinen, K., . . . Jousmäki, H. (2009). *Kansallinen kyselytutkimus englannin kielestä Suomessa: Käyttö, merkitys ja asenteet*. University of Jyväskylä.
- Mård-Miettinen, K., Huhta, A., Reini, A. & Stylman, A. (2021). A1-englanti suomenkielisen perusopetuksen vuosiluokilla 1–6. *Raportit ja selvitykset 2021:12*. Opetushallitus. [selvitys]
- Merisuo-Storm, T. (2002) Oppilaan äidinkielen lukemisen ja kirjoittamisen taitojen kehittyminen kaksikielisessä alkuopetuksessa. [Väitöskirja, Turun yliopisto]
- Mertens, D. M. (2012). Ethics in qualitative research in education and social sciences. Teoksessa Lapan, S. D., Quartaroli, M. T., & Riemer, F. J. (toim.).

Qualitative research: An introduction to methods and designs. Jossey-Bass/Wiley.

- Metsämuuronen, J. (2008) *Laadullisen tutkimuksen perusteet*. International Methelp Ky. 3. uudistettu painos.
- Opetushallitus (2005, 13. syyskuuta) *Opettajalta edellyttävä kielen hallinta muulla kuin koulun opetuskielellä annettavassa esi- ja perusopetuksessa*. [määräys] https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/oph250112005su_0.pdf
- Opetushallitus (2019) *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset ja täydennykset koskien A1-kielen opetusta vuosiluokilla 1–2*. [määräys] https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_vuosiluokkien_1-2_a1-kielen_opetussuunnitelman_perusteet.pdf
- Opetushallitus (30.5.2022) *Kaksikielinen opetus. Koulutus ja tutkinnot*. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kaksikielinen-opetus>
- Opetushallinnon tilastopalvelu - Vipunen (16.11.2021) *Esi- ja perusopetuksen sekä lisäopetuksen oppilaat luokittain. Esi- ja perusopetus – luokittain – koulutuksen järjestäjä*. https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Esi-ja-perusopetus-luokittain-koulutuksen-ja-lisaopetus-luokittain-koulutuksen-ja-lisaopetus-oppilaat-luokittain-2020-2021.xlsx
- Oulun kaupunki (18.11.2021) *Oulun kansainvälinen koulu – Oulu international school (OIS). Koulutus ja opiskelu. Peruskoulut ja alueet. Opiskelu perusopetuksessa*. <https://www.ouka.fi/oulu/koulutus-ja-opiskelu/kansainvalinen-koulu>
- Pajuritta, S. (2019, 30. tammikuuta) *Helsinkiä kansainvälistetään härkäreisillä: Nyt suunnitteilla on koulu, jossa kaikki luokat olisivat kielikyöpyä. Helsingin sanomat. Kaupunki*. <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000005983136.html?share=e39099dbabcd4a7a8d662cb371521292>
- Perusopetuslaki 628/1998. Annettu Helsingissä 21.8.1998.

- Poikolainen, J. (2011) "Miksi valita jo peruskouluvaiheessa?" – Vanhempien kouluvalintastrategiat. *Kasvatus* 42 (2), s. 131–143.
- Puusa, A. & Juuti, P. (2020) Laadullisen tutkimuksen olemus. Teoksessa Puusa, A. & Juuti, P. (toim.) *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Gaudeamus.
- Puusa, A. (2020) Näkökulmia laadullisen aineiston analyysiin. Teoksessa Puusa, A. & Juuti, P. *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Gaudeamus.
- Rajander, S. (2010). *School and choice: An ethnography of a primary school with bilingual classes*. Finnish Educational Research Association; Finnish Institute for Educational Research.
- Rinta-aho, H. & Mikkola, K. (2018). Selvitys suomalaisen ylioppilastutkinnon järjestämisestä englannin kielellä. *Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 15/2018*. Opetus- ja kulttuuriministeriö.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160633/OK_M_15_2018_Ylioppilastutkinto_englanninkielinen.pdf
- Ruusuvuori, J. & Tittala, L. (2017) Tutkimushaastattelu ja vuorovaikutus. Teoksessa Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvuori, J. (toim.) *Tutkimushaastattelun käsikirja*. Vastapaino. [e-kirja]
- Räsänen, Matti. (2019, 5. helmikuuta) Äidinkieli väestörekisterissä. *Kotimaisten kielten keskus*.
https://www.kotus.fi/nyt/kolumnit_artikkelit_ja_esitelmat/hyvaa_virka_kielta/hyvaa_virkakielta_2019/aidinkieli_vaestorekisterissa.29311.news#:~:text=%C3%84idinkieli%20perustuu%20v%C3%A4est%C3%B6rekisteriss%C3%A4%20omaan%20ilmoitukseen,kieleen%20liittyv%C3%A4%20parametri%2C%20nimitt%C3%A4in%20asiointikieli.
- Seppänen, P. (2003). Miten ja miksi kouluvalintapolitiikka tuli Suomen peruskouluun 1990-luvulla?: Kouluvalinnan lainsäädäntömuutokset sekä perustelut ja kritiikki kansainvälisessä valossa. *Yhteiskuntapolitiikka*, 68(2), 175–187.
- Seppänen, P. (2006). *Kouluvalintapolitiikka perusopetuksessa – suomalaiskau-punkien koulumarkkinat kansainvälisessä valossa*. [Väitöskirja, Turun yliopisto]

- Seppänen, P. & Rinne, R. (2015) Luku 1: Suomalainen yhtenäiskoulu ylikansallisen koulupolitiikan paineissa. Teoksessa Seppänen, P., Kalalahti, M., Rinne, R. & Simola, H. (toim.) *Lohkoutuva peruskoulu. Perheiden kouluvalinnat, yhteiskuntaluokat ja koulutuspolitiikka*. (s. 23–58). Suomen Kasvatustieteellinen Seura (FERA).
- Silmäri-Salo, S. (2015). Peruskoulun yläkoulupalinnat Turussa: Perheiden yläkoulupalintojen rakentuminen äitien puheissa ja toimissa. Turun yliopisto. [väitöskirja]
- Suhonen, P. (2016) Vapaus ja koulutuspolitiikka teoksessa Söder, K. & Karlsson, A. (toim.) *Suomen koulutuspolitiikan tulevaisuus*. Into-Kustannus
- Tampereen kaupunki (13.11.2021a) Kaksikielinen esi- ja perusopetus. *Varhaiskasvatus ja koulutus. Esi- ja perusopetus*.
<https://www.tampere.fi/varhaiskasvatus-ja-koulutus/esiopetus-ja-perusopetus/kaksikielinen-esi-ja-perusopetus.html>
- Tampereen kaupunki (14.11.2021b) Hakeminen. *Varhaiskasvatus ja koulutus. Esi- ja perusopetus. Tampereen kansainvälinen koulu. Opetus*.
<https://www.tampere.fi/varhaiskasvatus-ja-koulutus/esiopetus-ja-perusopetus/koulut/tampereen-kansainvalinen-koulu/opetus/hakeminen.html>
- Tampereen kaupunki (22.11.2021c). Painotukset ja valinnat. *Varhaiskasvatus ja koulutus. Esi- ja perusopetus. Tampereen kansainvälinen koulu. Opetus*
<https://www.tampere.fi/varhaiskasvatus-ja-koulutus/esiopetus-ja-perusopetus/koulut/tampereen-kansainvalinen-koulu/opetus/painotukset-ja-valinnat.html>
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi
- Tökkäri, V. (2018). Fenomenologisen, hermeneuttis-fenomenologisen ja narratiivisen kokemuksen tutkimuksen käytäntöjä. Teoksessa J. Toikkanen & I. A. Virtanen (toim.) *Kokemuksen tutkimus VI*. (s. 64–84) Lapland university press.
- Ukkola, A. & Metsämuuronen, J. (2019) *Alkumittauksen menetelmällisiä ratkaisuja*. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus.

- Vantaan kaupunki (21.9.2020) *Kaupunginvaltuusto, Pöytäkirja 21.9.2020 18:00*
https://paatokset.vantaa.fi/ktwebscr/pk_asil_tweb.htm?bid=150282
[pöytäkirja]
- Vantaan kaupunki. (2021a, 21. syyskuuta) *Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta. Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan kokous 21.9.2021.*
<http://paatokset.vantaa.fi/ktwebscr/files/show?doctype=3&docid=231148>
[1](#) [pöytäkirja]
- Vantaan kaupunki (13.11.2021b) Englanninkielinen opetus. *Musiikkiluokat ja kaksikielinen opetus.*
https://www.vantaa.fi/varhaiskasvatus_ja_koulutus/perusopetus/koulun_ilmoittautuminen/painotettu_ja_vieraskielinen_opetus/englanninkielinen_opetus
- Vantaan kaupunki (13.6.2022) Englanninkielinen opetus. *Palvelut.*
<https://www.vantaa.fi/fi/palveluhakemisto/palvelu/englanninkielinen-opetus#tab-introduction>
- Valtioneuvosto (2003a, 17. huhtikuuta) Pääministeri Anneli Jäätteenmäen hallituksen ohjelma 17.4.2003
- Valtioneuvosto (2003b, 24. kesäkuuta) Pääministeri Matti Vanhasen I hallituksen ohjelma 24.6.2003
- Valtioneuvosto (2007, 19. huhtikuuta) Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelma 19.4.2007
- Valtioneuvosto (2011, 22. kesäkuuta) Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 22.6.2011
- Valtioneuvosto (2021) Valtioneuvoston koulutuspoliittinen selonteko. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:24.
- Valli, R. (2018) Aineistonkeruu kyselylomakkeella. Metodien valinta ja aineistonkeruu. Teoksessa Valli, R. (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. 5.* uudistettu painos. (s. 92–116) PS-Kustannus
- Valli, R. (2015). *Johdatus tilastolliseen tutkimukseen* (2. uud. p.). PS-kustannus.
- Varjo, J. & Kalalahti, M. (2011) Koulumarkkinoiden institutionaalisen tilan rakentuminen. *Yhdyskuntasuunnittelu* 49 (4), 8–25.

- Varjo, J., Kalalahti, M., & Seppänen, P. (2015) Luku 2: Kaupunkien eristyneet institutionaaliset kouluvalintatilat. Teoksessa Seppänen, P., Kalalahti, M., Rinne, R. & Simola, H. (toim.) *Lohkoutuva peruskoulu. Perheiden kouluvalinnat, yhteiskuntaluokat ja koulutuspolitiikka*. (s. 59–86). Suomen Kasvatustieteellinen Seura (FERA).
- Vilka, H. (2007). *Tutki ja mittaa: Määrällisen tutkimuksen perusteet*. Tammi.

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake (sisältää tiedotteen ja tietosuojailmoituksen) suomeksi

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ
**Vanhempien perustelut lapsen hakeutumiselle
englanninkieliselle tai kaksikieliselle (suomi-englanti)
perusopetuksen 1.–6.-luokalle**

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Hei!

Kiitos, että osallistut tutkimukseni aineiston keräykseen. Seuraavilta sivuilta löydät tutkimuksen tiedotteen, tietosuojailmoituksen ja suostumuksen tutkimukseen. Tämän jälkeen alkaa tutkimuksen kysymykset. Tutkimuksen vastaamiseen menee arvioilta noin 20 minuuttia.

Kiitos jo etukäteen.

Ilona Carter
ilona.ea.carter@student.jyu.fi

TUTKIMUKSEN TIEDOTE

Tutkimuksen nimi ja rekisterinpitäjä

Pro gradu -tutkielma: "Vanhempien perustelut lapsen hakeutumiselle englanninkieliselle tai kaksikieliselle (suomi-englanti) perusopetuksen 1.–6.-luokalle"

Rekisterinpitäjä: Ilona Carter (pro gradu -tutkielman tekijä)

Käsiteltäessä tutkittavien henkilötietoja rekisterinpitäjä on taho, joka on vastuussa tutkittavien henkilötietojen asiallisesta ja lainmukaisesta käsittelystä.

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Sinua pyydetään mukaan tutkimukseen, jonka tavoitteena on tarkastella vanhempien syitä hakea omalla lapselle paikkaa joko englanninkielisessä tai kaksikielisessä opetuksessa ja näitä syitä tullaan vertailemaan keskenään. Keskeiset tutkimuskysymykset ovat:

- Miksi vanhemmat hakevat lapsellensa paikkaa englanninkielisen perusopetuksen 1.–6.-luokille?
- Miksi vanhemmat hakevat lapsellensa paikkaa kaksikielisen (suomi-englanti) perusopetuksen 1.–6.-luokille?
- Miten nämä syyt eroavat?

Tutkimuksen kohteena on englanninkielisten ja kaksikielisten (suomi-englanti) 1.-6. vuosiluokkien oppilaiden vanhemmat. Aineisto kerätään kyselylomakkeen avulla ja mahdollisesti lisähaastatteluin. Kerättyä aineistoa tullaan käyttämään Ilona Carterin pro gradu -tutkielmassa ”*Vanhempien perustelut lapsen hakeutumiselle englanninkieliselle tai kaksikieliselle (suomi-englanti) perusopetuksen 1.–6.-luokalle*”. Sinua pyydetään tutkimukseen, koska lapsesi on joko englanninkielisellä tai kaksikielisellä (suomi-englanti) luokalla. Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja siihen osallistumistasi.

Tutkittaviin otetaan yhteyttä Wilma-verkkopalvelulla koulujen kautta. Kyselylomake lähetetään neljään kouluun.

Tutkimukseen osallistuminen edellyttää, että Sinulla on lapsi englanninkielisellä tai kaksikielisellä (suomi-englanti) 1.–6. vuosiluokalla. Mukaan pyydetään kaikkia perheitä yli 20 luokalta eli arvioilta noin 300–500 vanhempaa / huoltajaa.

Osallistuvista henkilöistä ei kerätä tietoja muista lähteistä.

Vapaaehtoisuus

Tähän tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Voit milloin tahansa kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen tai keskeyttää osallistumisen. Kieltäytymisestä tai keskeyttämisestä ei aiheudu sinulle kielteisiä seuraamuksia.

Tutkimuksen kulku

Tutkittaviin otetaan yhteyttä koulujen kautta. Englanninkielisten ja kaksikielisten (suomi-englanti) luokkien opettajat lähettävät tutkijan viestin ja linkin kyselylomakkeeseen vanhemmille Wilma-verkkopalvelun kautta kevätlukukaudella 2022. Viesti lähetetään noin 2–3 kertaa kevätlukukauden aikana.

Mahdolliset haastattelut toteutetaan etänä käyttämällä Jyväskylän yliopiston Zoom palvelua.

Tutkimuksesta mahdollisesti aiheutuvat riskit, haitat ja epämukavuudet

Tutkimukseen osallistumisesta ei aiheudu sinulle mitään riskejä, haittoja tai epämukavuuksia.

Tutkimuksen kustannukset ja rahoitus

Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota.

Tutkimustuloksista tiedottaminen ja tutkimustulokset

Tutkimuksesta valmistuu yksi pro gradu -tutkielma, joka julkaistaan Jyväskylän yliopiston julkaisuarkistossa: <https://jyx.jyu.fi/>

Tutkittavien vakuutusturva

Jyväskylän yliopiston henkilökunta ja toiminta on vakuutettu. Vakuutus sisältää potilasvakuutuksen, toiminnanvastuuvakuutuksen ja vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen.

Tutkimuksissa tutkittavat (koehenkilöt) on vakuutettu tutkimuksen ajan ulkoisen syyn aiheuttamien tapaturmien, vahinkojen ja vammojen varalta. Tapaturmavakuutus on voimassa mittauksissa ja niihin välittömästi liittyvillä matkoilla.

Lisätietojen antajan yhteystiedot

Lisätietoja tutkimuksesta antaa tutkimusentekijä: Ilona Carter, maisteriopiskelija, kasvatustieteiden ja psykologian laitos, luokanopettajan maisteriohjelma, Jyväskylän yliopisto, [ilona.ea.carter\(at\)student.jyu.fi](mailto:ilona.ea.carter@student.jyu.fi)

TIETOSUOJAILMOITUS

Kuvaus henkilötietojen käsittelystä tieteellisessä tutkimuksessa (tietosuojailmoitus EU (679/2016))

1. Tutkimuksessa: ”Vanhempien perustelut lapsen hakeutumiselle englanninkieliselle tai kaksikieliselle (suomi-englanti) perusopetuksen 1.–6.-luokalle” käsiteltävät henkilötiedot

Kyselylomakkeen (ja mahdollisten haastatteluiden) avulla kerättyjä tietoja käytetään Ilona Carterin pro gradu- tutkielman ”**Vanhempien perustelut lapsen hakeutumiselle englanninkieliselle tai kaksikieliselle (suomi-englanti) perusopetuksen 1.–6.-luokalle**” aineistona. Tutkielman tavoitteena on tarkastella vanhempien syitä hakea omalle lapselle paikkaa joko englanninkielisessä tai kaksikielisessä opetuksessa ja näitä syitä tullaan vertailemaan keskenään.

Tutkimuksessa Sinusta kerätään seuraavia henkilötietoja: äidin-/kotikieli, koulutustausta, sekä kyselylomakkeen vastaukset. Lisäksi mahdolliset haastatteluäänitteet, haastattelumuistiinpanot sekä haastattelua varten sähköpostiosoite (ei pakollinen).

Tiedote ja tietosuojailmoitus löytyy kyselylomakkeen ensimmäiseltä sivulta ja ne on hyväksyttävä ennen kuin on mahdollista vastata kyselylomakkeeseen.

2. Henkilötietojen käsittelyn oikeudellinen peruste tutkimuksessa/arkistoinnissa

Käsittely on tarpeen tieteellistä tutkimusta varten ja se on oikeasuhtaista, sillä tavoiteltuun yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen nähden (tietosuojain 4 §:n 3 kohta). Tutkimustulokset ovat julkisesti saatavilla yliopiston julkaisuarkistosta (JYX).

3. Henkilötietojen siirto EU/ETA ulkopuolelle

Tutkimuksessa tietojasi ei siirretä EU/ETA-alueen ulkopuolelle.

4. Henkilötietojen suojaaminen

Henkilötietojen käsittely tässä tutkimuksessa perustuu asianmukaiseen tutkimussuunnitelmaan ja tutkimuksella on vastuuhenkilö. Tutkimuksessa toimitaan niin, etteivät Sinua koskevat tiedot paljastu ulkopuolisille. Tutkimustulosten (Pro Gradu) osalta pyritään siihen, ettei Sinua voida tunnistaa suoraan taikka välillisesti tutkimustuloksista. Osana Pro Gradua voidaan käyttää suoria lainauksia haastattelusta.

Suorat tunnistetiedot poistetaan suojatoimena aineiston litterointivaiheessa eli tutkittavaa koskeva ääni/kuvatallenne tuhoataan. Myös sähköpostiosoitteet hävitetään, kun haastattelu on tehty.

Tutkimuksessa käsiteltävien henkilötietojen suojaaminen

Kyselylomakkeen tiedot sekä mahdollisen haastattelun Zoom-tallenne tallentuu Jyväskylän yliopiston verkkolevylle (U-asema). Litteraatit tallennetaan tutkijan omalle tietokoneelle. Sähköpostiosoitteet haastattelukutsuja varten säilytetään tutkijan tietokoneella niin kauan kuin haastattelu on tehty, jonka jälkeen ne poistetaan. Tutkija ei lähetä tutkittaville sähköpostia siten, että muiden tutkimuksiin osallistuvien tiedot näkyisivät vastaanottajakentässä, eikä muutoinkaan toimi niin, että ulkopuolisilla olisi pääsy tutkittavan tietoihin. Tutkija vastaa aineiston hallinnasta sen elinkaaren aikana ja tietojen hävittämisestä tutkimuksen päättyttyä.

Tutkimuksesta on tehty **erillinen tietosuojan vaikutustenarvio**/tietosuojavastaavaa on kuultu vaikutustenarviointista

Kyllä Ei, koska tutkija on tarkastanut, ettei vaikutustenarviointi ole pakollinen.

HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELY TUTKIMUKSEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN

Tutkimusrekisteri hävitetään viimeistään pro gradu -tutkielman valmistuttua (arvio 31.10.2022).

Rekisterinpitäjä(t) ja tutkimuksen tekijät

Rekisterinpitäjä, pro gradu- tutkielman suorittaja ja yhteyshenkilö: Ilona Carter, Maisteriopiskelija, ilona.ea.carter(at)student.jyu.fi. Käsiteltäessä tutkittavien henkilötietoja rekisterinpitäjä on taho, joka on vastuussa tutkittavien henkilötietojen asiallisesta ja lainmukaisesta käsittelystä.

Tutkimuksen ohjaaja: Yliopistolehtori Merja Kauppinen, Jyväskylän yliopisto, <https://www.jyu.fi/edupsy/fi/laitokset/okl/henkilosto/kauppinen-merja>

Rekisteröidyn oikeudet

Oikeus saada pääsy tietoihin (tietosuoja-asetuksen 15 artikla)

Sinulla on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö henkilötietojasi ja mitä henkilötietojasi käsitellään. Voit myös halutessasi pyytää jäljennöksen käsiteltävistä henkilötiedoista.

Oikeus tietojen oikaisemiseen (tietosuoja-asetuksen 16 artikla)

Jos käsiteltävissä henkilötiedoissasi on epätarkkuuksia tai virheitä, sinulla on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.

Oikeus tietojen poistamiseen (tietosuoja-asetuksen 17 artikla)

Sinulla on oikeus vaatia henkilötietojesi poistamista tietyissä tapauksissa. Oikeutta tietojen poistamiseen ei kuitenkaan ole, jos tietojen poistaminen estää tai vaikeuttaa suuresti käsittelyn tarkoituksen toteutumista tieteellisessä tutkimuksessa.

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (tietosuoja-asetuksen 18 artikla)

Sinulla on oikeus henkilötietojesi käsittelyn rajoittamiseen tietyissä tilanteissa kuten, jos kiistät henkilötietojesi paikkansapitävyyden.

Vastustamisoikeus (tietosuoja-asetuksen 21 artikla)

Sinulla on oikeus vastustaa henkilötietojesi käsittelyä, jos käsittely perustuu yleiseen etuun tai oikeutettuun etuun. Tällöin yliopisto ei voi käsitellä henkilötietojasi, paitsi jos se voi osoittaa, että käsittelyyn on olemassa huomattavan tärkeä ja perusteltu syy, joka syrjäyttää oikeutesi.

Oikeuksista poikkeaminen

Tässä kuvatuista oikeuksista saatetaan tietyissä yksittäistapauksissa poiketa tietosuoja-asetuksessa ja Suomen tietosuojalainsäädetyillä perusteilla siltä osin, kuin oikeudet estävät tieteellisen tai historiallisen tutkimustarkoituksen tai tilastollisen tarkoituksen saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti. Tarvetta poiketa oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Profilointi ja automatisoitu päätöksenteko

Tutkimuksessa henkilötietojasi ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon. Tutkimuksessa henkilötietojen käsittelyn tarkoituksena ei ole henkilökohtaisten ominaisuuksiesi arviointi, ts. profilointi vaan henkilötietojasi ja ominaisuuksia arvioidaan laajemman tieteellisen tutkimuksen näkökulmasta.

Rekisteröidyn oikeuksien toteuttaminen

Jos sinulla on kysyttävää rekisteröidyn oikeuksista, voit olla yhteydessä tutkimuksen toteuttajaan ilona.ea.carter@student.jyu.fi

Sinulla on oikeus tehdä valitus erityisesti vakinaisen asuin- tai työpaikkasi sijainnin mukaiselle valvontaviranomaiselle, mikäli katsot, että henkilötietojen käsittelyssä rikotaan EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (EU) 2016/679. Suomessa valvontaviranomainen on tietosuojavaltuutettu.

Tietosuojavaltuutetun toimiston ajantasaiset yhteystiedot: <https://tietosuoja.fi/etusivu>

1. SUOSTUMUS OSALLISTUA TIETEELLISEEN TUTKIMUKSEEN

Minua on pyydetty osallistumaan pro gradu-tutkielman tutkimukseen ”Vanhempien perustelut lapsen hakeutumiselle englanninkieliselle tai kaksikieliselle (suomi-englanti) perusopetuksen 1.–6.-luokalle”.

Olen perehtynyt tutkimusta koskevaan tiedotteeseen sekä tietosuojailmoitukseen ja saanut riittävästi tietoa tutkimuksesta ja sen toteuttamisesta. Tutkimuksen sisältö on kerrottu minulle ja olen saanut riittävän vastauksen kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiini. Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita tutkimukseen osallistumista.

Olen ymmärtänyt, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja voin milloin tahansa ilmoittaa, etten enää halua osallistua tutkimukseen, mutta siihen asti kerättyjä tutkimusaineistoja voidaan hyödyntää tutkimuksessa.

Olen saanut riittävät tiedot tutkimuksesta ja henkilötietojeni käsittelystä siinä. Olen ymmärtänyt saamani tiedot ja haluan osallistua tutkimukseen.

Olen tutustunut tietosuojailoituksessa kerrottuihin rekisteröidyn oikeuksiin ja rajoituksiin. Allekirjoittamalla suostumuslomakkeen hyväksyn tietojeni käytön tietosuojailoituksessa kuvattuun tutkimukseen.

Yhteystiedot:

Ilona Carter

ilona.ea.carter@student.jyu.fi

Kasvatustieteiden ja psykologian laitos

Jyväskylän yliopisto

HUOM: Voit tulostaa tai tallentaa tiedotteen, tietosuojailoituksen ja suostumuksen kyselylomakkeen päätteeksi. *

Suostun tutkimukseen yllä olevin tiedoin.

2. Päivämäärä *

pp.kk.vvvv

TAUSTATIEDOT

Englanninkielinen luokka = n. 80% opetuksesta englanniksi

Kaksikielinen (suomi-englanti) luokka = 25-50% opetuksesta englanniksi

3. Lapseni on *

- englanninkielisellä luokalla
- kaksikielisellä (suomi-englanti) luokalla

4. Lapseni on tällä hetkellä *

- 1. luokalla
- 2. luokalla
- 3. luokalla
- 4. luokalla
- 5. luokalla
- 6. luokalla

5. Lapseni aloitti englanninkielisellä luokalla / kaksikielisellä luokalla: *

- 1. luokalla
- 2. luokalla
- 3. luokalla
- 4. luokalla
- 5. luokalla
- 6. luokalla

6. Onko perheessä enemmän kuin yksi lapsi englanninkielisessä / kaksikielisessä (suomi-englanti) opetuksessa? (ei pakollinen)

- kyllä

ei

7. Aiotko hakea myös muille sisaruksille paikkaa englanninkielisessä / kaksikielisessä (suomi-englanti) opetuksessa? (ei pakollinen)

kyllä

ei

8. Korkein koulutukseni on *

peruskoulu

toinen aste (ylioppilastutkinto tai ammattillinen tutkinto)

alempi korkeakoulututkinto

ylempi korkeakoulututkinto

tohtorintutkinto

en tiedä / en halua sanoa

9. Lapseni toisen vanhemman korkein koulutusaste on (ei pakollinen)

peruskoulu

toinen aste (ylioppilastutkinto tai ammattillinen tutkinto)

alempi korkeakoulututkinto

ylempi korkeakoulututkinto

tohtorintutkinto

en tiedä / en halua sanoa

10. Perheemme äidin-/kotikieli on (voi valita enemmän kuin yhden) *

suomi

englanti

muu, mikä?

11. Varhaiskasvatus ja esikoulu: Lapseni kävi *

- suomenkielisen varhaiskasvatuksen ja esikoulun Suomessa
- englanninkielisen varhaiskasvatuksen ja esikoulun Suomessa
- englanninkielisen varhaiskasvatuksen ja esikoulun ulkomailla
- jonkun muun, mikä? _____

HAKUPROSESSI**12. Minkälaista koulupaikkaa hait ensisijaisesti lapsellesi? ***

- englanninkielinen luokka
- kaksikielinen (suomi-englanti) luokka
- joku muu, mikä? _____

13. Haitko lapsellesi paikkaa myös muilta painotetun opetuksen luokilta? *

- En
- Kyllä, englanninkieliseltä / kaksikieliseltä (suomi-englanti)
- Kyllä, muulta kielipainotetulta luokalta (mikä kieli?) _____
- Kyllä, musiikkiluokalta
- Kyllä, urheiluluokalta
- Kyllä, joku muu, mikä? _____

14. Onko lapsesi nykyinen koulu myös lapsesi lähikoulu (eli kävisikö lapsesi tätä koulua vaikei olisi päässyt englanninkieliselle / kaksikieliselle luokalle)? *

- Kyllä
- Ei
- en osaa sanoa / en tiedä

SYYT KIELIPAINOTTEISEEN OPETUKSEEN HAKEMISEEN

Monivalintakysymykset: 1-täysin eri mieltä, 2-eri mieltä, 3-ei samaa eikä eri mieltä, 4-samaa mieltä, 5-täysin samaa mieltä

15. Lapsen oma mielenkiinto:

Haimme kielipainotteiseen opetukseen, koska...*

	1 - täysin eri mieltä	2 - eri mieltä	3 - ei samaa eikä eri mieltä	4 - samaa mieltä	5 - täysin samaa mieltä
lapseni on kiinnostunut englannin kielestä	☐	☐	☐	☐	☐
lapseni on kiinnostunut yleisesti kielistä	☐	☐	☐	☐	☐
lapseni itse halusi hakea englanninkieliselle/ kaksikieliselle luokalle	☐	☐	☐	☐	☐
lapseni kaverit hakivat myös	☐	☐	☐	☐	☐

16. Oliko lapsen mielenkiintoon liittyviä muita syitä hakea kieliluokalle?

17. Tulevaisuus

Mielestäni englannin kielellä opiskelu...*

	1 - täysin eri mieltä	2 - eri mieltä	3 - ei samaa eikä eri mieltä	4 - samaa mieltä	5 - täysin samaa mieltä
laajentaa lapseni tulevaisuuden opiskelumahdollisuuksia	☐	☐	☐	☐	☐
laajentaa lapseni tulevaisuuden työmahdollisuuksia	☐	☐	☐	☐	☐
laajentaa lapseni sosiaalisia mahdollisuuksia (mm. globaali verkoistuminen, monikulttuurisuus)	☐	☐	☐	☐	☐

	1 - täysin eri mieltä	2 - eri mieltä	3 - ei samaa eikä eri mieltä	4 - samaa mieltä	5 - täysin samaa mieltä
vaikuttaa ylipäänsä positiivisesti lapseni tulevaisuuteen	☐	☐	☐	☐	☐

18. Miten muuten uskot englannin osaamisella olevan vaikutusta lapsesi tulevaisuuteen?

SYYT KIELIPAINOITTEISEEN OPETUKSEEN HAKEMISEEN

Monivalintakysymykset: 1-täysin eri mieltä, 2-eri mieltä, 3-ei samaa eikä eri mieltä, 4-samaa mieltä, 5-täysin samaa mieltä

19. Opetuksen lisäarvo

Mielestäni englanninkielisellä / kaksikielisellä (suomi-englanti) luokalla...verrattuna lähikoulun suomenkielisellä luokalla*

	1 - täysin eri mieltä	2 - eri mieltä	3 - ei samaa eikä eri mieltä	4 - samaa mieltä	5 - täysin samaa mieltä
opetus on yhteisöllisempää	☐	☐	☐	☐	☐
opetus on lapsilähtöisempää	☐	☐	☐	☐	☐
opetus on haastavampaa	☐	☐	☐	☐	☐
opetus rikastaa lapseni ymmärrystä ympäröivästä maailmasta	☐	☐	☐	☐	☐
opetus laajentaa lapseni ymmärrystä monikulttuurisuudesta	☐	☐	☐	☐	☐

20. Onko jotain muuta miten englanninkielinen /kaksikielinen (suo-eng) opetus mielestäsi eroaa lähikoulun suomenkieliseen luokkaan verrattuna?

21. Yhteys ulkomaille

Haimme luokalle, koska...*

	1 - täysin eri mieltä	2 - eri mieltä	3 - ei samaa eikä eri mieltä	4 - samaa mieltä	5 - täysin samaa mieltä
Meillä on perhettä / sukulaisia ulkomailla	☐	☐	☐	☐	☐
Meillä on ystäviä ulkomailla	☐	☐	☐	☐	☐
Matkustamme paljon	☐	☐	☐	☐	☐
Lapseni on käynyt ulkomailla koulua englanniksi	☐	☐	☐	☐	☐
Olemme muuttamassa tulevaisuudessa ulkomaille	☐	☐	☐	☐	☐

22. Oliko muita syitä ulkomaihin liittyen miksi hait paikkaa lapsellesi tältä luokalla?

SYYT KIELIPAINOITTEISEEN OPETUKSEEN HAKEMISEEN

Monivalintakysymykset: 1-täysin eri mieltä, 2-eri mieltä, 3-ei samaa eikä eri mieltä, 4-samaa mieltä, 5-täysin samaa mieltä

23. Kaverit

Haimme luokalle, koska/jotta...*

1 - täysin eri mieltä	2 - eri mieltä	3 - ei samaa eikä eri mieltä	4 - samaa mieltä	5 - täysin samaa mieltä
--------------------------	-------------------	------------------------------------	---------------------	-------------------------------

	1 - täysin eri mieltä	2 - eri mieltä	3 - ei samaa eikä eri mieltä	4 - samaa mieltä	5 - täysin samaa mieltä
Lapseni saisi uusia kavereita	☐	☐	☐	☐	☐
Lapseni saisi luokkatovereita erilaisista kulttuureista	☐	☐	☐	☐	☐
Lapseni saisi luokkatovereita erilaisista taustoista	☐	☐	☐	☐	☐

24. Vaikuttiko kaverisuhteet (tulevat tai menneet) muuten hakuprosessiin?

25. Listaa muita asioita, jotka vaikuttivat englanninkieliseen / kaksikieliseen (suomi-englanti) opetukseen hakemiseen:

26. Muuta mitä haluaisit sanoa:

Liite 2. Kyselylomake (sisältää tiedotteen ja tietosuojailmoituksen) englanniksi

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Parents' reasons why they applied for a place for their child in the English-medium / bilingual (Finnish-English) basic education (1st to 6th grade) class

 Mandatory questions are marked with a star (*)

Thank you for participating in my study. In the next couple of pages, you can find the Research notification, Privacy notice, and the Participation Agreement. After that, you can submit your answers to the survey questionnaire. The survey takes about 20 minutes to answer.

Thank you in advance.
Ilona Carter
ilona.ea.carter@student.jyu.fi

RESEARCH NOTIFICATION

Name of study and controller

Master's thesis: *"Vanhempien perustelut lapsen hakeutumiselle englanninkieliselle tai kaksikieliselle (suomi-englanti) perusopetuksen 1.-6.-luokalle" (Parents' reasons why they applied for a place for their child in the English-medium / bilingual (Finnish-English) basic education (1st to 6th grade) class).*

Controller: Ilona Carter (Master's thesis researcher)
When handling the personal data of the subjects of the research, the controller has the responsibility of making sure that the personal data is handled appropriately and legally.

Request to participate in a study.

This study looks at the reasons why parents want to apply for a place for their child in the English-medium or bilingual (Finnish-English) classes and these reasons will be compared. The main research questions are:

- Why parents apply for a place for their child in the English-medium basic education (1st to 6th grade)

class?

- Why parents apply for a place for their child in the bilingual (Finnish-English) basic education (1st to 6th grade) class?
- How do these reasons differ?

The subjects of the research are the parents of first to sixth graders in basic education who attend an English-medium or a bilingual (Finnish-English class). The data is collected by a survey questionnaire and in addition, with possible interviews. The data is going to be used in Ilona Carter's master's thesis "*Vanhempien perustelut lapsen hakeutumiselle englanninkieliselle tai kaksikieliselle (suomi-englanti) perusopetuksen 1.–6.-luokalle*" (*Parents' reasons why they applied for a place for their child in the English-medium / bilingual (Finnish-English) basic education (1st to 6th grade) class*). You have been asked to participate in the study because your child either attends an English-medium or a bilingual (Finnish-English) class. This research notification describes the study and what your participation involves.

The subjects of the research are going to be contacted by the schools via Wilma. The survey questionnaire is sent to four different schools.

To participate, you must have **a child in basic education (1st to 6th grades) in either an English-medium class or a bilingual (Finnish-English) class**. In total, there are families from over 20 classes included which means roughly 300-500 parents/guardians.

No other data is collected about the subjects.

Voluntariness

Participating in this study is voluntary. You can refuse to participate in this study or cancel your participation at any time. If you refuse or cancel your participation, there are no negative consequences.

Progress of the study

The participants of the research will be contacted by the schools. The teachers of the English-medium or bilingual (Finnish-English) classes will forward the researcher's message and the link to the survey to the parents via Wilma during the spring term 2022. The message will be sent up 2-3 times during the spring term.

The possible interviews will be implemented online, via University of Jyväskylä's Zoom service.

Any harm and discomfort resulting from the study

Participating in the research, will not carry any major risks or cause any harm or discomfort to you.

Research costs

No fee will be paid for participating in the study.

Research results and their announcement

The study will be used in one master's thesis which will be published on Jyväskylä University Digital Repository at: <https://jyx.jyu.fi/>

Insurance coverage of research subjects

The staff and activities of the University of Jyväskylä are covered by insurance. The coverage includes insurance against treatment injury, liability insurance and voluntary accident insurance.

During the study, research participants (test persons) are insured against accidents, damages and injuries caused by an external cause. Accident insurance is valid during physical tests and journeys immediately related to the research.

Contact details for obtaining additional information

More information about the study: Ilona Carter, Master's student, Faculty of Education and Psychology, University of Jyväskylä, [ilona.ea.carter\(at\)student.jyu.fi](mailto:ilona.ea.carter@student.jyu.fi)

A description of the processing of personal data for scientific research purposes (privacy notice; Articles 13, 14 and 30 of Regulation (EU) 2016/679)

1. Personal data processed in study "Miksi vanhemmat haluavat lapsellensa paikan englanninkieliseltä tai kaksikieliseltä (suomi-englanti) perusopetuksen 1.–6.-luokalta?" (Why do parents want a place for their child in the English-medium / bilingual (Finnish-English) basic education (1st to 6th grade) class?)

The data collected from the survey questionnaire (and the possible interviews) are used as the data for Ilona Carter's master's thesis " *Vanhempien perustelut lapsen hakeutumiselle englanninkieliselle tai kaksikieliselle (suomi-englanti) perusopetuksen 1.–6.-luokalle*" (*Parents' reasons why they applied for a place for their child in the English-medium / bilingual (Finnish-English) basic education (1st to 6th grade) class*). The research looks at the reasons why parents want to apply for a place for the child in the English-medium or bilingual (Finnish-English) classes and these reasons will be compared.

The following personal data will be collected from you: mother / home language, educational background, and survey responses. In addition, possible interview notes and recordings and emails for the possible interview (non-compulsory). This privacy notification and the research notification will be on the first page of the survey questionnaire. It must be accepted before you are able to fill in the survey questionnaire.

2. Legal grounds for the processing of personal data for research/archiving purposes

Processing is necessary for scientific research purposes, and it is correctly proportional in relation to the goal in accordance with public interest (section 4.1(3) of the Finnish data protection act). The results of the study will be publicly available at the university's Digital Repository (JYX).

3. Transferring personal data outside the EU/EEA

During this study, your personal data will not be transferred outside the EU/EEA.

4. Protection of personal data

In this study, the processing of personal data is based on a proper research plan, and a responsible person has been appointed for the study. Your personal data will only be used and disclosed for purposes of conducting historical or scientific research or for other similar purposes (statistics), and it is otherwise ensured that no data about you is disclosed to unauthorised parties.

Regarding the results of the study (Master's thesis), the aim is that You are not identifiable directly or

indirectly in the results. As a part of the Master's thesis, direct quotes can be used.

Any direct identity information will be deleted at the transcription stage as a precaution so any voice or video recordings regarding a subject will be destroyed. Additionally, any email addresses will be destroyed after the interview.

Prevention of identifiability

The data of the survey questionnaire and the possible Zoom interview recordings will be saved on the University of Jyväskylä's U-server. Transcripts are saved on the researcher's computer. Any emails regarding the interviews will be saved on the researcher's computer until the interview has been completed and then they will be deleted. The researcher will not send any emails to the subjects so that their information could be visible to people outside the story and does not act in any way that would allow outsiders to access the subjects' information. The researcher is responsible for managing the data throughout its life cycle and deleting the information at the end of the study.

A **separate data protection impact assessment (DPIA)** has been conducted/the Data Protection Ombudsman has been heard regarding the DPIA.

Yes No because the scientist in charge has checked that DPIA is not mandatory for this research.

THE PROCESSING OF PERSONAL DATA AFTER THE STUDY

The research register will be erased at the latest when the Master's thesis is completed (estimated 31.10.2022)

Controller(s) and researchers

Controller, Master's thesis researcher and contact person: Ilona Carter, Master's student, ilona.ea.carter(at)student.jyu.fi. The controller is the party which, alone or with another party, defines the goals and means of the processing or personal data, as well as the organisation(s) and person(s), and is responsible for the lawfulness of processing.

Research mentor: Yliopistolehtori Merja Kauppinen, Jyväskylän yliopisto, <https://www.jyu.fi/edupsy/fi/laitokset/okl/henkilosto/kauppinen-merja>

Rights of data subjects

Right to access data (Article 15, GDPR)

You have the right to obtain information about whether your personal data is processed, and which personal data is processed. If required, you can request a copy of the personal data processed.

Right to have data rectified (Article 16, GDPR)

If there are any inaccuracies or errors in the processing of your personal data, you have the right to request your personal data to be rectified or supplemented.

Right to have data erased (Article 17, GDPR)

You have the right to request your personal data to be erased in certain situations. However, the right to have data erased does not exist if the erasure prevents the purpose of processing from being fulfilled for scientific research purposes or makes it much more difficult.

Right to the restriction of processing (Article 18, GDPR)

You have the right to restrict the processing of your personal data in certain situations, such as if you

deny the accuracy of your personal data.

Right to object (Article 21, GDPR)

You have the right to object to the processing of your personal data if processing is based on public or legitimate interest. As a result, the university cannot process your personal data unless it can prove that processing is based on a significantly important and justified reason which supersedes your rights.

Derogation from the rights of data subjects

Derogation from the aforementioned rights is possible in certain individual situations on the basis of the GDPR and the Finnish data protection act, insofar as the rights prevent scientific or historical research purposes or statistical purposes being fulfilled or make it much more difficult. The need for derogation must always be assessed separately in each situation.

Profiling and automated decision making

In this study, your personal data will not be used in automated decision making. In this study, the purpose of the processing of personal data is not to assess your personal characteristics, i.e. profiling. Instead, your personal data and characteristics will be assessed from the perspective of broader scientific research.

Executing the rights of data subjects

If you have any questions about the rights of data subjects, you can contact the researcher [ilona.ea.carter\(at\)student.jyu.fi](mailto:ilona.ea.carter@student.jyu.fi)

You have the right to file a complaint with the supervisory authority of your permanent place of residence or employment if you consider that the processing of personal data is in breach of the GDPR. In Finland, the supervisory authority is the Office of the Data Protection Ombudsman.

Contact for Office of the Data Protection Ombudsman: <https://tietosuoja.fi/en/home>

1. PARTICIPATION IN SCIENTIFIC RESEARCH AGREEMENT

I have been asked to take part in research for Master's Thesis "Vanhempien perustelut lapsen hakeutumiselle englanninkieliselle tai kaksikieliselle (suomi-englanti) perusopetuksen 1.–6.-luokalle" (Parents' reasons why they applied for a place for their child in the English-medium / bilingual (Finnish-English) basic education (1st to 6th grade) class)"

I have familiarised myself with the research notification and the research's privacy notice and I have received enough information about the study and how it is conducted. The content of the research has been explained to me and I have received adequate answers to any questions I may have had about the study. I have had enough time to consider my participation.

I have understood that participating in the study is voluntary and at any time, I can withdraw my participation, however, any data collected up to that point can be used in the research.

I have an adequate amount of information about the research and how personal data is handled. I have understood the information I have been given and I am willing to participate in the study.

I have familiarised myself with the rights and limitations of the data subjects mentioned in the privacy notice. By signing this research agreement, I accept that my information can be used for the study described in the privacy notice.

Contact details:

Ilona Carter

ilona.ea.carter@student.jyu.fi

Faculty of education and psychology

University of Jyväskylä

At the end of the survey, you are able to save or print a copy of this agreement, the Privacy notice, and the Research notification. *

I agree to the study.

2. Date *

dd.mm.yyyy

BACKGROUND INFORMATION

NB! English-medium class = basic education (class) in English / English-taught education / English language acquisition class / English-language class

English medium class = about 80 % of the learning and teaching is in English

Bilingual (Finnish-English) class = 25 – 50 % of the learning and teaching is in English

3. My child is in *

an English-medium class

a bilingual (Finnish-English) class

4. My child is currently in *

- 1st grade
- 2nd grade
- 3rd grade
- 4th grade
- 5th grade
- 6th grade

5. My child started in an English-medium / a bilingual (Finnish-English) class in *

- 1st grade
- 2nd grade
- 3rd grade
- 4th grade
- 5th grade
- 6th grade

6. Are there more than one child in your family in an English-medium or a bilingual (Finnish-English) class? (if applicable)

- Yes
- No

7. Will you apply for a place in an English-medium or a bilingual (Finnish-English) class for other siblings? (if applicable)

- Yes
 No

8. My highest educational level is *

- basic education
 upper secondary level (general or vocational)
 Bachelor's degree
 Master's degree
 PhD
 I do not know / I do not want to disclose

9. My child's other parent's highest educational level is (if applicable)

- basic education
 upper secondary level (general or vocational)
 Bachelor's degree
 Master's degree
 PhD
 I do not know / I do not want to disclose

10. Our family's mother/home language is (You may choose more than one)

*

- Finnish
 English
 other, what? _____

**11. Early childhood education and care (ECEC) and pre-primary education:
My child attended ***

- Finnish speaking ECEC and pre-primary education in Finland
- English speaking ECEC and pre-primary education in Finland
- English speaking ECEC and pre-primary education in abroad
- other, what? _____

APPLICATION PROCESS

12. Which type of school place did you apply for you child primary? *

- an English-medium class
- a bilingual (Finnish-English) class
- other, what? _____

13. Did you apply for any other weighted-curriculum classes? *

- No
- Yes, for an English medium / a bilingual (Finnish-English) class
- Yes, other language weighted class (which one?) _____
- Yes, music weighed class
- Yes, sport weighed class
- Yes, other what? _____

**14. Is your child's current school also your child's local school (so would
you child attend to this school regardless of whether they got a place in the
English-medium or bilingual class?) ***

- Yes
- No
- I do not want to say / I do not know

REASONS FOR APPLYING

Multiple choice questions: 1- I totally disagree, 2-I disagree, 3-I do not agree or disagree, 4-I agree, 5-I totally agree

15. Child's own interest:

We applied for the language weighed class because...*

	1 - I totally disagree	2 - I disagree	3 - I do not agree or disagree	4 - I agree	5 - I totally agree
My child is interested in the English language	☐	☐	☐	☐	☐
My child is generally interested in languages	☐	☐	☐	☐	☐
My child themselves wanted to apply for the English medium / bilingual class	☐	☐	☐	☐	☐
My child's friends applied too	☐	☐	☐	☐	☐

16. Are there any other reasons for applying that are linked to your child's interests?

17. Future

In my opinion, studying in English... *

	1 - I totally disagree	2 - I disagree	3 - I do not agree or disagree	4 - I agree	5 - I totally agree
broadens my child's future study opportunities	☐	☐	☐	☐	☐
broadens my child's future employment opportunities	☐	☐	☐	☐	☐

	1 - I totally disagree	2 - I disagree	3 - I do not agree or disagree	4 - I agree	5 - I totally agree
broadens my child's social opportunities (such as global networking, multiculturalism)	☐	☐	☐	☐	☐
generally has a positive impact on my child's future	☐	☐	☐	☐	☐

18. How else do you believe that studying in English affects your child's future?

REASONS FOR APPLYING

Multiple choice questions: 1- I totally disagree, 2-I disagree, 3-I do not agree or disagree, 4-I agree, 5-I totally agree

**19. The added value of language weighed teaching
In my opinion, in the English-medium / bilingual (Finnish-English) class ...
compared to the local school's Finnish speaking class. ***

	1 - I totally disagree	2 - I disagree	3 - I do not agree or disagree	4 - I agree	5 - I totally agree
teaching is more communal	☐	☐	☐	☐	☐
teaching is more child-centred	☐	☐	☐	☐	☐
teaching is more challenging	☐	☐	☐	☐	☐
teaching enriches my child's understanding over the world around them	☐	☐	☐	☐	☐
teaching broadens my child's understanding of multiculturalism	☐	☐	☐	☐	☐

20. In your opinion, are there other ways of teaching in the English-medium / bilingual (Finnish-English) class that are different when compared to the local school's Finnish-speaking class?

21. Connections abroad

We applied for the language weighed class because ...*

	1 - I totally disagree	2 - I disagree	3 - I do not agree or disagree	4 - I agree	5 - I totally agree
We have family abroad	☐	☐	☐	☐	☐
We have friends abroad	☐	☐	☐	☐	☐
We travel a lot	☐	☐	☐	☐	☐
My child has attended school in English abroad	☐	☐	☐	☐	☐
In the future, we will move abroad	☐	☐	☐	☐	☐

22. Are there any other reasons for applying that are linked to your connections abroad?

REASONS FOR APPLYING

Multiple choice questions: 1- I totally disagree, 2-I disagree, 3-I do not agree or disagree, 4-I agree, 5-I totally agree

23. Friends

We applied for the language weighed class so that...*

	1 - totally disagree	2 - I disagree	3 - I do not agree or disagree	4 - I agree	5 - I totally agree
my child would make new friends	☐	☐	☐	☐	☐
my child would have classmates from different cultures	☐	☐	☐	☐	☐
my child would have classmates from different backgrounds	☐	☐	☐	☐	☐

24. Did any other friendships (past or future) affect on the application process?

25. Please list any other reasons that affected your decision to apply for the English-medium / bilingual (Finnish-English) class:

26. Anything else you wish to say or comment:

Liite 3. Viesti vanhemmille 1

Hei vanhempi,

(see in English below)

Sinua pyydetään mukaan tutkimukseen, jonka tavoitteena on tarkastella vanhempien syitä hakea omalla lapselle paikkaa joko englanninkielisessä tai kaksikielisessä opetuksessa.

Tutkimuksen kohteena on englanninkielisten ja kaksikielisten (suomi-englanti) 1.-6.vuosiluokkien oppilaiden vanhemmat. Aineisto kerätään kyselylomakkeen avulla ja mahdollisesti lisähaastatteluihin. Kerättyä aineistoa tullaan käyttämään Ilona Carterin pro gradu -tutkielmassa "Vanhempien perustelut lapsen hakeutumiselle englanninkieliselle tai kaksikieliselle (suomi-englanti) perusopetuksen 1.-6.-luokalle".

Voit osallistua tutkimukseen alla olevasta linkistä - kyselylomakkeeseen vastaaminen vie n. 15-20 minuuttia. Lomakkeen lopussa voit myös ilmaista kiinnostuksesi osallistua mahdollisiin lisähaastatteluihin. Osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Linkistä löydät myös tutkimuksen tiedotteen, tietosuojailmoituksen sekä suostumuslomakkeen.

[linkki kyselyyn]

Kiitos paljon etukäteen ja lisätietoa tutkimuksesta saat tutkimuksentekijältä (ks. alta).

Ilona Carter
maisteriopiskelija
Jyväskylän yliopisto
ilona.ea.carter@student.jyu.fi

Dear parent/ guardian

You have been asked to take part in a study. The study looks at the reasons why parents want to apply for a place for their child in the English-medium or bilingual (Finnish-English) classes.

The subjects of the research are the parents of first to sixth graders who attend an English-medium or a bilingual (Finnish-English) class. The data is collected by a survey questionnaire and possibly with additional interviews. The data is going to be used in Ilona Carter's master's thesis "Vanhempien perustelut lapsen hakeutumiselle englanninkieliselle tai kaksikieliselle (suomi-englanti)

perusopetuksen 1.-6.-luokalle” (“Parents’ reasons why they applied for a place for their child in the English-medium / bilingual (Finnish-English) basic education (1st to 6th grade) class”).

You can participate in the research by answering the questionnaire (link below) – it takes appr. 15 to 20 minutes. At the end of the questionnaire, you can also submit your interest in participating in possible interviews. The participation in the study is voluntary. By clicking the link, you can also find the Research notification, Privacy notice, and the Participation Agreement.

[link to the questionnaire]

A big thank you in advance and if you have any further inquiries about the study, please contact the researcher (see below).

Ilona Carter
Master’s student
University of Jyväskylä
ilona.ea.carter@student.jyu.fi

Liite 4. Viesti vanhemmille 2

Hei (see in English below)

Iso kiitos kaikille, jotka ovat jo osallistuneet tutkimukseeni vanhempien syistä laittaa lapsensa englanninkielisellä tai kaksikieliselle (suomi-englanti) luokalle. **Sinulla on vielä aikaa vastata kyselyyn tämän viikon loppuun (su 6.3) asti. Linkki kyselyyn:** [linkki kyselyyn]

Yhteistyöterveisin,

Ilona Carter
maisteriopiskelija
Jyväskylän yliopisto
ilona.ea.carter@student.jyu.fi

Hello

A big thank you to all of you who have already participated in my research which looks at the reasons why parents want to apply for a place for their child in the English-medium or bilingual (Finnish-English) classes. **You still have an opportunity to participate in the research until the end of this week (Sunday 6th March). Here is the link to the survey:** [link to the questionnaire]

Kind regards,

Ilona Carter
Master's student
University of Jyväskylä
ilona.ea.carter@student.jyu.fi